

T. C.
YILDIZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TEMEL EĞİTİM ANABİLİM DALI
OKUL ÖNCESİ EĞİTİMİ YÜKSEK LİSANS PROGRAMI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

**ANAOKULU VE İLKOKUL BİRİNCİ SINIFA
DEVAM EDEN 60-71 AYLIK ÇOCUKLARIN
ZİHİNSEL-DİL GELİŞİMLERİ AÇISINDAN
İLKOKULA HAZIR OLUŞ DÜZEYLERİNİN
KARŞILAŞTIRILMASI**

Dicle AKAY

15711003

TEZ DANIŞMANI

Doç. Dr. Remziye CEYLAN

İSTANBUL
HAZİRAN 2017

T. C.
YILDIZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TEMEL EĞİTİM ANABİLİM DALI
OKUL ÖNCESİ EĞİTİMİ YÜKSEK LİSANS PROGRAMI
YÜKSEK LİSANS TEZİ

**ANAOKULU VE İLKOKUL BİRİNCİ SINIFA DEVAM
EDEN 60-71 AYLIK ÇOCUKLARIN ZİHİNSEL-DİL
GELİŞİMLERİ AÇISINDAN İLKOKULA HAZIR OLUŞ
DÜZEYLERİNİN KARŞILAŞTIRILMASI**

DİCLE AKAY
15711003

Tezin Enstitüye Verildiği Tarih:

Tezin Savunulduğu Tarih: 12.06.2017

Tez Oy birliği / ~~Oy çokluğu~~ ile başarılı bulunmuştur.

Unvan Ad Soyad

İmza

Tez Danışmanı : Doç. Dr. Remziye CEYLAN

Jüri Üyeleri : Yrd. Doç. Dr. Mehmet Nur TUĞLUK

Yrd. Doç. Dr. Hakan ŞAHİN

İSTANBUL
HAZİRAN 2017

ÖZ

ANAOKULU VE İLKOKUL BİRİNCİ SINIFA DEVAM EDEN 60-71 AYLIK ÇOCUKLARIN ZİHİNSEL-DİL GELİŞİMLERİ AÇISINDAN İLKOKULA HAZIR OLUŞ DÜZEYLERİNİN KARŞILAŞTIRILMASI

Dicle AKAY

Haziran, 2017

Bu çalışmanın amacı, anaokuluna ve ilkokul birinci sınıfa devam eden 60-71 aylık çocukların zihinsel-dil gelişimleri açısından ilkokula hazır oluş düzeylerini karşılaştırmaktır. İlişkisel tarama modelindeki çalışmanın örneklemini İstanbul ilinde bulunan anaokuluna ve ilkokul birinci sınıfa devam eden 60-71 aylık 343 çocuk oluşturmuştur. Çocukların zihinsel-dil gelişim puanları, öğretmenler tarafından doldurulan Polat Unutkan (2003) tarafından geliştirilen “Marmara İlköğretime Hazır Oluş Ölçeği”nin gelişim formundaki “Zihinsel ve Dil Gelişimi Ölçeği” ile elde edilmiştir. Çocuklardan elde edilen puanlar için, anaokuluna devam eden 60-65 aylık çocuklar, anaokuluna devam eden 66-71 aylık çocuklar, ilkokul birinci sınıfa devam eden 60-65 aylık çocuklar ve ilkokul birinci sınıfa devam eden 66-71 aylık çocuklar olmak üzere dört alt grup arasında karşılaştırmalar yapılmıştır. Her grup içinde okul öncesi eğitim alma durumu, cinsiyet, kardeş sayısı, anne ve baba eğitim durumunun çocukların puanları üzerindeki etkisi incelenmiştir. Çalışmada frekans analizi, ilişkisiz örneklem için t test analizi, tek yönlü varyans analizi ve iki faktörlü varyans analizi kullanılmıştır. Yapılan analizlerin sonuçlarına göre anaokuluna devam eden çocukların ve 66-71 aylık çocukların ilkokula hazır oldukları görülürken, ilkokula devam eden ve 60-65 aylık çocukların ilkokula hazır olmadıkları görülmüştür. Anaokuluna devam eden 60-65 aylık çocuklar arasında okul öncesi eğitim ve kardeş sayısına göre, ilkokul birinci sınıfa devam eden 60-65 aylık çocuklar arasında ise okul öncesi eğitim, kardeş sayısı, anne ve baba eğitim durumuna göre anlamlı farklılık bulunmuştur. Ayrıca, çalışmada anaokuluna devam eden 66-71 aylık çocuklar arasında anne ve baba eğitim durumuna göre, ilkokul birinci sınıfa devam eden 66-71 aylık çocuklar arasında okul öncesi eğitim, cinsiyet, anne ve baba eğitim durumuna göre anlamlı farklılık saptanmıştır. Bu bulgular ışığında 60-65 aylık çocukların ilkokul yerine okul öncesi eğitim alması, çocukların okula başlama kararının velilere bırakılmaması, çalışmanın diğer gelişim alanları için de yapılması gibi öneriler getirilmiştir.

Anahtar kelimeler: Anaokulu, Okula Başlama Yaşı, Okula Hazır Oluş, Zihinsel-Dil Gelişimi

ABSTRACT

COMPARISON OF SCHOOL READINESS LEVELS OF KINDERGARTEN AND FIRST GRADE CHILDREN AT 60-71 MONTHS IN TERMS OF THEIR MENTAL-LANGUAGE DEVELOPMENT

Dicle AKAY

June, 2017

The aim of this research is to compare school readiness levels of kindergarten and first grade children at 60-71 months in terms of their mental-language development. The sample of the research in relational screening model is 343 kindergarten and first grade children at 60-71 months in İstanbul. Mental-language development points of children were obtained from that teachers filled in “Zihinsel ve Dil Gelişimi Ölçeği” in the development form of “Marmara İlköğretime Hazır Oluş Ölçeği” developed by Polat Unutkan in 2003. For points of children, comparisons were made between four groups that consist of kindergarten children at 60-65 months, first grade children at 60-65 months, kindergarten children at 66-71 months and first grade children at 66-71 months. Comparisons were also made according to early childhood education, gender, number of sibling, mother and father educational status within each group. In the research, frequency analysis, independent samples t test analysis, one-way ANOVA and two-way ANOVA were used. According to the results of these analyses, while kindergarten children and 66-71 months children are ready for primary school, first grade children and 60-65 months children are not ready for primary school. There were statistically significant difference between kindergarten children at 60-65 months according to early childhood education and number of sibling and between first grade children at 60-65 months according to early childhood education, number of sibling, mother and father educational status. In addition, in this study, there were statistically significant difference between kindergarten children at 66-71 months according to mother and father educational status and between first grade children at 66-71 months according to early childhood education, gender, mother and father educational status. When these results were considered, 60-65 months children should receive early childhood education instead of primary education and the decision of school entrance age of children should not be of their parents. In addition, this research can be made for other developmental areas.

Keywords: Kindergarten, School Entrance Age, School Readiness, Mental-Language Development

ÖN SÖZ

Okula başlama yaşının 2012 yılında değişmesi ile birlikte çocukların ilkokula başlamaları için gelişimsel olarak hazır olup olmadıkları konusu gündeme gelmiştir. Eğitimciler tarafından beş yaş grubu çocukların ilkokula başlamak için hazır olmadıkları belirtilmesine rağmen, yeni eğitim sistemi uygulamaya geçmiştir. Araştırmacılar tarafından çocukların ilkokula hazır oluşlarına yönelik okuma-yazma becerileri ile fiziksel ve sosyal-duygusal gelişim alanlarında birçok çalışma yapılmıştır. Ancak, zihinsel-dil gelişimi alanında sınırlı sayıda çalışmaya rastlanmıştır. Bu açıdan çalışmamızın alanyazına katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Araştırmam boyunca bilgi ve tecrübeleriyle bana rehberlik eden, güvenen ve beni cesaretlendiren değerli hocam ve tez danışmanım Doç. Dr. Remziye Ceylan ile araştırmam sırasında görüşlerine başvurduğum değerli arkadaşlarıma sonsuz teşekkürlerimi sunuyorum.

İstanbul; Haziran, 2017

Dicle AKAY

İÇİNDEKİLER

	Sayfa No
ÖZ.....	iii
ABSTRACT	iv
ÖN SÖZ.....	v
İÇİNDEKİLER	vi
TABLolar LİSTESİ.....	ix
ŞEKİLLER LİSTESİ.....	xi
1. GİRİŞ.....	1
1.1. Problem Durumu	1
1.2. Amaç	3
1.2.1. Alt Amaçlar.....	4
1.3. Önem	5
1.4. Sayıtlılar	6
1.5. Sınırlılıklar.....	6
1.6. Tanımlar	7
2. LİTERATÜR TARAMASI.....	8
2.1. Kuramsal Çerçeve	8
2.1.1. Okula Başlama Yaşı.....	10
2.1.2. Okula Hazır Oluş	14
2.1.2.1. Okula Hazır Oluş için Gelişim Alanları.....	16
2.1.2.1.1. Fiziksel ve Motor Gelişim	16
2.1.2.1.2. Sosyal ve Duygusal Gelişim.....	17
2.1.2.1.3. Bilişsel Gelişim	18
2.1.2.1.4. Dil Gelişimi	19
2.1.2.2. Okula Hazır Oluşu Etkileyen Temel Faktörler	21
2.1.2.2.1. Fiziksel Faktörler.....	21
2.1.2.2.2. Zihinsel Faktörler	22

2.1.2.2.3. Sosyal ve Duygusal Faktörler.....	23
2.1.2.2.4. Çevresel Faktörler	23
2.1.3. Okula Hazır Oluş ve Okula Başlama Yaşının İlerleyen Dönemlerdeki Etkileri	26
2.2. Türkiye’de ve Dünya’da Uygulamalar	28
2.2.1. Türkiye’de Uygulamalar	29
2.2.2. Dünya’da Uygulamalar	33
2.3. Okula Başlama Yaşı ve Okula Hazır Oluş ile İlgili Araştırmalar	36
3. YÖNTEM	52
3.1. Araştırma Modeli	52
3.2. Evren ve Örneklem.....	52
3.3. Veri Toplama Araçları ve Verilerin Toplanması	56
3.3.1. Veri Toplama Araçları	56
3.3.1.1. Kişisel Bilgi Formu	56
3.3.1.2. Marmara İlköğretime Hazır Oluş Ölçeği.....	56
3.3.2. Verilerin Toplanması	58
3.4. Verilerin Analizi.....	58
4. BULGULAR.....	61
4.1. Eğitim Kademesine İlişkin Bulgular	61
4.2. Yaş Aralığına İlişkin Bulgular	62
4.3. Eğitim Kademesi ve Yaş Aralığının Ortak Etkisine İlişkin Bulgular	63
4.4. Eğitim Kademesine Göre 60-65 Aylık ve 66-71 Aylık Çocuklara İlişkin Bulgular	66
4.5. Yaş Aralığına Göre Anaokuluna ve İlkokul Birinci Sınıfa Devam Eden Çocuklara İlişkin Bulgular	67
4.6. Okul Öncesi Eğitim Alma Durumu Değişkenine İlişkin Bulgular.....	68
4.7. Cinsiyet Değişkenine İlişkin Bulgular	69
4.8. Kardeş Sayısı Değişkenine İlişkin Bulgular	71
4.9. Anne Eğitim Durumu Değişkenine İlişkin Bulgular	74
4.10. Baba Eğitim Durumu Değişkenine İlişkin Bulgular	78
5. SONUÇ	82
5.1. Sonuç ve Tartışma	82
5.2. Öneriler.....	93
5.2.1. Uygulamaya Yönelik Öneriler.....	93

5.2.2. Araştırmaya Yönelik Öneriler	94
6. KAYNAKÇA.....	96
EKLER.....	107
Ek-1: Kişisel Bilgi Formu	107
Ek-2: Anket ve Araştırma İzin Talebi	108
Ek-3: Anket Araştırma İzni	109
ÖZ GEÇMİŞ.....	110

TABLÖLAR LİSTESİ

Sayfa No

Tablo 2.1: Ülkelere Göre İsteğe Bağlı ve Zorunlu Olarak Birinci Sınıfa Başlama Yaşı	35
Tablo 3.1: Çocukların Alt Gruplara Göre Dağılımları	53
Tablo 3.2: Alt Grupların Okul Öncesi Eğitim Alma Durumlarına Göre Dağılımları	54
Tablo 3.3: Alt Grupların Cinsiyet Durumlarına Göre Dağılımları	54
Tablo 3.4: Alt Grupların Kardeş Sayılarına Göre Dağılımları	55
Tablo 3.5: Alt Grupların Anne Eğitim Durumlarına Göre Dağılımları	55
Tablo 3.6: Alt Grupların Baba Eğitim Durumlarına Göre Dağılımları	56
Tablo 3.7: Ölçekten Elde Edilen Toplam Puanların Normallik Analizi Sonuçları	59
Tablo 4.1: Eğitim Kademesine Göre Çocukların Zihinsel-Dil Gelişimi Puanlarına İlişkin t Testi Sonuçları	61
Tablo 4.2: Eğitim Kademesine Göre Çocukların Zihinsel-Dil Gelişimi Puanlarına İlişkin Yüzdelik Dilimlerine Göre Okula Hazır Oluş Düzeyi Dağılımları	62
Tablo 4.3: Yaş Aralığına Göre Çocukların Zihinsel-Dil Gelişimi Puanlarına İlişkin t Testi Sonuçları	62
Tablo 4.4: Yaş Aralığına Göre Çocukların Zihinsel-Dil Gelişimi için Yüzdelik Dilimlerine Göre Okula Hazır Oluş Düzeyi Dağılımları	63
Tablo 4.5: Eğitim Kademesi ve Yaş Aralığı Faktörlerinin Zihinsel-Dil Gelişimi Puanlarına Etkileri Arasında Etkileşim (İki Faktörlü Varyans Analizi Sonuçları, Gruplar Arası Etkiler)	64
Tablo 4.6: Eğitim Kademesine Göre 60-65 Aylık ve 66-71 Aylık Çocukların Zihinsel-Dil Gelişimi Puanlarına İlişkin t Testi Sonuçları	66
Tablo 4.7: Eğitim Kademesi ve Yaş Aralığına Göre Çocukların Zihinsel-Dil Gelişimi Puanlarına İlişkin Yüzdelik Dilimlerine Göre Okula Hazır Oluş Düzeyi Dağılımları	66
Tablo 4.8: Yaş Aralığına Göre Anaokuluna ve İlkokul Birinci Sınıfa Devam Eden Çocukların Zihinsel-Dil Gelişimi Puanlarına İlişkin t Testi Sonuçları	67
Tablo 4.9: Okul Öncesi Eğitim Alma Durumuna göre Çocukların Zihinsel-Dil Gelişimi Puanlarına İlişkin t Testi Sonuçları	68

Tablo 4.10: Cinsiyete göre Çocukların Zihinsel-Dil Gelişimi Puanlarına İlişkin t Testi Sonuçları	70
Tablo 4.11: Kardeş Sayısına Göre Çocukların Zihinsel-Dil Gelişimi Puanlarına İlişkin Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları.....	71
Tablo 4.12: Kardeş Sayısına göre Zihinsel-Dil Gelişim Puanlarına İlişkin Scheffe Testi Sonuçları	72
Tablo 4.13: Anaokuluna Devam Eden 60-65 Aylık Çocukların Kardeş Sayısına Göre Zihinsel-Dil Gelişim Puanlarına İlişkin Scheffe Testi Sonuçları.....	73
Tablo 4.14: İlkokul Birinci Sınıf Devam Eden 60-65 Aylık Çocukların Kardeş Sayısına göre Zihinsel-Dil Gelişim Puanlarına İlişkin Scheffe Testi Sonuçları.....	73
Tablo 4.15: Anne Eğitim Durumuna göre Çocukların Zihinsel-Dil Gelişimi Puanlarına İlişkin Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları.....	74
Tablo 4.16: Anne Eğitim Durumuna göre Çocukların Zihinsel-Dil Gelişim Puanlarına İlişkin Scheffe Testi Sonuçları	75
Tablo 4.17: İlkokul Birinci Sınıf Devam Eden 60-65 Aylık Çocukların Anne Eğitim Durumuna göre Zihinsel-Dil Gelişim Puanlarına İlişkin Scheffe Testi Sonuçları	76
Tablo 4.18: Anaokuluna Devam Eden 66-71 Aylık Çocukların Anne Eğitim Durumuna göre Zihinsel-Dil Gelişim Puanlarına İlişkin Scheffe Testi Sonuçları	76
Tablo 4.19: İlkokul Birinci Sınıf Devam Eden 66-71 Aylık Çocukların Anne Eğitim Durumuna göre Zihinsel-Dil Gelişim Puanlarına İlişkin Scheffe Testi Sonuçları	77
Tablo 4.20: Baba Eğitim Durumuna Göre Çocukların Zihinsel-Dil Gelişimi Puanlarına İlişkin Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları.....	78
Tablo 4.21: Baba Eğitim Durumuna göre Çocukların Zihinsel-Dil Gelişim Puanlarına İlişkin Scheffe Testi Sonuçları.....	79
Tablo 4.22: İlkokul Birinci Sınıf Devam Eden 60-65 Aylık Çocukların Baba Eğitim Durumuna göre Zihinsel-Dil Gelişim Puanlarına İlişkin Scheffe Testi Sonuçları	80
Tablo 4.23: Anaokuluna Devam Eden 66-71 Aylık Çocukların Baba Eğitim Durumuna göre Zihinsel-Dil Gelişim Puanlarına İlişkin Scheffe Testi Sonuçları	80
Tablo 4.24: İlkokul Birinci Sınıf Devam Eden 66-71 Aylık Çocukların Baba Eğitim Durumuna göre Zihinsel-Dil Gelişim Puanlarına İlişkin Scheffe Testi Sonuçları	81

ŞEKİLLER LİSTESİ

Sayfa No

Şekil 4.1: Eğitim Kademesi ve Yaş Aralığı Faktörlerinin Zihinsel-Dil Gelişimi Puanlarına Etkileşimli Etkilerine İlişkin Profil Grafiği (İki Faktörlü Varyans Analizi Sonuçları)	65
--	----

1. GİRİŞ

Bu bölümde mevcut çalışma ile ilgili problem durumu, amaç ve alt amaçlar, önem, sayıltılar, sınırlılıklar ve tanımlar yer almıştır.

1.1. Problem Durumu

Okul öncesi eğitim; çocukları ilkokula ve daha sonraki hayatlarına hazırlaması açısından önemlidir. Ancak, çocukları her alanda geliştirme ve hayatta karşılaştıkları her türlü soruna karşı uyum gösterme becerisi kazandırma amacı güden okul öncesi eğitim kurumlarına devam etme oranı, ülkemizde oldukça azdır. Bunun çeşitli nedenleri olmakla birlikte en büyük nedeni, ülkemizdeki eğitim sistemine göre okul öncesi eğitimin zorunlu eğitim kapsamına girmemesi olarak görülmektedir (AÇEV, 2012, 3). 2012 yılında İlköğretim ve Eğitim Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun (TBMM, 2012) ile değişen eğitim sistemimizde de okul öncesi eğitimin zorunlu olması gibi beklentileri karşılayan bir değişiklik olmamıştır. Aksine 4+4+4 şeklinde isimlendirilen bu yeni sistemde; 60 aylık çocukların velilerinin isteği ile, 66 aylık çocukların ise zorunlu olarak ilkokula başlayacakları belirtilmiştir. Eleştirilerden dolayı yapılan değişiklikler sonucu, Milli Eğitim Bakanlığı İlköğretim Kurumları Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik'te (2012) 66, 67 ve 68 aylık çocukların veli dilekçesi ile, 69, 70 ve 71 aylık çocukların sağlık raporu ile ilkokula başlama yaşlarının bir yıl ertelenebileceği ifade edilmiştir. Buna rağmen, okul öncesi eğitimden faydalanması gereken beş ve beş buçuk yaş grubu çocuklar ilkokula kaydolmaya başlamıştır. Okul öncesi eğitimin çocukların tüm gelişim alanları için önemli olduğu göz önünde bulundurulduğunda, 4+4+4 eğitim sisteminin çocuklar üzerinde sakıncalarının olabileceği düşünülmektedir.

Gelişimsel açıdan okula başlamaya uygun olmayan çocuklar; yaşça kendilerinden daha büyük olan çocuklara göre dezavantaja sahip olarak okula başlamaktadır. 2016 yılına kadar yapılan çalışmalarda, yaşça daha büyük olan çocukların daha iyi

performans göstermeleri beklenmektedir. Yaşça büyük çocukların, araştırma dahilinde gözlemlendikleri zaman diliminde, zihinsel olarak daha çok gelişmiş oldukları görülmektedir. Okula başlama yaşı, bireysel kapasiteyi ve öğrenci başarısını da etkilemektedir. Dolayısıyla sınıftaki yaş dağılımı küçük yaştaki çocuklar için zararlı olabilmektedir (Herbst ve Strawinski, 2016).

Dünya genelinde de okula başlama yaşı ile ilgili çeşitli görüşler ortaya atılmakla birlikte, çoğunluk okula erken başlayan çocukların dezavantaja sahip olarak başladığını belirtmektedir. Fawcett (2012); Portekiz ve Amerika’da yapılan bir araştırmanın sonuçlarında da görüldüğü gibi, çocukların altı yaşından önce, örgün akademik ortamda yer almamasının daha iyi sonuçlar doğuracağını belirtmiştir. Ayrıca, İngiltere ve Amerika’da erken yaşta okula başlayan çocukların, eğitim ve akademik açıdan dezavantaja sahip olduklarını ve Kuzey İrlanda’daki Mayıs veya Haziran doğumlu çocukların çoğunluğunun eğitim psikoloji servislerine yönlendirildiğini ifade etmiştir. Çünkü ilkökul müfredatı, çocuklara okul öncesindeki gibi özgürlüğe ve destek alabilecekleri ortama izin vermemektedir (Fawcett, 2012). Gelişimsel psikolojide dört ve beş yaş grubu çocuklar örgün eğitime gelişimsel açıdan hazır değildir (Sykes, Bell ve Rodeiro, 2009, 4; Perry, 2011, 10). İrlanda Cumhuriyeti’ndeki uzmanlar da okula başlama yaşının altı olması gerektiğini düşünmektedir (Fawcett, 2012).

Ülkemizde geçtiğimiz yıllarda uygulanmaya başlayan yeni sistemle 60-66 aylık çocuklar da okula başlamaktadır. Bununla birlikte, aynı sınıfta karışık yaş grubundaki çocuklar bulunmaktadır. Perry (2011, 10) de okula erken yaşta başlayan çocukların, aynı zamanda okula başladıkları yaşça daha büyük çocuklarla aynı olgunlukta olmadığını belirtmektedir. Dolayısıyla, aynı sınıfta olan çocuklar aynı becerilere sahip olamamaktadır. Ülkemizde, imkânsızlıklar nedeniyle okul öncesi eğitim almadan ilkökula başlayan çocukların sayısının fazla olduğu düşünüldüğünde, 4+4+4 eğitim sistemi okul öncesi eğitim almadan ilkökula başlayan çocuklar ile okul öncesi eğitim alan çocuklar arasındaki bireysel farklılıkların daha belirgin hale gelmesine neden olmaktadır (Zelyurt ve Özel, 2015). Bu nedenle, yeni eğitim sisteminin aynı yaş grubunda olup, ilkökula ve okul öncesi eğitime devam eden çocukların üzerindeki etkisine bakma ihtiyacı duyulmaktadır.

Çocukların okula başlangıcında her ne kadar yaş kavramı daha çok tartışılrsa da, çocukların okul için gerekli becerilerini, olgunluk ve gelişim seviyesini içine alan ve

çocukların okula başlangıcında belirleyici faktör olan okula hazır oluş kavramına da odaklanmak gerekmektedir. Okula hazır oluş için, çocuğun tüm gelişim alanlarında yeterli beceriye sahip olması gerekmektedir. Bu becerilerden, okuma yazma becerileri; çocuğun ilkokula başlangıcında önemli bir yere sahiptir. Çünkü okuma yazma becerileri; hemen hemen tüm gelişim alanlarında yeterli olmayı gerektirmektedir. Çocuğun öğrenme yeteneğini etkileyen zihinsel gelişimi ile okuma başarıları arasında önemli bir ilişki vardır (MEB, 2006). Dil gelişimi ise; çocuğun zihinsel olarak hazır olduğunu gösteren önemli bir gelişim alanıdır (Morrison, 1998, 258). Dil gelişim alanı içinde yer alan sözel dil becerilerinin, okuma yazma için çok önemli olduğu belirtilmektedir (Rhode Island KIDS COUNT, 2005, 66). Diğer bir deyişle, çocuğun sözel dilinin iyi olması; okuma yazma becerilerine katkı sağlamaktadır. Dolayısıyla okuma yazma becerileri üzerindeki etkileri ve Karaaslan'ın (2003) çocukların zekâ puanlarının artması ile kelime testinden aldıkları puanın da arttığı sonucuna varılan çalışmasında da görüldüğü gibi çocuğun zihinsel ve dil gelişimini birlikte incelemek gerekmektedir.

Türkiye'de, okula başlama yaşının değişmesi ile okula hazır başlamayan çocukların okuma yazma öğreniminde, okula hazır başlayan yaşça daha büyük çocuklara göre daha çok sorun yaşadıkları görülmektedir (Gündüz ve Çalışkan, 2013; Sert, 2014; Tatal ve Oral, 2015). Okuma yazma öğreniminde, çocukların kendilerini ifade etmelerinde önemli bir araç olan dil gelişimine ve çocuğun okuma yazma becerilerini önemli derecede etkileyen zekâyı içine alan zihinsel gelişime de bakmak gerekmektedir. Yapılan çalışmalar içinde çocukların okuryazarlık becerilerine odaklanılırken, okuryazarlık becerisini etkileyen dil ve zihinsel gelişime odaklanılmamıştır. Bu nedenle, mevcut çalışmada; çocukların zihinsel-dil gelişimi incelenecektir. Tüm durumlar ele alındığında araştırmanın problem cümlesini “Anaokuluna ve ilkokul birinci sınıfa devam eden 60-71 aylık çocukların zihinsel-dil gelişimleri açısından ilkokula hazır oluşları nasıldır?” cümlesi tanımlamaktadır.

1.2. Amaç

Bu araştırmanın amacı, anaokulu ve ilkokul birinci sınıfa devam eden 60-71 aylık çocukların zihinsel ve dil gelişimleri açısından ilkokula hazır oluş düzeylerinin karşılaştırılmasıdır.

1.2.1. Alt Amaçlar

Araştırmacının amacı doğrultusunda aşağıdaki sorulara yanıt aranmıştır:

1. Eğitim kademesine göre çocukların zihinsel-dil gelişim puanları açısından ilkokula hazır oluş düzeyleri arasında anlamlı farklılık var mıdır?
2. Yaş aralığına göre çocukların zihinsel-dil gelişim puanları açısından ilkokula hazır oluş düzeyleri arasında anlamlı farklılık var mıdır?
3. Eğitim kademesi ve yaş aralığının çocukların zihinsel-dil gelişim puanları üzerinde ortak etkisi var mıdır?
4. Eğitim kademesine göre 60-65 aylık çocuklar ve 66-71 aylık çocukların zihinsel-dil gelişim puanları arasında anlamlı farklılık var mıdır?
5. Yaş aralığına göre anaokuluna ve ilkokul birinci sınıfa devam eden çocukların zihinsel-dil gelişim puanları arasında anlamlı farklılık var mıdır?
6. Okul öncesi eğitim alma durumu değişkenine göre;
 - anaokuluna ve ilkokul birinci sınıfa devam eden 60-71 aylık çocuklar arasında
 - anaokuluna devam eden 60-65 aylık çocuklar arasında,
 - ilkokul birinci sınıfa devam eden 60-65 aylık çocuklar arasında,
 - anaokuluna devam eden 66-71 aylık çocuklar arasında ve
 - ilkokul birinci sınıfa devam eden 66-71 aylık çocuklar arasında zihinsel-dil gelişim puanları açısından anlamlı farklılık var mıdır?
7. Cinsiyet değişkenine göre;
 - anaokuluna ve ilkokul birinci sınıfa devam eden 60-71 aylık çocuklar arasında
 - anaokuluna devam eden 60-65 aylık çocuklar arasında,
 - ilkokul birinci sınıfa devam eden 60-65 aylık çocuklar arasında,
 - anaokuluna devam eden 66-71 aylık çocuklar arasında ve
 - ilkokul birinci sınıfa devam eden 66-71 aylık çocuklar arasında zihinsel-dil gelişim puanları açısından anlamlı farklılık var mıdır?
8. Kardeş sayısı değişkenine göre;
 - anaokuluna ve ilkokul birinci sınıfa devam eden 60-71 aylık çocuklar arasında
 - anaokuluna devam eden 60-65 aylık çocuklar arasında,
 - ilkokul birinci sınıfa devam eden 60-65 aylık çocuklar arasında,

- anaokuluna devam eden 66-71 aylık çocuklar arasında ve
 - ilkokul birinci sınıfa devam eden 66-71 aylık çocuklar arasında zihinsel-dil gelişim puanları açısından anlamlı farklılık var mıdır?
9. Anne eğitim durumu değişkenine göre;
- anaokuluna ve ilkokul birinci sınıfa devam eden 60-71 aylık çocuklar arasında
 - anaokuluna devam eden 60-65 aylık çocuklar arasında,
 - ilkokul birinci sınıfa devam eden 60-65 aylık çocuklar arasında,
 - anaokuluna devam eden 66-71 aylık çocuklar arasında ve
 - ilkokul birinci sınıfa devam eden 66-71 aylık çocuklar arasında zihinsel-dil gelişim puanları açısından anlamlı farklılık var mıdır?
10. Baba eğitim durumu değişkenine göre;
- anaokuluna ve ilkokul birinci sınıfa devam eden 60-71 aylık çocuklar arasında
 - anaokuluna devam eden 60-65 aylık çocuklar arasında,
 - ilkokul birinci sınıfa devam eden 60-65 aylık çocuklar arasında,
 - anaokuluna devam eden 66-71 aylık çocuklar arasında ve
 - ilkokul birinci sınıfa devam eden 66-71 aylık çocuklar arasında zihinsel-dil gelişim puanları açısından anlamlı farklılık var mıdır?

1.3. Önem

Okula başlama yaşını belirlemek, her ülke için zor bir süreçtir. Çünkü bu karar çocukların hayatını etkilemekte ve bir anlamda toplumun da geleceğini belirlemektedir. Okula başlama yaşının, çeşitli gelişim alanlarında çocuklar üzerindeki etkilerini incelemek; doğru yaşın belirlenip belirlenmediğini görmek açısından önemlidir. 2012 yılında, değişen eğitim sistemimizin sonucu olarak, okula başlama yaşının 60-65 aylık çocukların velilerinin isteğine bağlı ve 66 aylık çocuklara zorunlu olmak üzere düşürülmesinin çocuklar üzerindeki etkisine (Gümüş, 2013; Sert, 2014; Çakıcı, 2015; Küçüker, 2016) ve veliler ile öğretmenlerin bu konuda ne düşündüğüne ilişkin çalışmalar (Başar, 2013; Uzun ve Alat, 2014; Bayat, 2015; Demir ve Ersöz, 2016) bulunmaktadır. Bu çalışmaların çoğu sistemin sadece ilkokula başlayan çocuklar üzerindeki etkilerini incelemektedir. Fakat ilkokula başlayan çocukların, aslında o dönemde okul öncesi eğitim kurumlarına devam

etmesi gerektiği gerçeği göz ardı edilmektedir. Dolayısıyla, sistemin aynı yaş grubunda olan ve okul öncesi eğitim kurumuna devam eden çocukların üzerindeki etkilerine de bakılması gerekmektedir.

2012 yılından sonra, yeni sistemin etkilerini inceleyen çalışmalar; daha çok çocukların fiziksel, öz bakım ve okuma yazma becerileri üzerinde durmaktadır. Dolayısıyla, okuma yazma becerilerinin temelini oluşturan zihinsel-dil gelişimi ile ilgili çalışmaların yetersiz olduğu düşünülmektedir. Çocukların, ilkökul birinci sınıfa her açıdan hazır başlamasını sağlayan okul öncesi eğitimin ve çocukların gelişim düzeyini etkileyebilecek faktörlerden olan cinsiyet, kardeş sayısı ve anne ile baba eğitim durumunun, çocuklar üzerindeki etkilerini anlamak da gerekmektedir. Bu nedenler üzerinde durulduğunda, 4+4+4 eğitim sisteminin; okul öncesi eğitim kurumuna devam eden ve ilkökula devam eden çocukların zihinsel-dil gelişimleri üzerindeki etkisini görme ihtiyacı duyulmaktadır. Çalışmanın sonucunda ortaya çıkacak bulgular; 60-71 aylık çocukların zihinsel-dil gelişimleri üzerinde, okula başlama yaşının, okula hazır oluşun, yaş aralığının, devam edilen eğitim kademesinin, cinsiyetin, kardeş sayısının, anne ve baba eğitim düzeyinin etkisini incelemek bakımından literatüre katkı sağlayacaktır.

1.4. Sayıtlar

Bu araştırmada; öğretmenlerin çocukların değerlendirilmesinde kullanılacak ölçeği objektif bir şekilde dolduracakları, çocuklardan elde edilen bilgilerin gerçeği yansıttığı ve veri toplamada kullanılacak ölçeğin istenen gelişim düzeyi açısından yeterli olduğu varsayılmaktadır.

1.5. Sınırlılıklar

Bu araştırma:

- 2016-2017 Eğitim-Öğretim Yılı Güz Dönemi ile,
- İstanbul ili Küçükçekmece, Beşiktaş, Sarıyer ve Bağcılar ilçeleri ile sınırlıdır.

1.6. Tanımlar

Bu başlık altında; anaokulu, okula başlama yaşı, okula hazır oluş ve zihinsel-dil gelişiminin bu araştırma için ifade ettiği tanımları yapılmıştır.

Anaokulu: Eğitim-Öğretim yılının başında 60-71 aylık (5-6 yaş) çocukların devam ettiği okul öncesi eğitim kurumudur.

Okula Başlama Yaşı: Eğitim-Öğretim yılının başında çocukların ilkokul birinci sınıfa başladığı yaş olan 60-71 aydır (5-6 yaş).

Okula Hazır Oluş: Çocukların Eğitim-Öğretim yılının güz dönemi başında okula başlarken sahip olduğu zihinsel-dil gelişimleridir.

Zihinsel-Dil Gelişimi: Çocukların anaokuluna ve ilkokul birinci sınıfa başlarken ve Eğitim-Öğretim yılının güz dönemi başında sahip olduğu zihinsel-dil gelişimidir.

2. LİTERATÜR TARAMASI

Bu bölümde okula başlama ile ilgili okula başlama yaşı ve okula hazır oluşu kapsayan kuramsal çerçeve, Türkiye’de ve Dünya’da okula başlama ile ilgili uygulamalar ve ilgili araştırmalar yer almıştır.

2.1. Kuramsal Çerçeve

1900'lü yıllarda görüşleri etkili olan John Dewey'e göre çocukların okula altı yaşından önce başlamaması gerekmektedir. Hatta çocukların istenen becerileri edinebilmesi için sekiz yaş; okula başlamak için idealdir. John Dewey'in görüşlerinin baskın olduğu sosyal yapılandırmacı modele göre okula hazır oluş; çocukların yetişkinlerle ve akranlarıyla etkileşim halindeyken ne öğrendikleri ile ilişkilidir. Bu yüzden ailelerin, öğretmenlerin ve diğer yetişkinlerin katılımı bu süreçte çok önemlidir (Andrews ve Slate, 2001). Bu nedenle, çocuğun bulunduğu ortamda çocuklar için önemli olan şeyler tespit edilerek, çocuğun okula hazır oluşu değerlendirilebilir (Bağçeli Kahraman ve Başal, 2013).

1930'lu yıllarda; Arnold Gesell çocuğun okula başlaması için yeterli olgunluğa ulaşma görüşünü ortaya atmıştır. Bu görüşle birlikte önce zihinsel olgunluk daha sonra ise okula hazır oluş kavramları ortaya çıkmıştır. Çocukların zekâ düzeyine ilişkin zihinsel olgunluklarının okuma başarılarını etkilediği düşünülmüştür (MEB, 2006). Okula hazır oluş ise çocuğun her gelişim alanı açısından, okula hazır olması anlamında kullanılmıştır (Güneş, 2013). Görüldüğü üzere zihinsel olgunluk daha dar kapsamda kullanılırken, okula hazır oluşun tüm gelişim alanlarını kapsadığı görülmüştür. Gesell'in savunduğu olgunlaşmacı modelde ise; çocuklar yeterli derecede büyüdüğünde ve beklenen olgunluk seviyesine ulaştığında okula başlamaya hazırdır (Snow, 2006). Dolayısıyla, çocuğun gelişimsel olarak hangi aşamada olduğu önemlidir. Buna göre, çocuğun okula hazır olup olmadığı değerlendirilir ve çocuk okula başlar ya da çocuğun okula başlama yaşı bir yaş ertelenir (Bağçeli Kahraman ve Başal, 2013).

Gesell'den sonra, Jean Piaget' nin görüşleri okula hazır oluş konusunda hakim olmaya başlamıştır. Piaget'nin bilişsel gelişim modelinde gelişim; duyuşsal motor, işlem öncesi, somut işlemler ve soyut işlemler dönemi olarak dört aşamaya ayrılmıştır (MEB, 2014, 30). Buna göre çocuk, yedi yaşında işlem öncesi dönemi bitirip somut işlemler dönemine geçmektedir. Dolayısıyla Piaget okula başlamak için yedi yaşın uygun olduğunu belirtmektedir. Yeni Piaget'ciler olarak adlandırılan kişiler arasında bulunan Houde (2004, akt. Güneş, 2013) Piaget'nin basamaklara ayırdığı zihinsel gelişimin düz bir çizgi halinde ilerlediğinin üzerinde durmuştur. Piaget'nin aşamalı gelişim sisteminin günümüzde geçerliliğini kaybettiğini düşünen kişiler; günümüzdeki çocukların beyin gelişiminin de daha hızlı olduğunu belirtmişlerdir. Fakat hala Piaget'nin görüşünü savunanlar; Türkiye'de beş buçuk yaşa çekilen okula başlama yaşının çocuklar için uygun olmayacağını, Piaget'ye göre yedi yaşta geçilen somut işlemler dönemine geçmemiş olmasına bağlamaktadır (Boğaziçi Üniversitesi, [13.03.2017]; AÇEV, 2012, 3).

Piaget ile aynı dönemde yaşayan Vygotsky ise bilişsel gelişim için sosyal çevrenin etkisinin çok büyük olduğunu savunmaktadır (Nicolopoulou, 2004). Vygotsky'e göre çocuk; yaratıcı, yetenekli, güçlü ve zeki bir sosyal varlıktır (Fraser ve Gestwicki, 2002, 21). Vygotsky'nin görüşlerinin temelini oluşturan yakınsak gelişim alanı; çocuğun tek başına problem çözebileceği gerçek gelişim düzeyi ve bir yetişkin rehberliğinde veya daha yetenekli akran işbirliği ile problem çözebileceği gizil gelişim düzeyi arasındaki farktır (Nicolopoulou, 2004). Dolayısıyla, çocukların okula başlarken belli bir gelişim seviyesine gelmiş olması gerektiği düşünülmektedir.

Çocuk gelişimi ile ilgili diğer bir kuramcı ise Bronfenbrenner'dir. Ekolojik sistemler modeli ile tanınan Bronfenbrenner'e göre, çocuğun gelişimi çevresindeki sistemler ve bu sistemler arasındaki etkileşim tarafından şekillenir. Çocukla çevre arasındaki ilişki karşılıklıdır. Çocuğun yakın çevresi anlamına gelen mikrosistemde, çocuğun ailesi ve okulu çocuğu etkileyen en önemli etkenlerdir (Krishnan, 2010). Snow'a (2006) göre de ekolojik sistemler modelinde; çocuğun ev, anaokulu ve toplumla olan etkileşimi çok önemlidir. Diğer bir deyişle, çocuğun okula hazır oluşu, "hazır okullar" kavramını da kapsayan geniş bir bütünün parçası olarak görülmektedir.

Erken çocukluk eğitiminde yer alan önemli yaklaşımlarından biri olan Waldorf yaklaşımının öncüsü Rudolf Steiner de; çocuk gelişiminin Çocuk Gelişim Teorisi'ne göre şekillendiğini söylemektedir. Steiner'in bu teorisinde Gessel'in ve Piaget'nin

alışmalarına dayandırılan gelişime uygun ve yaşa dayanan bulgular yer almaktadır (Patterson ve Bradley, 2011, 153). Bu teoriye göre; birinci yedi yıllık sürecin sonuna kadar çocuğa akademik bilgi verilmez. Çünkü ocuklar; entelektüel beceriyi hayali-yaratıcı oyunlar aracılığıyla kazanırlar (Schmitt-Stegmann, 1997). Ayrıca, ocukların enerjileri okuma-yazma çalışmaları gibi akademik çalışmalara yönlendirilmez (Reunzel, 2001). Bu nedenlerden dolayı, Steiner'e göre yedi yaşından önce okula başlamak doğru değildir.

Görüldüğü üzere çocukların gelişimi, okula başlama yaşı ve okula hazır oluşları hakkında literatürde çeşitli görüşler hakimdir. Dewey; ocuğun sosyal ilişkilerine odaklanırken, Gesell olgunlaşma kavramı üzerinde durmaktadır. Piaget'ye göre ocuk, somut işlemler dönemine geçmeden okula başlamamalıdır. Vygotsky; yakınsak gelişim alanının st sınırı olan, çocuğun tek başına problem çözebildiği gerçek gelişim seviyesine ulaşmadan okula başlamaması görüşündedir. Bronfenbrenner de Dewey gibi çocuğun yakın çevresinin önemli olduğu görüşündedir. Steiner ise çocuğun yedi yaşından önce akademik bilgilere hazır olmadığını belirtmektedir. Tüm görüşler ele alındığında, çocuğun okula başlamasını belirleyen iki önemli faktör olan, okula başlama yaşı ve okula hazır oluşu ile ilgili ayrıntılı bilgi sahibi olunması gerektiği düşünülmektedir.

2.1.1. Okula Başlama Yaşı

Okula başlamak; çocuğun hayatında önemli bir dönüm noktasıdır (İnal, 2013, 68). Bu nedenle, okula başlama yaşını doğru belirlemek gerekmektedir. Okula başlama yaşı ile ilgili çeşitli görüşler bulunmaktadır. Bu konuda ortak bir görüş bulunmamaktadır (The Office for Standards in Education, Children's Services and Skills, 2014, 7). Örneğin, gelişimsel psikolojiye göre dört ve beş yaş grubu çocuklar gelişimsel olarak örgün eğitime hazır değildir (Sykes ve diğerleri, 2009, 4; Perry, 2011, 10). Arı (2014), birinci sınıfa erken başlayan çocukların fiziksel, bilişsel ve zihinsel açıdan dezavantaja sahip olarak okula başladıklarını vurgulamaktadır. Ancak, Güneş'in (2013) alışmasında en uygun okula başlama yaşının beş yaş beş ay ve altı yaş altı ay arası olduğu belirtilmektedir.

Çocukların hayatını olumsuz yönde etkileyebileceğinden dolayı, okula başlama yaşını düşürmek her ülke için zor bir süreçtir (Herbst ve Strawinski, 2016). Ayrıca, eğitim sisteminde genel olarak yapılan değişiklikler sadece belli bir kesimi değil tüm toplumu etkilemektedir. Bu nedenle, eğitimin yapısı öğrencilerin yaşına ve gelişim

düzeyine uygun olarak planlanmalıdır (TBMM, 2012, 7). Fakat, Avrupa ülkelerinin çoğuna bakıldığında, okula başlama yaşının çocuğun gelişimine uygun olduğu görülürken, Türkiye’de 2012 yılında okula başlama yaşının 66 aya düşmesi hakkında tartışmalar devam etmektedir.

Milli Eğitim Bakanlığı’nın eğitim kademelerini yeniden düzenlediği 4+4+4 sistemine gerek duyma nedenlerine bakıldığında; dünya geneline göre yüksek olan eğitim süresinin ülkemizde de artırılmak istenmesi, okula başlama yaşının düşürülmesi ve dünya genelindeki uygulamalara uyum sağlanması, bölgesel farklılıkların azaltılması, eğitim sistemimizin demokratikleştirilmesi ve esnekleştirilmesi, seçmeli dersler ile sosyal ve kültürel açıdan taleplerin karşılanması, kademeler arası yatay ve dikey geçiş imkânının sunulması, bireylere erken yaşta yeteneklerine göre tercih imkânı sunulması ve her kademeye ayrı binalarda eğitim yapma imkânı verilmesi gibi nedenler olduğu görülmektedir (MEB, 2012, 9-10). Avrupa ülkelerine bakıldığında ise ortalama eğitim süresinin 9 ve 10 yıl arasında değiştiği görülmektedir. Lüksemburg, Portekiz ve Kuzey İrlanda’da da zorunlu eğitim süresi Türkiye’deki gibi 12 yıldır (European Commission, 2015). Bu açıdan Türkiye, Avrupa ülkelerindeki zorunlu eğitim süresini yakalayabilmektedir.

Son duruma bakıldığında, Arı’ya (2014) göre Türkiye’de ilkokula başlama yaşının beş yaşa düşürülmesi, ilkokul birinci sınıftaki yaş dağılımında çeşitliliğe neden olmaktadır. Sınıflarda ortaya çıkan yaş dağılımından dolayı çocukların gelişim ve olgunluk düzeyinden ayrı başka sorunlar da ortaya çıkmaktadır (Sykes ve diğerleri, 2009, 4). Bunlardan biri, öğretmenlerin aynı sınıfta farklı yaş grubundaki çocuklara hitap etmek zorunda kalmasıdır (Herbst ve Strawinski, 2016). Öğretmenler çocukları değerlendirirken, onların olgunluk seviyesini dikkate almamakta ve okula erken başlayan çocukları, akranlarına göre daha az yetenekli olarak tanımlamaktadır (Sykes ve diğerleri, 2009, 4). Oysa, bu çocukları kendi gelişimsel durumuna göre değerlendirmek gerekmektedir. Bir sınıfta farklı yaş gruplarından gelen çocukların olmasının doğru olmadığı gerçeğiyle birlikte, böyle bir durumun söz konusu olması ihtimaline karşı karmaşaları engellemek adına öğretmen yetiştirme sisteminin buna göre tekrar gözden geçirilmesi gerekmektedir.

Tüm çalışmaların sonucu dikkate alındığında, beş yaş grubu çocukların okula başlaması ve sınıflarda farklı yaş grubunu içeren çocukların bir araya gelmesi sakıncalı sonuçlara neden olmaktadır. Bu nedenle, Kapçı, Artar, Avşar, Daşçı ve

Çelik (2013) beş yaş ve altı yaş grubu çocukların farklı sınıflarda ilkokula devam etmesi gerektiğini düşünmektedir. Başar'ın (2013) çalışmasında da öğretmenler 60-66 ay arası çocuklar için ayrı bir sınıf oluşturulması ve okuma yazma için uyum sürecinin uzun tutulması gerektiğini belirtmektedir. Görüldüğü üzere, okula başlarken sadece çocukların yaşına bakmak doğru değildir. Bu nedenle, genel olarak çocuğun okula hazır oluşuna bakmak daha doğru bir yaklaşımdır.

Milli Eğitim Bakanlığı tarafından, çeşitli nedenlerle ortaya atılan bu yeni eğitim sistemi, ülkemizde önemli kişi ve kurumlar tarafından da büyük eleştirilere maruz kalmıştır. Bilimsel değerlendirmelere dayandırılmadan böyle bir değişimin olamayacağı ve bu değişimin ekonomik açıdan da savurganlığa neden olacağı belirtilmiştir. Ayrıca, okul öncesi eğitim alamayan çocuklar ile okul öncesi eğitim alan çocuklar arasındaki farkın daha çok açılacağı görüşü de savunulmuştur. Yeni sistem ile çocukların hem bilişsel hem de sosyal gelişiminin duraksayacağı belirtilmiştir (Boğaziçi Üniversitesi Eğitim Fakültesi, [13.03.2017]).

Son yıllarda okul öncesi eğitim ülkemizde önem kazanmasına rağmen, ülke çapında gerekli yaygınlaştırmalar yapılmamaktadır. En önemli sorun ise, okul öncesi eğitim kurumları ücretli olmasından dolayı, bu eğitimden çoğunlukla orta ve üst gelir düzeyindeki ailelerin çocuklarının faydalanmasıdır (Türk Tabipleri Birliği, 2012, 7). Yeni sistemde de, ilkokul için gerekli becerilerin kazandırılmasında önemli fırsatlar sunan okul öncesi eğitimin üzerinde durulmamaktadır. Hatta bu sistem ile okul öncesi eğitim kurumuna devam etmesi gereken çocuklar ilkokula başlamaktadır. Daha önce, 1983-1985 yılları arasında uygulanan okula başlama yaşının beş yaşa indirilmesini kapsayan bir sistemin denendiği ve başarılı olmadığı görülmektedir. Dünya genelinde okula başlama yaşının altı olması bir tesadüf değildir. Her gelişim alanı açısından farklı olan beş ve altı yaş grubu çocukların aynı sınıfta eğitimine devam etmesi doğru değildir (Hacettepe Üniversitesi, [20.05.2012]).

Sprietsma (2010) okula başlama yaşının erken olmadığı 34 ülkedeki öğrenciler üzerinde yapılan çalışmaların sonuçlarını incelediğinde; katılımcılardan 15 yaşındayken elde edilen okuma becerileri ve 17 yaşındayken elde edilen matematik becerileri üzerinde, okula başlama yaşının olumlu etkisi olduğunu söylemektedir. 69. Milli Eğitim Bakanı olan Hikmet Uluğbay (2012, 47) da genel olarak Dünya'da 4+4+4 gibi bir eğitim sisteminin genel kabul görmüş bir yaklaşım olmadığını belirtmiştir. Türkiye'nin PISA'ya giren 34 OECD ülkesi içinde 33. olduğunu ve 2007

yılında TIMSS'e katılan 44 ülke içinde matematik ve fen alanlarında 30. ülke olarak yer aldığını belirtmiştir.

Ülkü (2007) tarafından anasınıfı ve ilköğretim birinci sınıfa devam eden çocukların velileri ve öğretmenleri ile yapılan çalışma sonucunda veliler; çocukların ilköğretime başlaması için takvim yaşının, fiziksel, bilişsel ve sosyal-duygusal olgunluklarının da istenilen durumda olması gerektiğini söylemişlerdir. Çalışmaya katılan okul öncesi öğretmenlerinin yarısı ise çocukların erken yaşta okuma yazma becerisi kazanması ile ilgili olumlu görüş belirtirken, sınıf öğretmenleri bu durumla olumsuz baktıklarını belirtmişlerdir.

ODTÜ Eğitim Fakültesi İlköğretim Bölümü ([20.05.2012], 3-7) çocuklar için en uygun ilkokula başlama yaşının 72 ay olduğunu belirtmektedir. Okula başlamada okul öncesi eğitimin önemi üzerinde de durulmuştur. Okul öncesi eğitimin çocukların öğrenme kapasitesini desteklediğini, eşitsizlik ve farklılıkları azalttığını, okul öncesi eğitim alan çocukların okula ve yükseköğrenime devam oranlarının yüksek olduğunu ve çocukların gelişim alanlarına önemli katkıda bulunduğunu belirtmişlerdir. Ayrıca, farklı ülkelerin okula başlama yaşlarına bakarak karar vermenin doğru olmadığını söylemişlerdir. Çünkü bir çocuğun ilkokul birinci sınıfa başlaması için bir işi kendi başına tamamlama ve kalem tutma gibi becerilere sahip olması gerektiğini belirtmişlerdir. Bu nedenle, bu yaş grubunda ilkokula başlayan çocukların bazı problemler yaşayabilecekleri düşünülmektedir. Bu problemler (ODTÜ Eğitim Fakültesi İlköğretim Bölümü, [20.05.2012], 3-7) aşağıda verilmiştir:

- Araştırmalara göre, bu yaş grubundaki çocukların dil gelişimi okuma yazma becerilerini etkilemektedir. Dolayısıyla ilköğretim programı içinde yer alan okuma yazma için farklı aile ve çevrelerden gelen çocukların dil gelişimleri yetersiz kalabilir.
- İlköğretim programları içinde yer alan çalışmalar için yedi yaş çocuklarının bile kas becerileri yetersizken, küçük yaş grubundaki çocukların kas becerilerinin yetersiz olması kaçınılmazdır.
- Çocuklar bir ders saati boyunca dikkat sürelerini koruyamayabilirler, yakın yetişkin ilgisine ihtiyaç duyarlar ve oyun aracılığı ile sosyal kural ve normları içselleştirebilirler. Dolayısıyla sosyal ve duygusal açıdan yetersizdirler.

- Tuvalet ihtiyaçlarını karşılamayabilirler. Yemek yerken desteğe ihtiyaç duyarlar. Öz bakım becerileri yetersizdir.
- İlkokul sınıf ortamı küçük yaş grubundaki çocukların gelişimlerini ve öğrenmelerini desteklemez. Çocuklar bu yaşta aktif ve oyun yoluyla öğrenir.
- Somut işlemler gerektiren konularda sorun yaşayabilirler.

Türk Tabipler Birliği (2012, 9) de altı yaşından önce okula başlayan çocuklarda işlemsel düşünce ve soyutlama gibi becerilerinin gelişmemiş olduğunu belirtmektedir. Yıldırım (2012), 66 aylık çocukların henüz somut işlemler döneminde olduğunu ve birinci sınıf becerileri içinde yer alan okuma yazma mekaniği ve basit sayısal işlemler için gerekli bilişsel olgunlukta olmadıklarını belirtmektedir. Mumcu (2014) okula başlarken yaşça büyük olmanın sözel kabiliyet kazanımı üzerinde olumlu etkisi olduğunu söylemektedir. Bu nedenle; okula erken başlama düşük öğrenme düzeyleri ile sonuçlanabilmektedir.

2.1.2. Okula Hazır Oluş

İlkokula başlama durumunu belirlemede yaş tek faktör olmamalıdır. Öğretmenlere göre, çocukların gelişimsel açıdan okula hazır oluşları ve bireysel farklılıkları dikkate alınarak çocuklar okula başlamalıdır (Kutluca Canbulat ve Yıldızbaş, 2014). Okula hazır oluş ile ilgili çeşitli tanımlar bulunurken, bu tanımların çoğu çocukların yetenekleri ve kapasitesine yöneliktir. National Governor's Association (2005), okula hazır oluşu, okula başlarken çocuktan beklenenler olarak tanımlarken, Snow (2006) gelecek başarı için önemli olan, okula giriş zamanında çocuğun sahip olduğu yeterlikler olarak tanımlamaktadır. Texas yasalarında okula hazır oluş; çocuğun devlet tarafından belirlenen değerlendirme araçlarıyla objektif olarak ölçülebilen çocuğun okul çevresine girdiğinde gerekli olan dil, erken okuryazarlık, matematik ve sosyal becerileri olarak tanımlanırken, Wisconsin yasalarına göre, çocuğun okulda başarılı olabilmesi için gerekli olan durumlar olarak tanımlanmaktadır (Texas Early Learning Council, 2011, 3, 25). Bunun yanı sıra, bir ilkokul öğretmeni okula hazır oluşu; çocuğun ailesinden bağımsız olarak ilkokula gitmek için hazır olması, bir objeye ya da bir uyarana karşı dikkatini verme, ona ilgi gösterme, dinleme becerilerinin gelişmiş olması, kendileriyle ilgili bir durum olduğunda kendilerini ifade edebilecek dil gelişimine sahip olması, sıra bekleyebilmesi, bir etkinlik

sırasında sorumluluklar alabilmesi, çevresindeki olup bitene karşı ilgi göstermesi, gözlemler yapması, sorular sorması ve bir kitabı nasıl tutacağını bilmesi olarak tanımlamaktadır (OFSTED, 2014, 7).

Okula hazır oluş; çocukların, ailelerin, toplumun ve okulların hazır olması olarak üç farklı açıdan incelenebilmektedir (Britto, 2012, 6-7; Britto ve Limlingan, 2012, 3). Bu bölümde; çocuklar açısından okula hazır oluş, çocukların gelişimi ve öğrenmesine odaklanmaktadır (Britto ve Limlingan, 2012, 4). Çocukların okula hazır oluşu denildiğinde, akla çocukların okul için yeterli yetkinliğe sahip olması ve okula geçiş süreci gelmektedir (Britto, 2012, 6). OFSTED (2012, 7) de okula hazır oluş için çocukların okula hazır olması ve okula geçiş süreci kavramlarının üzerinde durmaktadır.

Çocuğun okula hazır oluşunu belirlemede olgunluk kavramı önemli bir yere sahiptir. Bu olgunluk ise çocuğun her gelişim alanında okula hazır olması anlamına gelmektedir (Güneş, 2013). Yapılan bir çalışmada, 72 ay ve altı çocukların gelişimsel açıdan okula başlamalarının uygun olmadığı belirtilmektedir (Zelyurt ve Özel, 2015). Kutluca Canbulat ve Yıldızbaş'ın (2014) çalışmasına katılan okul öncesi ve sınıf öğretmenlerinin çoğu; çocuğun tüm gelişim alanlarında olgunluğa ulaştıktan sonra okula başlaması gerektiğini savunmaktadır. Çocukların okula hazır oluşunu inceleyen Gündüz ve Çalışkan'ın (2013) çalışmasında da 60-66 ay yaş grubundaki çocukların ortanın altında okula hazır oluşuna sahip olduğu ve 66-72 ile 72-84 ay yaş grubundaki çocukların orta düzeyde okula hazır oluşa sahip olduğu anlaşılmıştır. 72-84 aylık çocukların okul olgunluk düzeyinin diğer iki grubun okul olgunluk düzeylerinden yüksek olduğu da görülmektedir.

Tüm gelişim alanlarında gerekli olgunluğa ulaşılmasında önemli yere sahip olan oyun için çocuğa zaman verilmesi gerekmektedir (Türk Tabipleri Birliği, 2012, 7). Bu gereklilik; Koçyiğit'in (2014) okul öncesi dönem çocuklarının ilkökul hakkındaki düşüncelerine ilişkin yaptığı çalışmanın sonuçlarında da görülmektedir. Bu sonuçlara göre, okul öncesi dönem çocuklarının çoğunun ilkökul ile ilgili olumsuz düşünceleri olmakla birlikte, çocuklar ilkökulda birçok kural olduğunu ve kesinlikle oyun oynamayacaklarını düşünmektedirler. Bu dönemdeki çocuklara, onlar için en önemli öğrenme aracı olan oyun için yeterli zaman verilmediğinde, çocuğun fiziksel, zihinsel ve ruhsal gelişimi aksayacaktır (Türk Tabipleri Birliği, 2012, 7). Oyunla birlikte çocuğun tüm gelişim alanlarının yeterli düzeye ulaşmış olması

gerekmektedir. Virginia'da da çocukların okula başlaması için her gelişim alanında okul için gerekli yeterliklere sahip olması gerektiği belirtilmektedir (Texas Early Learning Council, 2011, 23).

2.1.2.1. Okula Hazır Oluş için Gelişim Alanları

Çocukların tüm alanlardaki gelişimi; okula hazır olmalarını ve farklı öğrenme ortamlarına katılmak için gerekli olan becerilerinin temelini oluşturmaktadır (Britto ve Limingan, 2012, 4). Dolayısıyla, çocuğun gelecek okul performansını ve davranışlarını etkileyen ve okula hazır oluşunu belirleyen fiziksel ve motor gelişim, sosyal ve duygusal gelişim, bilişsel gelişim ve dil gelişimi olarak tüm gelişim alanlarının tanımlarına ve özelliklerine bakmak gerekmektedir (Rhode Island KIDS COUNT, 2005, 13).

2.1.2.1.1. Fiziksel ve Motor Gelişim

Fiziksel ve motor gelişim; çocuğun öz bakım becerileri ve yazı yazma becerisi açısından önemlidir. Çocuğun yazması için gerekli kalem tutma, el-göz koordinasyonu ve küçük kas becerisi gibi yeterliklerin olması; ilkokula hazır başlaması için önemlidir. Okula küçük yaşta başlayan çocukların, fiziksel ve motor gelişimini inceleyen çalışmalara (Başar, 2013; Gündüz ve Çalışkan, 2013; Arı, 2014; Kutluca, Canbulat ve Yıldızbaş, 2014; Zelyurt ve Özel, 2015) bakıldığında bu çocukların yeterli fiziksel olgunluğa ulaşmadan okula başladıkları görülmektedir. Kentucky'de çocukların büyük ve küçük kas becerileri açısından okula hazır olarak başlaması gerektiği düşünülmektedir (Texas Early Learning Council, 2012, 20). Türk Tabipler Birliği'ne (2012, 9) göre altı yaşından önce okula başlayan çocukların el-göz koordinasyon becerileri ve ince motor becerileri henüz gelişmemiştir. Fiziksel gelişimdeki problemler; çoğu zaman çocukların okula kayıt zamanını ertelemeye neden olmaktadır (OFSTED, 2014, 5).

Arı'nın (2014) çalışmasında, okula beş yaşında başlayan çocukların makas tutma ve tuvalete gitme gibi konularda sorun yaşadıkları görülmektedir. Zelyurt ve Özel'in (2015) çalışmasında da 72 ay ve altında okula başlayan çocuklar tuvalet ihtiyaçlarını kendileri karşılayamamaktadır. Başar (2013) tarafından yapılan çalışmada, öğretmenler okula başlayan 60-66 aylık çocukların kişisel bakım becerilerinin yetersiz olduğunu belirtmişlerdir. Bu öğrenciler, okul sürecinin başlarında kalem tutma, yazı yazma gibi el kas becerileri bakımından yetersizdir. Gündüz ve Çalışkan (2013) da 60-72 aylık çocuklarda parmak kas gelişimi yetersizliği ile kavrama

güçlüğü olduğunu ve bu çocukların çabuk yorulduklarını söylemektedir. Herbst ve Strawinski (2016) bir yıllık süreç sonunda altı yaşında okula başlayan ile yedi yaşında okula başlayan çocuklar arasındaki yazma ile ilgili sorunların büyük ölçüde ortadan kalktığını belirtse de eğitim-öğretim yılının başındaki problemler göz ardı edilemeyecek kadar önemlidir. Çocukların, okula başlama yaşına ilişkin öğretmenlerle yapılan bir diğer çalışmada ise sınıf öğretmenleri çocukların özellikle fiziksel gelişimlerinin tamamlandıktan sonra okula başlaması gerektiğini savunmaktadır (Kutluca, Canbulat ve Yıldızbaşı, 2014).

2.1.2.1.2. Sosyal ve Duygusal Gelişim

Çocuğun doğumundan başlayarak hayat boyu devam eden ve çevresiyle etkileşim içinde olmasını sağlayan sosyal gelişimi ile duygusal gelişimi; çocuğun okula hazır oluşu açısından önemli olan diğer gelişim alanlarıdır. Bu iki gelişim alanı doğrultusunda, çocuğun güvenli ve olumlu ilişkiler kurabilmesi için çocuk ve yakın çevresi aynı derece sorumludur. Bu; etkileşimin çift yönlü olmasının doğal bir sonucudur. Çocuğun ilk sosyal etkileşim içinde olduğu ailesinin, doğumdan itibaren çocuğun ihtiyaçlarını karşılaması gerekirken, çocuğun da üzerine düşen sorumlulukları yerine getirmesi ve başkalarının değer yargılarını da öğrenmesi gerekmektedir (MEB, 2007, 4-20). Fakat, okula erken ve geç kayıt yaptıran çocukların çoğunda, sosyal ve duygusal gelişim alanına ait becerilerde problem olduğu görülmektedir (OFSTED, 2014, 5). Bu da okula başlamak için ideal bir yaş aralığının olduğunu göstermektedir.

Arı'nın (2014) çalışmasına göre, okula erken başlayan çocuklar aktiviteleri devam ettirmekte zorlanmaktadır. Bu yüzden çocuklar, aktivite esnasında sıkılmaktadır ve kendilerini özgüvensiz hissetmektedirler. Ayrıca, okula başlama yaşının çeşitlilik göstermesi ile ortaya çıkan karışık yaş grubundan dolayı çocukların iletişime geçme konusunda problem yaşadığı da görülmektedir. Zelyurt ve Özel'in (2015) çalışmasında da 72 ay ve altı çocukların sıra bekleme gibi kuralları bilmedikleri, dikkatlerinin çabuk dağıldığı ve iletişim kuramadıkları görülmektedir. Ayrıca 60-72 aylık çocuklar ile 72 ay üstü çocuklar arasında, bir uyum sorunu olduğu sonucuna varılmıştır. Başar (2013) tarafından yapılan çalışmada, öğretmenlere göre çocuklar, sınıfta dikkat toplama problemleri de yaşamaktadırlar. Sert (2014) tarafından yapılan çalışmada da 72 ay altında okula başlayan çocukların dikkat sürelerinin kısa olduğu görülmektedir. Dolayısıyla aktivite sürelerinin çocuklar için uzun olduğu

anlaşılmaktadır. Okuma yazma ders süresinin 40 dakika gibi uzun bir süre olmasından dolayı çocuklar bu uzun sürede dikkatlerini toplayıp odaklanamamaktadır (Güneş, 2013; Türk Tabipler Birliği, 2012, 8). Duncan, Dowsett, Claessens, Magnuson, Huston, Klebanov, Pagani, Feinstein, Engel, Brooks-Gunn, Sexton, Duckworth ve Japel (2007) tarafından yapılan çalışmada da dikkat becerileri; çocuğun gelecekteki başarısını belirleyen en önemli belirtiler arasında bulunmuştur.

Sosyal ve duygusal açıdan çocuğun okula hazır olduğunu gösteren en önemli belirti; çocuğun akranlarıyla beraberken gösterdiği olumlu sosyal davranışlardır (Rhode Island KIDS COUNT, 2005, 20). Fakat, çocukların sosyal ve duygusal gelişimi ile ilgili diğer bir çalışmada ise okula küçük yaşta başlayan çocukların (60-72 ay) hem eğitim-öğretim döneminin başında hem de sonunda, yaşça daha büyük olan çocuklardan akademik benlik saygısı ve sosyal davranışlar açısından daha çok sorun yaşadığı görülürken, yaşça büyük olan çocukların daha çok olumlu davranış sergiledikleri görülmektedir (Kapçı ve diğerleri, 2013). Bu çalışma doğrultusunda okula erken başlayan çocukların o dönem içinde sosyoduygusal açıdan sorun yaşadıkları görülürken, Duncan ve diğerlerinin (2007) çalışmasında ise, bu sorunun gelecek okul başarısı üzerinde etkisi olmadığı görülmektedir. Küçük yaşta okula başlayan çocuklarda, ayrılık kaygısı ve bu çocukların dürtü kontrolünü sağlayamadıklarından dolayı davranış problemleri yaşadıkları da görülmektedir. Ayrıca, okula erken başlayan çocuklar kendilerini yaşça büyük başlayan çocuklara göre başarısız hissetmektedir. Dolayısıyla çocukların güven duygusu örselenmekte ve okuldan soğumaktadırlar (Türk Tabipler Birliği, 2012, 8-10).

Yapılan çalışmalara genel olarak bakıldığında, küçük yaşta okula başlayan çocukların dikkatlerini toplamada, sıra beklemede, kendilerinden büyük çocuklara uyum sağlamada ve onlarla iletişim kurmada ve sosyal davranışlar sergilemede problem yaşadıkları sonucuna varılabilir. Ayrıca bu çocuklar ayrılık kaygısı yaşamakta ve başarısızlık duygusundan dolayı, güven duyguları örselenerek okuldan soğumaktadırlar.

2.1.2.1.3. Bilişsel Gelişim

Bilişsel gelişim, doğumdan itibaren çevre ile olan etkileşim kurulmasını, dünyayı algılamak için gerekli bilginin edinilmesini, kullanılmasını, yorumlanmasını, yeniden düzenlenmesini ve değerlendirilmesini sağlayan zihinsel süreçlerin tümüdür. Bu

nedenle, bilginin kazanılması ile zihinsel süreçler arasındaki ilişki çok önemlidir. Bilişsel gelişim ile çocuklar, olaylar örgüsünü, nesneler arasında benzerlik ve farklılıkları anlayabilmekte ve akıl yürütme ile mantıksal çerçevede cevaplar üretebilmektedir (MEB, 2007, 3). Böylece matematik, fen, sosyal bilimler ve sanat alanında aktif öğrenme sürecine katılabilmektedir (Maryland State Board of Education, 2009, 26). Çocukların bilişsel olarak okula hazır olduğunu gösteren en önemli belirtiler; temel şekilleri tanınması, 10'a kadar sayması, sayıları karşılaştırabilmesidir (Rhode Island KIDS COUNT, 2005, 20-23).

Arı'ya (2014) göre beş yaşında okula başlayan çocuklar zihinsel olarak dezavantaja sahip olarak okula başlamaktadır. AÇEV'e (2012, 3) göre de; beş yaşındaki çocuklar somut işlemler dönemine geçemediklerinden dolayı onlardan beklenen okuma-yazma, basit sayısal değerlendirme ve işlemleri yapmak için gerekli bilişsel düzeyde değildirler. Ortalama olarak, bir eğitim-öğretim yılında aynı sınıfta bulunan çocuk grubundan ay veya yaş olarak daha küçük olan çocukların, daha düşük okul performansına sahip olduğu görülmektedir. Örneğin, Birleşik Krallık'ta 1 Eylül'de eğitim-öğretime başlayan Haziran, Temmuz ve Ağustos aylarında doğan çocuklar büyük oranda dezavantaja sahiptir (Sykes ve diğerleri, 2009, 3). Zelyurt ve Özel'in (2015) çalışmasında 72 ay ve altı çocukların görsel hafızalarının gelişmediği görülmektedir. Gündüz ve Çalışkan (2013) ile Sert'in (2014) yaptığı çalışmalarda ise 72 ay altında okula başlayan çocukların yavaş öğrendikleri sonucuna varılmıştır. Türk Tabipler Birliği (2012, 9) de altı yaşından önce okula başlayan çocuklarda işlemsel düşünce ve soyutlama gibi becerilerinin gelişmemiş olduğu belirtmektedir.

2.1.2.1.4. Dil Gelişimi

Doğumdan itibaren başlayan ve yaşam boyu devam eden dil gelişimi sürecinin doğal bir ürünü olarak çocuklarda ihtiyaçlarını, duygu ve düşüncelerini iletme ihtiyacı oluşmaktadır. Dolayısıyla, çocuklarda iletişim kurma isteği uyanmaktadır (MEB, 2013, 3). Fakat, okula erken başlayan çocukların duygularını sözel olarak ifade etmede problem yaşadıkları görülmektedir (Türk Tabipler Birliği, 2012, 8). Okula normal kayıt zamanından daha geç kayıt yaptıran çocuklarda ise iletişim kurma problemleri olduğu görülmüştür. Hatta bu çocukların çoğu konuşma, anlama ve iletişim kurma problemleri için müdahale programlarına dâhil olmaktadır. Çünkü çocuklarla bire bir ilgilenmek gerekmektedir (OFSTED, 2014, 5). Dolayısıyla

çocukların okula başlarken gerekli sözel dil becerilerine sahip olması gerekmektedir (Rhode Island KIDS COUNT, 2005, 66).

Çocuğun dil gelişimini değerlendirmek, okula başlamada önemli bir faktör olarak görülmektedir. Çocuğun, okul için gerekli bilgi ve becerilerinin tanımlanmasında kullanılan değerlendirme yöntemleri ile dinleme, dikkatini verme, alıcı dil, ifade edici dil ve sosyal iletişim üzerinde değerlendirmeler yapılabilmektedir (OFTSED, 2014, 9). Rhode Island KIDS COUNT (2005, 66) da okula başlarken çocukların yeterli ön okuryazarlık becerilerine, gelişimine uygun olarak yazı kavramının farkında olmasına ve sözel dil becerilerine önem vermektedir.

Dil gelişimi içinde yer alan yazma becerisi, çocukların motor becerileri ile de ilişkilidir. Çocuğun sözel dilinin iyi olması; okuma yazma becerilerine katkı sağlamaktadır. Fakat, okuma yazma teknik beceriler de gerektirdiğinden çocuğun yeterli el becerisine de sahip olması gerekmektedir (Güneş, 2013). Çocukların okula başlarken, okuma becerisi kazanabilmesi için yeterli kelime dağarcığına sahip olması da gerekmektedir. Çünkü yeni bilgiler eski bilgilerin üstüne inşa edilir (Britto, 2012, 11). Çocukların, çeşitli metinlere maruz kalma sürecinde bildikleri kelimelerle metinleri tartışabilmeleri, sorular sormaları, resimlerdeki nesneleri isimlendirebilmeleri, gördükleri şekilleri ve renkleri tanımlamak için bu kelimeleri kullanmaları gerekmektedir. Bu resimler ve metinler aracılığı ile bilmedikleri yeni kelimelerle tanışabilirler (Maryland State Board of Education, 2009, 18). Eğer bir çocuk, sınırlı kelime bilgisine sahipse ve iletişim kurmada sorun yaşıyorsa okul için hazır olmama ihtimali artmaktadır. Zaten çocukların çoğu alıcı ve ifade edici dil becerilerinde önemli derecede sorunlar yaşamaktadır (OFSTED, 2014, 17).

Sert'in (2014) çalışmasında, çocuklara sunulan metinlerin okula erken başlayan çocuklar için çok sıkıcı ve uzun olduğu sonucuna varılmıştır. Dolayısıyla okula erken başlayan çocukların, okuryazarlık gelişimi de uzun zaman almaktadır. Gündüz ve Çalışkan'ın (2013) araştırma sonuçlarına göre; 66-72 ay ve 72-84 ay yaş grubundaki çocukların ilk okuma yazma becerileri ve okuma yazma becerilerini kazanma düzeyleri, 60-66 aylık çocuklarından daha yüksektir. Aynı sonuçlar, Tatal ve Oral'ın (2015) çalışmasında da görülmektedir. 60-66 aylık çocukların, ilk okuma yazma becerileri, öğrenme ve okuduğunu anlama açısından 67-72 aylık ve 73 aylık ve daha büyük çocuklara göre daha düşük düzeydedir (Tatal ve Oral, 2015). Ayrıca, okula başlarken yaşça büyük olmanın sözel kabiliyet kazanımı üzerinde olumlu etkisi

vardır. Bu nedenle; okula erken başlama düşük öğrenme başarısı ile sonuçlanabilir (Mumcu, 2014).

2.1.2.2. Okula Hazır Oluşu Etkileyen Temel Faktörler

Çocukların okula hazır oluşunu değerlendirirken, çocukların sadece kronolojik yaşına göre sahip olabileceği becerilere bakmak yerine, çocukların hazır oluşunu etkileyen diğer faktörlere de bakmak gerekmektedir. Bu bölümde okula hazır oluşu etkileyen temel faktörler; fiziksel, zihinsel, sosyal ve duygusal ile çevresel faktörler olarak ele alınmıştır (Dinç, 2013, 96).

2.1.2.2.1. Fiziksel Faktörler

Çocuğun okula hazır oluşunu etkileyen fiziksel faktörler; çocuğun genel sağlık durumu ve büyümesi, fiziksel yetenekleri, kaba ve ince motor becerilerinin gelişimi, doğum öncesi ve sonrası çocuğun maruz kaldığı çevre koşullarıdır (Dinç, 2013, 96). Çocuğun belirli bir yaşa gelmesi, çocuğun gelişimi açısından yanıltıcı olabilir. Çocuğun, belirli bir fiziksel yeterliğe sahip olması da dikkate alınmalıdır (Oktay ve Unutkan, 2005). Çocukların okula hazır oluşunu etkileyen fiziksel faktörlerle ilgili çalışmalara bakıldığında, daha çok cinsiyet ve yaşa odaklanıldığı görülmektedir (Tatal ve Oral, 2015; Yıldız Çiçekler, 2010; Özkara, 2014; Yıldırım Doğru, Alabay ve Kayılı, 2010; Andersson, Gauding, Graca, Holm, Öhlin, Marklund ve Ericsson, 2011; Koçak, Ergin ve Yalçın, 2014; Karaaslan, 2013; Acarlar, 2005; Voyles, 2011; Vlachos ve Papadimitriou, 2015).

Okula başlama yaşını ele alırken, ilk okuma yazma ve okuduğunu anlama başarılarına bakıldığında, cinsiyet açısından anlamlı farklılık bulunmamıştır (Tatal ve Oral, 2015). Yıldız Çiçekler'in (2010) çalışmasında da kız ve erkek çocukları arasında heceleri, kelimeleri ve cümleleri kullanma düzeyleri açısından anlamlı farklılık saptanmamıştır. Özkara'nın (2014) altı yaş çocukları ile yaptığı çalışmada, çocukların sözcük dağarcığının cinsiyet açısından farklılık göstermediği görülmüştür. Yıldırım Doğru ve diğerlerinin (2010) çalışmasında ise çocukların kelime testinden aldıkları puanlar cinsiyete göre farklılık göstermektedir.

Karaaslan (2003) tarafından 7-14 yaş grubundaki çocuklar ile yapılan bir çalışmada çocukların kelime testinden aldıkları puanlar arasında, yaş açısından anlamlı bir farklılık bulunmasa da yaş arttıkça alınan puanların arttığı görülmüştür. Acarlar (2005) tarafından yapılan ve sözcük dağarcığının çeşitliliğini araştıran çalışmada,

farklı sözcüklerin sayısı beş-altı yaş arası çocuklarda doğrusal olarak artmaktadır. Yıldız Çiçekler'in (2010) çalışmasında, yedi yaşındaki çocukların heceleri altı yaşındaki çocuklara oranla daha çok kullandıkları görülmüştür. Andersson ve diğerlerinin (2011) çalışmasında, konuşulan kelimelerin ortalama sayısının yaş ile birlikte arttığı görülmektedir. Koçak ve diğerlerinin (2014) çalışmasında da beş-altı yaş grubu çocukların dil gelişim düzeyleri üzerinde yaş faktörünün etkisinin önemli olduğu bulunmuştur.

Yaş ve cinsiyet faktörlerine göre, genel olarak birinci, ikinci ve üçüncü sınıf öğrencilerinin akademik başarılarının incelendiğini bir çalışmada, genel olarak matematik becerileri açısından, yaşça büyük çocuklar daha başarılı olmuşlardır. Özellikle birinci ve üçüncü sınıf öğrencilerinin matematik becerileri üzerinde, yaşı önemli bir etkisi olduğu görülmüştür. Yaşın, okuma puanları üzerinde de etkili olduğu görülmektedir. Cinsiyet ise hem okuma hem de matematik puanları üzerinde önemli bir faktör olarak bulunmamıştır (Voyles, 2011).

Vlachos ve Papadimitriou (2015) tarafından, yaş ve cinsiyetin ikinci sınıf çocuklarının okuma performansları üstündeki etkisini incelemek amacıyla yapılan çalışmada, 85-91 aylık ve 92-98 aylık çocukların okuma akıcılığına, okuma doğruluğuna ve anlama becerilerine bakılmıştır. Sonuçlara bakıldığında; yaşı okuma performansı üzerinde etkili olduğu görülmüştür. 92-98 aylık çocukların okuma akıcılığı ve okuduğunu kavrama beceri performansları 85-91 aylık çocukların performanslarına göre daha yüksektir. Genel okuma performansına bakıldığında da aynı sonuca ulaşılmıştır. Cinsiyet açısından ise anlamlı farklılık bulunmamıştır.

2.1.2.2.2. Zihinsel Faktörler

Çocuğun öğrenme yeteneğini etkileyen önemli zihinsel faktörlerden biri zekâdır. Çocukların zekâ düzeyi ile okuma başarıları arasında önemli bir ilişki vardır (MEB, 2006). Zekâ gelişimi için de çevresel uyaranların zengin olması gerekmektedir (Oktay, 2000, 270). Zengin uyaranın olmadığı ortamda büyüyen çocuğun ilerleyen yıllarda öğrenme ve yeteneklerini geliştirmesi bakımından, açığı kapatması zor olmaktadır (San Bayhan ve Artan, 2004). Karaaslan'ın (2003) çalışmasında da çocukların zekâ puanının arttıkça, kelime testinden aldıkları puanın da arttığı görülmektedir. Çocuğun zihinsel olarak hazır olduğunu gösteren diğer faktör ise çocuğun dil gelişimidir. Dil gelişiminde ise alıcı dil ve ifade edici dil önemlidir (Morrison, 1998, 258).

Çocukların ailelerinin öğrenim durumuna göre 2,5 yıl boyunca duyduğu kelimelerin kaydedilmesini kapsayan ve Hart ve Risley (1995) tarafından yapılan çalışmanın sonuçlarına bakıldığında; bir yıl boyunca yüksek eğitim düzeyinden gelen ailelerin çocukları 11,2 milyon kelime duyarken, orta düzeyli ailelerin çocukları 6,5 milyon kelime, eğitim düzeyi düşük olan ailelerin çocukları ise 3,2 milyon kelime duymuştur. Bialystok, Luk, Peets ve Yang'ın (2009) çalışmasında da benzer sonuçlara ulaşılmıştır. Güneş'e (2013) göre; okula başlarken daha çok kelime ve kelime anlamı bilen çocukların, okuma yazma öğrenirken daha kolay öğreneceği açıkça görülmektedir.

2.1.2.2.3. Sosyal ve Duygusal Faktörler

Çocuğun, okuldan önceki en yakın sosyal çevresi ailesidir. Bu nedenle aile; çocuğa sunulan sosyal çevre ve çocuğun gerekli sosyal ve duygusal becerileri kazanması açısından önemlidir. Çocuğa, erken yaşta sunulan zengin uyaranlarla dolu ortamlar çocukların sosyalleşmesinde önemli yere sahiptir (Dinç, 2013, 98). Yeşil Dağlı (2012) da sosyal çevrenin çocuğun okula hazır oluş açısından önemini belirtmektedir. Çocuklar; okul öncesi eğitim ile öğretmen ve arkadaşlarıyla iletişime geçme, işbirliği yapma, kendini ifade etme, duygularını kontrol etme, kendini ve çevresini tanıma gibi fırsatlar edinmektedir. Yani okul öncesi eğitim almış çocukların deneyimleri ailesi ile sınırlı değildir (Dinç, 2013, 99). Harman ve Çelikler (2012) de öğretmen, aile, aile ortamı, ebeveyn çocuk iletişimi ve olumlu akran ilişkileri gibi çocuğun yakın çevresinin, okula hazır oluşunu etkilediğini belirtmektedir.

2.1.2.2.4. Çevresel Faktörler

Bir çocuğun potansiyelini en üst düzeyde gerçekleştirebilmesi için, gerekli çevresel şartlara sahip olması gerekmektedir. Yetersiz koşullarda büyüyen çocuklar, potansiyellerini ortaya çıkaramamaktadır. Zengin uyaranlarla dolu çevre, çocuğun gelişim alanlarını desteklemektedir. Anne-babanın çocuğa karşı ilgisiz oluşu, çocukla yeterince iletişim içinde olmayışı ve çocuğa kitap okumamaları çocuğun dil gelişimini olumsuz etkilemektedir (Cırhinlioğlu, 2001).

Özkara'nın (2014) çalışmasında, çocukların kelime dağarcığı üzerinde anne eğitim düzeyi açısından anlamlı fark bulunurken, baba eğitim düzeyi açısından anlamlı fark bulunmamıştır. Yıldırım Doğru ve diğerlerinin (2010) çalışmasında çocukların kelime dağarcığı üzerinde anne ve baba eğitim düzeyi açısından anlamlı fark bulunmamıştır. Bunun aksine, Savaş (2010), Yıldırım Doğru, Bek, Konuk Er ve

Demiray'ın (2010) çalışmasında, anne baba eğitim düzeyi yükseldikçe çocukların kelime testinden aldıkları puanların da arttığı görülmektedir. Koçak ve diğerlerinin (2014) çalışmalarında da hem anne hem de baba eğitim düzeyi açısından anlamlı fark bulunmuştur. Harman ve Çelikler (2012) de ebeveyn eğitim düzeyinin çocuğun okula hazır oluşunu etkilediğini belirtmektedir. Sosyoekonomik statünün etkileri ile aslında çocuğun gelecek hayatı şekillenmektedir (OFSTED, 2014, 4).

Harman ve Çelikler (2012) de sosyoekonomik düzeyin okula hazır oluşu etkilediğini belirtmektedir. Yıldız Çiçekler'in (2010) altı-yedi yaş çocukları ile yaptığı çalışmada, üst sosyoekonomik düzeydeki çocukların, alt sosyoekonomik düzeydeki çocuklara oranla daha çok kelime ve cümle kullandıkları görülmektedir.

Yıldırım Doğru ve diğerlerinin (2010) çalışmasında, çocukların sözcük dağarcığı ile dili anlama düzeyleri ve Koçak ve diğerlerinin (2014) çalışmasında çocukların Türkçe dil kullanım düzeyleri üzerinde kardeş sayısı açısından anlamlı fark bulunmamıştır. Temur'un (2006) çalışmasında, çocukların toplam ve farklı kelime sayısı ve Yıldırım Doğru ve diğerlerinin (2010) çalışmasında sözcük dağarcığı üzerinde kardeş sayısı açısından anlamlı fark bulunmuştur. Çocukların kardeş sayısı arttıkça sözcük dağarcıklarında bir düşüş görülmüştür.

Yüksek kalitedeki erken çocukluk eğitimi; sosyoekonomik statüden kaynaklanan dezavantajları ortadan kaldırmayı büyük ölçüde sağlamaktadır (OFSTED, 2014, 4). Harman ve Çelikler (2012) de okul öncesi eğitim alma durumu ile okul öncesi eğitimde geçen sürenin, okula hazır oluş açısından önemli olduğunu belirtmektedir. Okul öncesi eğitim ile çocukların bilişsel becerileri desteklenir ve onlara okuma-yazma öğrenmek için gerekli sözel ve sayısal beceriler ile giyinme-soyunma, tuvalet ve temizlik gibi ihtiyaçlarını karşılamak için öz bakım becerilerini kazandırmak amaçlanır. Böylece çocuk; okula başladığında okula uyum sağlama, öğrenme becerisi ve akademik başarı açısından zorluk çekmemektedir (AÇEV, 2012, 3). Bu nedenle, çocuğun erken çocukluk deneyimlerinin kalitesi gelecek hayatı için çok önemlidir.

Eshetu'nun (2014) anasınıfı eğitiminin öğrencilerin ilerleyen yıllardaki akademik başarıları üzerindeki etkisini incelediği çalışmada; anasınıfı eğitimine katılan çocukların, akademik başarılarının yüksek olduğu sonucuna varılmıştır. Ayrıca

eğitim seviyesi yüksek olan ailelerden gelen öğrencilerin, anasınıfına gitme oranının yüksek olduğu görülmüştür.

Okul öncesi eğitim alan çocuklar, ilkokula daha rahat uyum sağlamakta ve öğrenmeye daha açıktır. Dolayısıyla, okul öncesi eğitim almayan çocuklara oranla okul öncesi eğitim alan çocukların öğrenme motivasyonları daha yüksek ve ders dinleme kapasiteleri daha fazladır (Türk Tabipler Birliği, 2012, 7). Birinci sınıf öğretmenleri de okul öncesi eğitim almış öğrencilerinin, okul öncesi eğitim almamış öğrencilere göre sosyal ve öğrenme yaşantılarına katılım ile başarı açısından olumlu yönde farklılık gösterdiğini söylemektedir (Dündar Kırık, 2011). Yani, anasınıfı eğitimi alanın ilkokul birinci sınıftaki başarı düzeyine olumlu etki yaptığı (Bilecen, 1995; Başer, 1996) ve okul öncesi eğitim alanların almayanlara göre okula hazır oluş düzeyinin daha yüksek olduğu görülmektedir (Esaspehlivan, 2006).

Berlinski, Galiani ve Gertler (2009) tarafından, ilkokula başlamadan önce alınan eğitimin ilkokulda okul performansı üzerindeki etkisinin incelenmesi amacıyla yapılan çalışmada okula başlamadan önce alınan bir yıllık eğitimin, üçüncü sınıftaki okul puanı üzerinde olumlu etkiye sahip olduğu görülmüştür. Ayrıca, okula başlamadan önce alınan eğitime devam etme oranı yükseldikçe, çocukların üçüncü sınıftaki dikkat, derse katılım ve sınıf disiplini gibi otokontrol becerilerinin de arttığı belirlenmiştir.

Okul öncesi eğitimin kalitesi, liseden mezun olma oranını da belirleyen önemli bir etkidir. Tatal ve Oral'ın (2015) çalışmasında, okul öncesi eğitim almış çocukların, ilk okuma yazma ve okuduğunu anlama başarılarının da daha yüksek olduğu görülmektedir. Benzer sonuç, Herbst ve Strawinski'nin (2016) çalışmasından da elde edilmiştir. Çalışmada, okul öncesi deneyiminin, çocukların okuma becerileri üzerinde olumlu etkisinin olduğu belirlenmiştir.

Okul öncesi eğitim dışında, ailelerin çocuklarıyla geçirdikleri zamanın kalitesine de bakmak gerekmektedir. Çocukların, evdeki öğrenme ortamını geliştirilerek, çocuğun ilerleme kaydetmesini ve okul için daha iyi bir başlangıç yapması sağlanmalıdır (OFSTED, 2014, 4). Dolayısıyla evdeki yaşam koşullarının (evde kendi odasına sahip olmak) da çocukların okuma becerileri üzerinde olumlu etkisi bulunmaktadır (Herbst ve Strawinski, 2016). Yeşil Dağlı (2012), ev ve ev dışı ortamların kalitesi ile çocukların yaşadıkları yerin okula hazır oluş için önemli olduğunu belirtmektedir.

Harman ve Çelikler (2012) de evin fiziksel yapısının okula hazır oluşu etkileyebileceğini söylemektedir.

2.1.3. Okula Hazır Oluş ve Okula Başlama Yaşının İlerleyen Dönemlerdeki Etkileri

Genel olarak, Türkiye’de ve Dünya’da okula erken başlamanın, çocuklar üzerindeki etkisine bakan çalışmalarda parlak sonuçlar görülmemektedir. Bu çalışmalar; okula hazır oluşun çocuklar üzerindeki etkilerini görmek adına ilkökul dönemi, lise ya da ergenlik çağı ve yetişkinlik çağı olmak üzere üç farklı gelişim dönemi için yapılmıştır (Britto ve Limlingan, 2012, 7).

Okula hazır başlayan çocukların, ilkökuldayken okulu bırakma oranlarının az olduğu ve akademik katılımlarının arttığı görülmektedir. Yani, okula hazır olmak; ilkökul ve ortaokuldaki akademik başarı ile bağlantılıdır (Britto ve Limlingan, 2012, 3-7). Bunun aksine okula başlama yaşının dört olduğu Kuzey İrlanda’da çocuklar hiç bir akademik avantaja sahip olmamakla birlikte, ilkökuldan yeterli okuryazarlık seviyesine sahip olmadan ayrılmaktadırlar (Fawcett, 2012).

Sakic, Burusic ve Babarovic (2013) tarafından okula başlama yaşı ile ilkökul boyunca okul başarısı arasındaki ilişkinin incelenmesi amacıyla yapılan çalışmada, 10-11 yaşlarındaki dördüncü sınıf öğrencileri ve 14-15 yaşlarındaki sekizinci sınıf öğrencilerinin okul başarıları üzerinde okula başlama yaşının etkisine bakılmıştır. Öğrenciler, doğum yılı ve okula başlama yaşına bakılarak erken ve geç başlayanlar olarak iki gruba ayrılmıştır. Dördüncü sınıf öğrencileri arasında başarı puanlarına bakılmaksızın, okula geç girenlerin ortalama olarak okula erken girenlerden tüm başarı alanlarında daha yüksek puanlara sahip oldukları görülmüştür. Başarıya göre bakıldığında ise, farklılıkların çok küçük olduğu ve okula başlama yaşının etkisinin başarıyı belirlemede çok zayıf olduğu sonucuna varılmıştır. Sekizinci sınıflar arasında, başarı alanlarının çoğundan elde edilen başarı puanlarının, okula erken veya geç başlama ile ilişkili olmadığı bulunmuştur. Genel olarak bakıldığında okula geç başlayanlar; ilkökulun ilk sınıf seviyelerinde daha iyi performans sergilese de başarı puanlarındaki bu farklılıklar çok küçük ve ilkökulun sonlarına doğru azaldığı için uzun süreli olmamıştır.

Demircan, Gürlen ve Uysal (2014) tarafından, ilkökula aynı zamanda başlayan öğrencilerin doğdukları ay ile Seviye Belirleme Sınavı’ndan (SBS) aldıkları puanlar arasındaki ilişkinin incelenmesi amacıyla yapılan çalışmada, öğrenciler doğum

aylarına göre dört gruba ayrılmıştır. Sonuçlara göre, öğrencilerin SBS puanları ile doğum ayı arasında anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Bu farkın iki ile dördüncü grup ve üç ile dördüncü grup arasında olduğu, yaşça en küçük ve en büyük olan grup arasında olmadığı saptanmıştır. Okula en küçük başlayan grup ile en büyük başlayan grup arasında anlamlı fark bulunmamıştır.

Küçüker (2016) tarafından, 60-66 ay ve 73-84 aylıkken okula başlayan ilköğretim ikinci sınıf öğrencilerinin, akademik başarı seviyelerini karşılaştırmak amacıyla yapılan çalışmada, öğrencilere Türkçe, Matematik ve Sosyal Bilimler alanındaki testler uygulanmıştır. Bununla birlikte, ikinci sınıf birinci dönem sonunda öğrencilerin aldığı notlardan da faydalanılmıştır. Sonuçlara bakıldığında; öğrencilerin test puanları ile birinci dönem sonu not ortalamaları arasında, okula başlama yaşında göre anlamlı farklılık bulunurken, cinsiyete göre fark bulunmamıştır. 73-84 aylıkken okula başlayan çocukların; 60-66 aylıkken okula başlayan çocuklardan daha başarılı oldukları sonucuna varılmıştır.

Yeşil Dağı'nın (2012) çalışmasında, okula 69-80 ay arasında başlayan çocuklar arasında 78-80 aylık çocukların başarıları yüksek çıkmıştır. İlkokula 78-80 ay arası başlayan çocukların Üçüncü sınıfta matematik, hayat bilgisi ve Türkçe derslerindeki başarıları diğer çocuklardan daha yüksektir. Okula 69-71 ay arası başlayan çocukların, matematik alanındaki başarıları diğer bütün çocuklardan ve hayat bilgisi alanındaki başarıları 75-80 ay arası çocuklardan düşük iken, Türkçe alanındaki başarıları ise 69-80 ay arası okula başlayan çocuklar arasında en düşük başarı olarak görülmüştür. 69-71 aylık çocukların başarıları okula bir yıl geç başlayan çocukların başarıları ile benzer olarak bulunmuştur. Bu çalışmadan da yola çıkarak, okula başlama yaşının ne çok erken ne de çok geç olması gerektiği sonucuna varılabilir.

Görüldüğü üzere, okula başlama yaşının ilköğretimdeki başarıyı etkilediğini gösteren bir çok çalışma bulunmaktadır. Fakat Bickel ve Naomi (1991) tarafından, birinci sınıfa başlarken sahip olunan kronolojik yaşın, ilköğretimdeki okul başarısına etkisinin incelenmesi amacıyla yapılan çalışmada; ilköğretim birinci sınıfta yapılan ölçümler ile okula başlama yaşı arasında bir ilişki bulunmamıştır. Dört yıl sonra tekrar ölçüm yapıldığında da okula başlama yaşının akademik performans üzerinde etkisi görülmemiştir. Genel olarak, okula başlama yaşının sosyoekonomik değişkenlere oranla başarı puanı üzerinde daha az etkili olduğu düşünülebilir.

Okula başlama yaşı, çocukların sadece bugünkü değil, gelecek hayatlarını da etkilemektedir. Okula hazır başlayan çocukların, lisedeyken daha iyi akademik performansa ve daha yüksek mezuniyet oranlarına sahip oldukları görülmektedir (Britto ve Limlingan, 2012, 7). Fakat okula başlama yaşının dört olduğu Kuzey İrlanda’da Danny Kennedy; temel okuryazarlık ve sayısal (numeracy) derslerine kayıt olanların %60’ının 16 ve 19 yaş arası bireyler olduğunu belirtmektedir (Fawcett, 2012). Okula başlama yaşının erken olmadığı 34 ülkedeki öğrenciler üzerinde yapılan çalışmaların sonuçlarına bakıldığında; katılımcılardan 15 yaşındayken elde edilen okuma becerileri ve 17 yaşındayken elde edilen matematik becerileri üzerinde okula başlama yaşının olumlu etkisi olduğu görülmektedir (Sprietsma, 2010).

Konarzewski (2014) tarafından, okul başarısı üzerinde okula başlama yaşının etkisinin incelenmesi amacıyla yapılan çalışmada 25 Avrupa ülkesinin ulusal örneklerinden toplanan fen ve matematik alanındaki TIMMS 2011 başarı verilerinden seçilen 101.519 öğrencinin verileri kullanılmıştır. Öğrencilerin ilişkisel yaş (relative age) değişkeninin, doğum günü değişkenine göre matematik ve doğa bilimleri alanındaki başarıları altı kat daha çok etkilediği bulunmuştur. Diğer bir deyişle bir sınıftaki yaşça büyük çocukların başarı düzeyleri, yaşça küçük çocukların başarı düzeylerinden daha yüksektir. Sınıf içi ilişkisel yaş (relative age) değişkeninin etkisi sınıflar arası yaş değişkeninin etkisinden daha önemli olarak bulunmuştur. İlişkisel yaş (relative age) değişkeninin etkisi; daha alt kademedeki sınıf seviyelerinde daha belirgin olarak görülürken, büyük sınıflarda özellikle fen alanındaki ortalama başarı düzeyi daha yüksektir.

Okula hazır olmak; yetişkinlikteki sosyal ve davranışsal yeterlikler ile de bağlantılıdır. Ayrıca, okula hazır başlayan çocukların yetişkinlik döneminde iş imkânlarının ve işe girme oranlarının daha yüksek olduğu görülmektedir (Britto ve Limlingan, 2012, 3-7).

2.2. Türkiye’de ve Dünya’da Uygulamalar

Okula başlama yaşı üzerine yapılan ve sıklıkla değişen yasaların, öğrencilerin başarısı üzerinde etkisi bulunduğu görülmektedir. Dünya genelinde ise okula başlama yaşında bir düşüş yaşanmaktadır. Oysa, okula başlama yaşını artırmak ileri yıllarda avantaja dönüşmektedir. Fakat, okula başlamak için ideal yaşın ne olduğu

tam olarak bilinmemektedir. Çünkü okula başlama yaşı, okul öncesi eğitim almak gibi dışsal faktörlere de bağlıdır. Yaşça daha büyük olan çocukların ise daha olgun ve okumaya daha hazır durumda oldukları düşünülmektedir. Bu da çocuklar için akademik alanda ve iş hayatında olumlu etkilere neden olmaktadır (Dhuey, 2016). Bu nedenlerden dolayı, Türkiye ve Dünya genelinde okula başlama ile ilgili uygulamalara bakmak gerekmektedir.

2.2.1. Türkiye’de Uygulamalar

Bu bölümde; Türkiye’deki okul öncesi eğitim ve ilköğretim ile ilgili uygulamaları açıklamak için ilgili yasalar, yönetmelikler, şuralar ve kalkınma planları kronolojik sıraya göre verilmiştir.

Okul öncesi dönem çocukları ile ilgili ilk kanun, Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığı tarafından 1953 yılında çıkarılmıştır. Bu kanun ile birlikte, 300’den fazla kadın işçi çalıştıran kurumlarda bir-altı yaş grubu çocuklar için emzirme odası ve kreş açılması zorunlu hale getirilmiştir. Meme ve mama çocukları olarak adlandırılan sıfır-iki yaş çocukları ile iki yaşından büyük çocukların ayrı bakılması için iki yaşından büyük çocukların kreşte bakılmaları uygun görülmüştür (1272 Sayılı Gebe ve Emzikli Kadınların Çalıştırılma Şartlarıyla Emzirme Odaları ve Kreşler Hakkında Nizamname, 1953). 222 Sayılı İlköğretim ve Eğitim Kanunu’na göre; “mecburi ilköğrenim çağı, çocuğun altı yaşını bitirdiği yılın Eylül ayında” başlamakta ve “14 yaşını bitirip 15 yaşına girdiği yılın öğretim yılı sonunda” bitmektedir. Bu kanunda, okul öncesi eğitim kurumlarının isteğe bağlı olarak açılabileceği belirtilmektedir (222 Sayılı İlköğretim ve Eğitim Kanunu, 1961). Bu durum; Yedinci Milli Eğitim Şurası (1957) ve Sekizinci Milli Eğitim Şurası’nda (1962) da belirtilmektedir. İki şurada da okul öncesi eğitimin ilköğretim bünyesinde isteğe bağlı açılabileceğinden bahsedilmektedir (MEB, 1991). Okul öncesi tanımına bakıldığında ise, mecburi öğrenim çağına gelmemiş olan çocukları kapsadığı görülmektedir. Bu kurumlara; öğretmen okullarından mezun, bunun için açılan özel bölümlerden veya “yabancı memleketlerde buna denk öğrenim görmüş olanlar, lise veya kız enstitüsü mezunu olup özel okul veya kursları başarı ile bitirenler” atanabilmektedir (222 Sayılı İlköğretim ve Eğitim Kanunu, 1961). 1962 yılındaki 222 Sayılı İlköğretim ve Eğitim Kanununa göre Hazırlanan Anaokulları ve Sınıfları Yönetmeliği’nde; anaokullarına en erken 30 aylık olmak üzere ilkokul çağına kadar olan çocukların gidebileceği belirtilmektedir. Aynı yönetmeliğe göre, üç ve dört yaşındaki çocuklar çocuk

yuvasına, beş ve altı yaş çocuklar ise çocuk bahçesi veya anasınıfına gitmektedir (222 Sayılı İlköğretim ve Eğitim Kanununa göre Hazırlanan Anaokulları ve Sınıfları Yönetmeliği, 1962).

Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığı'na bağlı Kreş ve Gündüz Bakımevleri Yönetmeliği (1966) ile iki yaşından gün almamış, sıfır-iki yaş arası çocukların bakıldığı yere kreş, altı yaşından gün almamış, üç-altı yaş arası çocukların bakılıp eğitildiği yere ise gündüz bakımevi tanımlaması yapılmıştır. Kreş ve gündüz bakımevlerinin (Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığı'na bağlı Kreş ve Gündüz Bakımevleri Yönetmeliği, 1966) amaçları:

- “Değişen hayat şartlarının yığınladığı ekonomik ve sosyal ortamın getirdiği aile sorunlarını çözümlmek, çocuğun ve ailenin refahını geliştirmek maksadıyla çalışan ananın çocuğuna gündüz bakım hizmetini sağlamak,
- (Bu kurumlar) bebeklerin ve küçük çocukların fiziksel, ruhsal ve sosyal gelişimlerini sağlamaktır. Toplumun ve bireyin kişisel problemlerini azaltıcı ve giderici ödev yaparak eğitim örgütlerine yardımcı olmaktır.”

Okul öncesi eğitimin gelişimini kanunlar ve yönetmelikler dışında beş yıllık kalkınma planlarında da görmek mümkündür. İkinci Beş Yıllık Kalkınma Planı'nda (1968) “okul öncesi eğitimin anne eğitiminden yoksun üç-altı yaşındaki çocukların eğitimi” olduğu belirtilmiştir. Bu kalkınma planına göre okul öncesi eğitimin gelişimi; “bağımsız anaokulları, ilkokullara bağlı anasınıfları ve kız enstitülerinde” açılacak çocuk yuvaları ile sağlanacaktır. Üçüncü Beş Yıllık Kalkınma Planı'nda (1973) özel kesime örnek olması için “Ankara, Adana, Bolu, Gaziantep ve Zonguldak'ta” toplam altı anaokulu açılmıştır. 1970-1971 öğretim yılında altı anaokulunda 569 öğrenci, 118 anasınıfında ise 2114 öğrenci bulunmaktadır.

1739 Sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu'na göre okul öncesi eğitim kurumları; bağımsız anaokulları, anasınıfları veya uygulama sınıfları olarak açılabilir. Bu kanun kapsamında 222 Sayılı İlköğretim ve Eğitim Kanunu'nda okul öncesi eğitim için yapılan tanımlı değişmemekle birlikte mecburi öğrenim çağına gelmemiş çocukların eğitimi kapsamaktadır. Milli Eğitim Temel Kanunu'nda ve Dokuzuncu Milli Eğitim Şurası'nda (1974) belirtilen okul öncesi eğitimin amaç ve görevleri:

“Çocukların beden, zihin ve duygu gelişmesini ve iyi alışkanlıklar kazanmasını sağlamak, onları temel eğitime hazırlamak, şartları elverişsiz çevrelerden ve ailelerden gelen çocuklar için ortak bir yetişme ortamı yaratmak ve çocukların Türkçe'yi doğru ve güzel konuşmalarını sağlamaktır.”

Aynı kanun kapsamında temel eğitimin 7-14 yaşlarındaki çocukların eğitimi kapsadığı belirtilmektedir. Temel eğitimin amaç ve görevleri ise:

“Her Türk çocuğuna iyi bir vatandaş olmak için gerekli temel bilgi, beceri, davranış ve alışkanlıkları kazandırmak; onu milli ahlak anlayışına uygun olarak yetiştirmek ve her Türk çocuğunu ilgi, istihdat ve kabiliyetleri yönünden yetiştirerek hayata ve üst öğrenimine hazırlamaktır.” (Milli Eğitim Temel Kanunu, 1973).

Dördüncü Beş Yıllık Kalkınma Planı’nda (1979), kaynakların sınırlılığı ve okul öncesi eğitim alanının üzerinde durulmamasından dolayı, okul öncesi eğitimin yeterli düzeyde olmadığı belirtilmektedir. Bu dönemde, ilkokul bünyesinde açılan anasınıfları ve bağımsız anaokulu sayısının artmasına rağmen üç-altı yaş grubu çocukların okul öncesi eğitimden yararlanma oranı %1,1’dir.

14.6.1973 Tarih ve 1739 Sayılı Milli Eğitim Temel Kanununun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesi Hakkında Kanun’da (1983) mecburi olarak ilköğretim birinci sınıfa başlama yaşı altı olarak değiştirilmiştir. 222 Sayılı İlköğretim ve Eğitim Kanunu’nda zorunlu temel eğitimin 7-14 yaş aralığında olduğu belirtilmekteydi. Fakat, bu yeni kanun ile çocukların ilköğretime beş yaşını bitirdiği eylül ayının sonunda başlayacağı belirtilmektedir (14.6.1973 Tarih ve 1739 Sayılı Milli Eğitim Temel Kanununun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesi Hakkında Kanun, 1983). Fakat, bu uygulama başarısızlıkla sonuçlanmıştır. Gürkan’ın (1987) 1983-1985 yıllarında Türkiye’de okula başlama yaşının beş yaşa düşürülmesine ilişkin 1983-1984 öğretim yılındaki sonuçları değerlendiren çalışmasında veli, öğretmen ve idarecilerin olumsuz görüşleri bu başarısızlığı ortaya koymaktadır. Beşinci Beş Yıllık Kalkınma Planı’nda (1985) ise beş-altı yaş grubunun okullaşma oranı için %10’a çıkarılması konusunda kamu ve özel kuruluşların imkânlarının kullanılması gerektiğinden söz edilmektedir.

Milli Eğitim Bakanlığı İlköğretim Kurumları Yönetmeliği’nde (1992), birinci sınıfa o takvim yılının sonu ile 72 ayını dolduran çocukların kaydının yapılacağı belirtilmektedir. Bedenen yeterince gelişmemiş çocuklar, velilerinin yazılı isteği ile okul öncesi eğitim kurumlarına devam edebilmekte ya da kayıtları bir yıl ertelenebilmektedir. İlkokul; beş yıllık zorunlu ilköğretim kurumu, ortaokul; üç yıllık ilköğretim kurumunu ifade etmektedir (Milli Eğitim Bakanlığı İlköğretim Kurumları Yönetmeliği, 1992).

On Dördüncü Milli Eğitim Şurası’nda (1993), okul öncesi eğitim ilk defa temel gündem maddelerinden biri olmuştur. Okul öncesi eğitimin genel olarak geliştirilmesi için, Okul Öncesi Eğitim Ana Komisyonu kurulmuştur (MEB, 1993). Altıncı (1990) ve Yedinci Beş Yıllık Kalkınma Planları’nda (1996) anaokulları ve

anasınıflarının yaygınlaştırılması, okul öncesi eğitime devam oranının artırılması konusunda kararlar alınmıştır.

Milli Eğitim Bakanlığı İlköğretim Kurumları Yönetmeliğinin Bazı Maddelerinin Değiştirilmesine Dair Yönetmelik'te (1997), ilkokul ve ortaokul tanımları yürürlükten kaldırılmış ve ilköğretim okulu olarak değiştirilmiştir. Birinci sınıfa ise “o yılın 31 Aralık tarihinde 72 ayını dolduran çocukların kaydı” yapılacağı belirtilmektedir. Aynı yönetmeliğe göre, bedenen yeterince gelişmemiş çocuklar; 1992 yılındaki Milli Eğitim Bakanlığı İlköğretim Kurumları Yönetmeliği'nde (1997) de belirtildiği gibi velilerinin yazılı isteği ile okul öncesi eğitim kurumlarına devam edebilmekte ya da kayıtları bir yıl ertelenebilmektedir.

Sekizinci Beş Yıllık Kalkınma Planı'nda (2001) ise uzun vadede “zorunlu eğitimin 12 yıla çıkarılması” için gerekli alt yapının hazırlanması ve okul öncesi eğitim kurumları arasındaki farklılıkların giderilmesi için standartlar oluşturulması benimsenmiştir. Milli Eğitim Bakanlığı İlköğretim Kurumları Yönetmeliği'nde (2003) “zorunlu öğrenim çağı; 6-14 yaş grubundaki çocukların” gördüğü sekiz yıllık kesintisiz eğitim-öğretim süresini kapsamaktadır.

11 Mart 2012'de Gençlik ve Spor Komisyonu'nda kabul edilen İlköğretim ve Eğitim Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun (TBMM, 2012) ile 4+4+4 eğitim sistemi 2012-2013 eğitim öğretim yılında yürürlüğe girmiştir. Zorunlu eğitim süresi ise sekiz yıldan on iki yıla çıkarılmıştır. Bu kanun ile beraber ilkokula başlama yaşı 72 aydan 60 aya inmiştir (MEB, 2012, 14). İlkokula başlama yaşı konusunda sistem çok fazla eleştiri alınca değişikliğe gidilmiştir. Milli Eğitim Bakanlığı İlköğretim Kurumları Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik'e (2012) göre; 60-66 aylık çocuklar; gelişim yönünden okula hazır olduğu takdirde velisinin yazılı isteği ile ilkokul birinci sınıfa kayıt yaptırabilirken, Eylül ayı sonu itibarıyla 66 ayını dolduran çocukların kaydı ise otomatik olarak yapılmaktadır. Ancak 66 ayını doldurmasına rağmen, okula uyum sağlayamayan ve bedenen veya zihnen yeterince gelişmeyen çocuklar “Kasım ayı sonuna kadar sağlık kurumlarından” alınan “bedenen veya zihnen gelişmemiş tıbbi tanımlı rapor üzerine”, okul öncesi eğitime yönlendirilebilmekte veya kayıtları bir yıl ertelenebilmektedir (İlköğretim Kurumları Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik, 2012).

Okula başlama yaşının değişmesi ile birlikte okul öncesi eğitime (anaokulu, anasınıfı ve uygulama sınıfı) giden çocukların yaş aralığı da doğal olarak değişmiştir. Okul Öncesi Eğitim Kurumları Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik'e (2012) göre, 37-66 arası çocuklar anaokuluna, 48-66 ay arası çocuklar anasınıfına ve 37-66 ay arası çocuklar da uygulama sınıfına gidebilmektedir. Sistemde, okula başlama yaşı için eleştiriler devam edince Milli Eğitim Bakanlığı tekrar değişikliğe gitmiştir. Bu değişiklik; 2013 yılındaki Milli Eğitim Bakanlığı İlköğretim Kurumları Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik ile gerçekleşmiştir. Bu yönetmeliğe göre okul müdürlükleri; velisinin vereceği dilekçe ile “66, 67 ve 68 aylık olan çocukların ilkokula başlamaya hazır olmadıklarını belgeleyen sağlık raporu” ile “69, 70 ve 71 aylık olan çocukların” kayıtlarını bir yıl erteleyebilmekte veya onları okul öncesi eğitime yönlendirebilmektedir (Milli Eğitim Bakanlığı İlköğretim Kurumları Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik, 2013).

Milli Eğitim Bakanlığı Okul Öncesi Eğitim ve İlköğretim Kurumları Yönetmeliği'nde ilk defa Milli Eğitim Bakanlığı Okul Öncesi Eğitim ve İlköğretim Kurumları Yönetmeliği olarak, okul öncesi eğitim ve ilköğretim kavramları bir arada geçmektedir. 2014 yılındaki bu yönetmeliğe göre “anaokulu ve uygulama sınıflarına kayıtların yapıldığı Eylül ayı sonu itibariyle 36 ayını tamamlayan ve 66 ayını doldurmamış çocukların kaydı” yapılırken, “anasınıflarına kayıtların yapıldığı yılın Eylül ayı sonu ile 48 ayını dolduran ve 66 ayını doldurmamış çocukların kaydı” yapılmaktadır. Birinci sınıfa ise “kayıtların yapıldığı yılın Eylül ayı sonu ile 66 ayını dolduran çocukların kaydı” yapılmaktadır. Ayrıca “ilköğretim kurumlarında bir ders saati süresi 40 dakikadır” (Milli Eğitim Bakanlığı Okul Öncesi Eğitim ve İlköğretim Kurumları Yönetmeliği, 2014). Bu da erken yaşta okula başlayan çocukların dikkat süresi göz önünde bulundurulduğunda tartışma konusu olan alanlardan biridir.

2.2.2. Dünya’da Uygulamalar

Dünya genelinde, okula başlama ile ilgili çeşitli uygulamalar görülmektedir. Okula başlama yaşı ise ülkelere göre çeşitlilik göstermektedir. Avrupa’da, okula başlama yaşına bakıldığında, genel olarak okula başlama yaşının altı olduğu görülmektedir. Zorunlu olarak en düşük okula başlama yaşı ise Kuzey İrlanda’dadır. Bulgaristan, Litvanya, Finlandiya ve İsveç’te ise okula başlama yaşı yedidir (European Commission/EACEA/Eurydice, 2015). Portekiz de bir eğitim reformu ile 1973

yılında zorunlu eğitim süresini sekiz yıla çıkarıp, okul öncesi eğitimi yapılandırıp, yüksek eğitim kurumlarını güçlendirdiğinde; okula başlama yaşını yediden altıya düşürmüştür.

Polonya'daki demografik düşüşün ardından, okula kayıt ve devam oranının düşmesinden sonra bu oranı tekrar artırmak ve emeklilik sistemine katkı sağlamak amacıyla, okula başlama yaşını 2009 yılında gönüllük esası ve 2014 yılında zorunlu olmak üzere altıya düşürmek zorunda kalmıştır. Polonya'da okula başlama yaşının erkene çekilmesine dair Eğitim Bakanlığı ve hükümetin diğer üyeleri tarafından bazı görüşler ortaya atılmıştır. Günümüzde, ailelerin eğitim durumu daha iyi durumdadır ve güçlü sosyal ağa sahiptir. Çocukların bilişsel becerileri, eskiye oranla daha gelişmiştir. Dolayısıyla, çocuklar erken yaşta okula başlamaya hazırdır. İlkokul eğitimi; kırsal kesimlerde yaşayan çocukların alamadığı okul öncesi eğitim yerine geçebilir. Son olarak da dezavantajlı kesimlerden gelen çocuklar, yoğun bir pedagojik destek ve yüksek sosyoekonomik koşullardan gelen akranlarının etkisi altındayken avantajlı duruma geçebilir (Herbst ve Strawinski, 2016).

Kuzey İrlanda; 1989 yılında okula başlama yaşını okulda geçirilen zamanı (yedi yıl ilkokul ve beş yıl ortaokul) artırmak ve dezavantajlı ailelerden gelen çocukların yararına olması için beşten dörde düşürmüştür (Herbst ve Strawinski, 2016). Böylece, Avrupa'daki en düşük okula başlama yaşına sahip olmuştur. Kuzey İrlanda'da, çocukların dört yaşında okula başlamasını desteklemeyenler, çocukların bu yaşta yavaş öğrendiklerini, çocuk olmaya ihtiyaçları olduğunu ve okula başlamak için yeterli olgunluğa sahip olmadıkları için okuma ve yazmaya hazır olmadıklarını belirtmektedir. Çocukların beş yaşına kadar okula başlaması gerekmezken, ailelerin çoğu akranlarıyla aynı yaşta başlaması için, çocuklarına okula başlama konusunda baskı yapmaktadır. The ATL tarafından yapılan araştırmaya katılan öğretmenlerin %76'sı çocukların en az beş yaşındayken okula kaydolması gerektiği ve %37'si okula kayıt yaşının beş yaştan büyük olması gerektiğini savunmaktadır (Fawcett, 2012).

Romanya'da, 2003 yılında okula başlama yaşı yediden altıya düşmüştür (Herbst ve Strawinski, 2016). İrlanda Cumhuriyeti'nde zorunlu okula başlama yaşı altıdır. Fakat ailelerin isteğiyle dört yaşındaki çocuklar da okula başlayabilmektedir. İrlanda Cumhuriyeti'ndeki uzmanlar ise okula başlama yaşının altı olması gerektiğini düşünmektedir. İskoçya'da yasal olarak beş yaşı doldurduktan sonra çocuklar okula

başlarken, uygulamada dört buçuk ve beş buçuk yaş arası çocuklar okula kayıt olmaktadır. Ocak ve şubat doğumlular ise ailelerinin isteğiyle bir sonraki yıl okula kayıt hakkına da sahip olup, anaokuluna kayıt olabilmektedirler (Fawcett, 2012).

Tablo 2.1’de ülkelere göre 2015-2016 Eğitim-Öğretim Yılı’nda çocukların birinci sınıfa başlama yaşına ilişkin bilgiler yer almaktadır.

Tablo 2.1: Ülkelere Göre İsteğe Bağlı ve Zorunlu Olarak Birinci Sınıfa Başlama Yaşı

Ülke	İsteğe Bağlı Olarak Birinci Sınıfa Başlama Yaşı	Zorunlu Olarak Birinci Sınıfa Başlama Yaşı
Almanya	6	6
Finlandiya	7	7
Fransa	6	6
İngiltere	5	5
İrlanda	6	6
İspanya	6	6
İsveç	7	7
İsviçre	4	6
İtalya	6	6
Norveç	6	6
Polonya	5,5	6
Portekiz	6	6
Romanya	6	6
Sırbistan	6	7
Türkiye	5,5	5,5
Yunanistan	5,5	6

(European Commission/EACEA/Eurydice, 2015, 11-30)

Tablo 2.1’de de görüldüğü gibi Avrupa ülkelerinde ortalama olarak okula başlama yaşı altı olmakla birlikte, zorunlu olarak birinci sınıfa başlama yaşının yedi olduğu ülkeler de bulunmaktadır.

2.3. Okula Başlama Yaşı ve Okula Hazır Oluş ile İlgili Araştırmalar

Bu başlık altında, okula başlama yaşı ve okula hazır oluşun çocuklar üzerindeki etkilerini inceleyen araştırmalara kronolojik sıraya göre yer verilmiştir.

Gürkan'ın (1987) 1983-1985 yıllarında, Türkiye'de okula başlama yaşının beş yaşa düşürülmesine ilişkin, 1983-1984 öğretim yılındaki sonuçları değerlendiren çalışmasında veli, öğretmen ve idarecilerle görüşülüp anketler ile veri toplanmıştır. Araştırma sonuçlarına göre; öğretmenler, idareciler ve veliler; okula başlama yaşının beş olmasını uygun görmemiştir. Öğretmenler; sosyo-ekonomik düzeyi düşük ve orta düzeyde olan ailelerin çocuklarının ilkokula uyumda, sosyo-ekonomik düzeyi yüksek olan ailelerin çocuklarına göre, daha çok sorun yaşadıklarını, okula beş buçuk yaşında başlayanların, okuma yazmayı beş yaşında başlayanlara göre daha kısa sürede öğrendiklerini söylemişlerdir. Ayrıca, ilkokula beş yaşında başlanacaksa, birinci sınıflar için ayrı bir program hazırlanmasını önermişlerdir. Çalışmaya katılan alt sosyo-ekonomik düzeydeki velilerden bazıları çocukların matematiği öğrenmede yetersiz olduğunu söylerken, bazıları ise çocuklarını matematik alanında yeterli gördüklerini ifade etmişlerdir.

Seçilmiş (1996), okul öncesi eğitimin 37-72 aylık çocukların dil gelişimi üzerindeki etkisini incelediği çalışmasında özel kurumlarda veya devlet kurumlarında okul öncesi eğitim almanın, dil becerisi üzerinde etkisinin olmadığını belirtmiştir. Ayrıca, çalışmada okul öncesi eğitim alan çocukların almayan çocuklara göre ve kız çocuklarının erkek çocuklara göre dil beceri puanlarının yüksek olduğu görülmüştür.

McBride, Ziviani ve Cuskelly (2004) tarafından, okula hazırbulunuşluk ve okula hazır bulunuşluğa karar vermede etkili faktörler, aile ve öğretmenlerin görüşleri alınarak incelenmiştir. Çalışmada; çocukların uyum sürecinde, sosyal becerilerinin gelişmesinde ve bir etkinliği sürdürme becerileri üzerinde kronolojik yaşın etkili olduğu görülmüştür.

Esaspehlivan (2006), okul öncesi eğitim kurumuna gitmiş ve gitmemiş 68 ve 78 aylık çocuklar üzerinde, öğretmenler tarafından doldurulan formlar aracılığı ile çocukların okula hazır oluşlarına ilişkin bilgi elde etmiştir. Araştırmanın sonucunda; 78 aylık çocukların 68 aylıklara göre daha çok ve okul öncesi eğitim alanların almayanlara göre daha çok okula hazır oldukları görülmüştür.

Kırca (2007) tarafından, okul öncesi eğitimin ilköğretim birinci sınıf çocuklarının okula hazır oluşları üzerindeki etkisini inceleyen bir çalışma yapılmıştır. Bu çalışma sonucunda; okul öncesi eğitim alanların ve anne baba öğrenim düzeyi yüksek olanların ayrı ayrı olmak üzere başlangıç seslerini ayırt etme, hikâye anlama gibi okuma yazmaya hazırlık becerilerinde, miktar kavramları ve akıl yürütmede daha yüksek puanlar aldığı görülmüştür. Ayrıca, miktar kavramları ve akıl yürütmede erkek çocuklarının daha iyi olduğu sonucuna varılmıştır.

Polat Unutkan'ın (2007) çalışmasında, tarafından okul öncesi dönem çocuklarının matematik becerileri açısından ilköğretime hazır oluşları incelenmiştir. Çalışmanın sonucunda, okul öncesi eğitim alma durumunun çocukların matematik becerileri üzerinde etkili olduğu görülmüştür. Ayrıca, çocuklar arasında cinsiyet açısından anlamlı bir fark bulunmazken, beş buçuk ve altı yaş çocuklarının matematik becerilerin beş yaş çocuklarının matematik becerilerine göre daha iyi olduğu sonucuna varılmıştır. Ancak, alt sosyoekonomik düzeyden gelen çocukların matematik becerileri de ilköğretime hazır oluş bakımından yetersiz olarak görülmüştür.

Yangın'ın (2007), okul öncesi eğitime devam eden altı yaş grubu çocukların, yazmayı öğrenmeye hazırbulunuşluk durumlarının incelendiği çalışmasında çocuklarının büyük bir kısmının kalemi doğru tuttukları görülmüştür. Çocukların %34'ü kâğıdı doğru tutamazken, %40.6'sı göz ve kâğıt arasında uygun uzaklık bırakmamaktadır. Çocukların çoğu iç ve dış kavramını, alt ve üst kavramını öğrenirken, %31.3'ü sağ ve sol kavramlarını öğrenememiştir. Genel olarak öğrencilerin el becerilerinin yeterli düzeyde olduğu saptanmıştır.

Erbay'ın (2008), okul öncesi eğitimin, birinci sınıf öğrencilerinin sosyal beceri düzeyleri üzerindeki etkisini inceleyen çalışmasında, okul öncesi eğitime başlama yaşının anne eğitim durumuna göre farklılaştığı görülmüştür. Ayrıca, okul öncesi eğitim almanın, okul öncesi eğitim alma türünün, cinsiyetin, kardeş sahibi olmanın, baba eğitim durumu ve anne çalışma durumunun çocukların sosyal becerileri üzerinde etkili olmadığı sonucuna varılmıştır.

McEwan ve Shapiro'nun (2008) okula geç kayıt olmanın yararları üzerine yaptığı çalışmada, okula 5.9 ve 6.7 yaş arası başlayan çocuklar arasında okula bir yıl geç başlayanların başarı düzeylerinin daha yüksek olduğu görülmüştür. Çünkü bu

çocukların; hem yaş hem de bilişsel, sosyal, dil ve fiziksel beceriler açısından diğer çocuklara göre daha olgun olduğu, bunun da çocukları yaşça daha küçüklere göre daha başarılı kıldığı belirtilmiştir.

Cankılıç (2009) tarafından, okul öncesi eğitimin ilköğretim birinci sınıf öğrencilerinin okula hazır oluşlarına etkisi incelenmiştir. Çalışmada birinci ve ikinci sınıf öğretmenleri aracılığı ile çocukların kelimeleri anlaması, cümleler hakkında, genel bilgileri konusunda, eşleştirme, sayılar ve kopya etme becerileri konusunda veri toplanmıştır. Araştırma sonucunda okul öncesi eğitim alanların almayanlara göre bu becerilerde daha yüksek puan elde ettikleri görülmüştür. Ayrıca okul öncesi eğitime devam etme süresi de çocukların bu alanlardaki puanları üzerinde etkili olduğu belirtilmiştir.

Şen, Yıldız Çiçekler ve Yılmaz (2010) tarafından, okul öncesi eğitimin beş-altı yaş çocukların üst dil becerileri üzerindeki etkisi incelenmiştir. Çalışmada altı yaş çocuklarının cümleyi sözcüklere ayırma ve sözcüğü hecelere ayırmada beş yaşındaki çocuklara göre daha başarılı olduğu görülmüştür. Okul öncesi eğitim alanların, cümleyi sözcüklere ayırma ve sözcüğü hecelere ayırma dışında, verilen sesle başlayan sözcük bulma ve verilen sesin sonda olduğu sözcüğü bulma konusunda daha başarılı olduğu anlaşılmıştır. Ayrıca, kız öğrencilerin erkek öğrencilere göre sözcüğü hecelere ayırmada daha başarılı olduğu sonucuna varılmıştır.

Lokumcu Dozar'ın (2011) okul öncesi eğitim alma değişkeni açısından, ilköğretim birinci sınıf öğrencilerinin okula hazırbulunuşluklarındaki farklılıkları incelediği çalışmasında, okul öncesi eğitim alan öğrencilerin sosyal ve duygusal beceriler, öz bakım becerileri, fiziksel beceriler, genel sağlık durumu ve zihinsel beceriler açısından daha gelişmiş oldukları görülmüştür.

Kale Karaaslan'ın (2012) ilköğretim birinci sınıf öğrencileri ile yaptığı çalışmasında okul öncesi eğitim alanların duyguları tanıma ve ifade etme becerileri açısından daha yüksek puanlar aldıkları saptanmıştır. Okul öncesi eğitime devam etmeyen ile iki yıl ve daha fazla süre devam edenler arasında da puan farklılıkları görülmüştür. Ayrıca, anne baba eğitim düzeyi yüksek olan öğrenciler duyguları tanıma ve ifade etme becerileri açısından diğer öğrencilerden daha yüksek puan alırken, cinsiyet, kardeş sahibi olma ve doğum sırası açısından ise öğrencilerin puanları arasında farklılık bulunmamıştır.

Vural'ın (2012) okul öncesi eğitimin, birinci sınıf öğrencileri üzerindeki etkisini incelemek amacıyla veli ve öğretmenler aracılığı ile topladığı verilerin analizi sonucunda, okul öncesi eğitim alan birinci sınıf öğrencilerinin sosyal beceri, öz-düzenleme becerisi ve duygusal zekâ düzeylerinin yüksek olduğu görülmüştür.

Yeşil Dağlı'nın (2012) okul öncesi eğitime devam eden çocukların velilerinin çocuklarının ilkokula hazırbulunuşlukları ile ilgili görüşlerini incelediği çalışmasında, velilerin büyük çoğunluğunun öz bakım becerilerini hazırbulunuşluk için önemli bulduğu görülmüştür. Ayrıca, veliler öz bakım becerileri dışında, çocuğun kendini ifade edebilmesi, dikkatini 15-20 dakika toplayabilmesi, kas gelişiminin iyi olması, verilen basit bir görevi yerine getirebilmesi, diğer çocuklarla oynayabilmesi gibi becerilerinin de hazırbulunuşluk için önemli olduğunu söylemişlerdir. Velilere göre akademik bilgi ve beceriler olan harfleri tanıma ve 20'ye kadar sayma önem verme açısından son sırada gelmektedir. Babanın eğitim düzeyine göre, çocuğun 15-20 dakika kadar yerinde oturabilmesine verilen önem değişirken, annenin eğitim düzeyine göre 20'ye kadar sayabilmeye verilen önem değişmektedir.

Başar (2013) tarafından yapılan çalışmada, öğretmenler okula başlayan 60-66 aylık çocukların kişisel bakım becerilerinin yetersiz olduğunu belirtmişlerdir. Bu öğrencilerin, okul sürecinin başlarında kalem tutma, yazı yazma gibi el kas becerileri bakımından yetersiz oldukları görülmüştür. Ayrıca, sınıfta dikkat toplama problemleri de yaşadıkları saptanmıştır. Öğretmenler bir yıllık süreç sonunda ise yazma ile ilgili sorunların çoğunun ortadan kalktığını belirtmişlerdir. Öğretmenlerin bu konudaki önerileri ise 60-66 ay arası çocuklar için ayrı bir sınıf oluşturulması ve okuma yazma için uyum sürecinin uzun tutulmasıdır.

Çelik, Boz, Gümüş ve Taştan (2013) tarafından, 4+4+4 eğitim reformunu izlemek amacıyla yapılan çalışmada, okul idarecileri, veliler ve öğretmenler ile görüşmeler yapılmıştır. Görüşmeler sonucunda idareciler, veliler ve öğretmenlerin sistemi olumsuz karşıladıkları görülmüştür. Bu çalışma ile sistemin; erken yaşta okula başlayan ve yaşça daha büyük okula başlayanlardan, gelişimsel olarak geride olan 60-66 aylık çocuklar üzerindeki etkisini görmek açısından önemli sonuçlar elde edilmiştir. Bu çocukların, kalem tutmakta, sınıf ve okul kurallarını kavramakta, fiziksel ve duygusal gelişimleri yeterli düzeyde olmadığından dolayı, annelerinden ayrılmakta zorlandıkları ve öz bakım becerileri ile tuvalet alışkanlıkları açısından

güçlük çektikleri görülmüştür. Çocuklar, henüz oyun çağında olduklarından dolayı okula gelmek istemedikleri ve okul kültürü ile bilincine sahip olmadıkları vurgulanmıştır. Öğretmenler çocukların okula uyumu konusunda okul öncesi eğitimin ve anne baba eğitim düzeyinin önemli olduğunu düşünmektedir. Ayrıca, çalışmada okul öncesi eğitim alan çocukların 60-66 aylık yaş grubunda olsa da okula uyum düzeylerinin yüksek olduğu görülmüştür. 60-66 aylık çocukların okuma-yazma etkinliklerinde de motivasyonları düşük olduğu saptanmıştır. Dolayısıyla, akademik olarak geride olan çocukların sınıfta pasif ve sessiz oldukları görülmüştür. Ayrıca öğretmenler, 60-66 aylık çocukların diğerlerine göre geç öğrenmelerinden dolayı, okula karşı olumsuz tutum göstereceklerini ve özgüven kaybı yaşayacaklarını düşündüklerini belirtmişlerdir. Benzer nedenlerden dolayı, veliler; çocuklarını okula gönderdikleri için pişman olduklarını söylemişlerdir. Bazı veliler ise çocuklarının sınıf tekrarı yapmasını istediklerini belirtmişlerdir.

Doğan ve Kılıç'ın (2013) 4+4+4 eğitim sistemi ile ilgili öğretmen ve velilerden elde ettiği verilerin analiz sonucunda; 60-66 aylık çocukların velilerinin; çocuklarının bedenlen küçük olması, tuvalet ve lavabo kullanımında sorun yaşayabilecekleri gibi olumsuz düşüncelere sahip oldukları görülmüştür. Veliler, olumsuz düşünceler dışında okula erken yaşta başlamanın, hayata daha erken başlamak ve sosyal çevre edinmek konusunda, çocuklarına olumlu katkılarının da olacağını belirtmişlerdir.

Ekiz, Altun ve Siyambaş'ın (2013) 4+4+4 zorunlu eğitim sistemindeki uygulamalar ve uygulamalardaki problemler konusunda olan çalışmasında, öğretmenlerden elde ettiği veriler ışığında, birinci sınıfta yaşça küçük olan çocukların birçok konuda problem yaşadığı saptanmıştır. Yaşça küçük çocukların yaş grubu farklılıklarından dolayı öğrenme, kurallara uyma ve ince motor becerileri konusunda sıkıntılar yaşadıkları görülmüştür. Akademik açıdan başarısızlık yaşadıklarından dolayı özgüven eksikliği yaşayıp okula karşı olumsuz tutum besledikleri ve sınıf kültürü ile kurallarına uyum sağlayamadıkları belirtilmiştir. Ayrıca, bu çocukların beslenme, temizlik, kılık-kıyafet düzeni, eşyalarını koruma ve tuvalet ihtiyacını karşılama gibi öz bakım becerileri açısından da yetersiz oldukları görülmüştür.

Fidan, Taşçı ve Yılmaz (2013) tarafından, 60-66 aylık çocuklar ile ilgili ilkökul birinci sınıf öğretmenlerinin görüşlerinin incelendiği çalışmada; öğretmenler çocukların sınıf yönetimi, öğretim etkinlikleri, öz bakım becerileri, akran ilişkileri ve kas becerileri gerektiren etkinliklerde zorluklar yaşadıklarını belirtmişlerdir.

Çocukların; dinleme becerisinde noksanlık, çabuk sıkılma ve sınıf kurallarına uyma gibi sınıf yönetimi problemleri, ilgiyi toplamada güçlük, algıda güçlük, motivasyon eksikliği gibi öğretim etkinlikleri açısından problemler yaşadıkları görülmüştür. Ayrıca çocukların; kıyafet düğmeleme, bağcık bağlama, tuvalet ihtiyacını karşılama gibi öz bakım becerilerinde problem yaşadıkları belirtilmiştir.

Gjelaj'ın (2013) çocukların matematik becerileri ve dil gelişimleri açısından ayrı ayrı olmak üzere zihinsel hazır oluşları üzerinde anaokulu eğitiminin etkisine bakılmıştır. Araştırmanın sonuçlarına göre, anasınıfı eğitiminin çocukların dil gelişimi ve matematik becerileri üzerinde etkisi olduğu görülmüştür. Ayrıca çalışmada, altı yaşındaki çocukların büyük bir kısmının birinci sınıfa başlarken gerekli olan matematik becerileri açısından yetersiz olduğu sonucuna varılmıştır.

Gümüş (2013) tarafından, birinci sınıfa başlama yaşının okula hazır oluş açısından değerlendirildiği çalışmada; 60-66 ay ve 66-72 ay arasındaki çocukların okula başlamalarının uygun olmadığı, birinci sınıfa başlama yaşının 72 ay ve üzeri olması gerektiği, 36. aydan itibaren de çocukların okul öncesi eğitim alması gerektiği sonucuna varılmıştır. Araştırmada, çocukların ince motor becerileri, yazma çalışmaları, anlama ve ifade etme becerileri açısından problem yaşadığı görülmüştür. Bu nedenle, çocukların, 60-66 ay, 66-72 ay ile 72 ay ve üzeri olarak gruplar halinde ayrı sınıflarda öğrenim görmesi gerektiği belirtilmiştir.

Gündüz ve Çalışkan'ın (2013) çocukların okula hazır oluşunu incelediği çalışmasında; 60-66 ay yaş grubundaki çocukların ortanın altında ve 66-72 ile 72-84 ay yaş grubundaki çocukların ise orta düzeyde okula hazır oluşuna sahip olduğu anlaşılmıştır. 72-84 aylık çocukların okul olgunluk düzeyinin diğer iki grubun okul olgunluk düzeylerinden yüksek olduğu da görülmüştür. 66-72 ay ve 72-84 ay yaş grubundaki çocukların ilk okuma yazma becerileri ve okuma yazma becerilerini kazanma düzeyleri 60-66 aylık çocuklardan daha yüksek olduğu da saptanmıştır. Ayrıca, öğretmenler; 60-72 aylık çocuklarda kavrama gücü, parmak kas gelişimi yetersizliği olduğunu ve bu çocukların çabuk yorulduklarını belirtmiştir.

Özenç ve Çekirdekçi (2013) takvim yaşı 60-69 ay arası olup ilkokula başlayan çocukların yaşadıkları sorunları öğretmen görüşlerine dayalı olarak incelemiştir. Çalışmanın sonucunda; birinci sınıf öğretmenleri 60-69 aylık öğrencilerin zihinsel,

fiziksel ve öz bakım becerileri, toplumsal alanda yaşama ve okul ile sınıfın fiziki ortamından kaynaklanan sorunlar yaşadıklarını belirtmiştir.

Öztürk ve Uysal'ın (2013) takvim yaşı açısından birinci sınıf öğrencilerinin okuma-yazma süreçlerinin karşılaştırılmasını amaçlayan çalışmasında; öğretmenlerle yapılan görüşme formu ile elde edilen veriler ışığında önemli sonuçlar elde edilmiştir. 60-66 aylık çocukların, 72 aylık çocuklara göre komut ve ifadeleri algılama gibi işitsel algı yönünden bazı problemler yaşadıkları görülmüştür. Öğretmenler; işitsel algı problemlerinin çocukların takvim yaşının düşük olmasının bir sonucu olarak bilişsel gelişimlerinin diğer öğrencilere göre geride olmasından ve konsantrasyonlarının çabuk dağılmasından kaynaklandığını söylemişlerdir. Bazı öğretmenler ise okul öncesi eğitimin eksikliği ve derslere karşı ilgisizlikten dolayı da çocukların işitsel algıda problem yaşadıklarını belirtmiştir. 60-66 aylık çocukların dil gelişimi açısından da yaşça büyük çocuklardan daha geride oldukları ve bu nedenle, bu çocukların sesleri okumada problem yaşadıkları görülmüştür. Çoğu öğretmen; bu problemin okul öncesi eğitim eksikliğinden de kaynaklandığını belirtmiştir. Ayrıca, 60-66 aylık çocukların motor becerilerinin de yeterli düzeyde olmadığı saptanmıştır. Bu çocukların; el-göz koordinasyonu zayıflığı ve okul öncesi eğitim eksikliğinden dolayı sesleri yazma sürecinde ciddi problemler yaşadıkları belirtilmiştir.

Şahin, Sak ve Tuncer (2013) tarafından, anaokulu ve ilkokul birinci sınıf öğretmenlerinin, okula hazır oluş ile ilgili görüşlerini karşılaştırmak amacıyla yapılan çalışmada, okula hazır oluş için en önemli kurumun aile olduğu görülmüştür. Öğretmenlerin geneli, anaokulu eğitiminin amaçlarına, önemine ve okuma-yazmanın öğretilmesi konularına odaklanmışlardır. Öğretmenler, anaokulu eğitiminin amaçlarından birinin, çocukları okula hazırlamak olduğunu ve ilkokula başladığında çocuk üzerinde önemli etkiye sahip olduğu belirtmişlerdir. Öğretmenlerin çocuklar okula yeni başladığında yaşadıkları en önemli zorlukların akademik aktiviteleri yürütme ve çocukların davranışlarını yönetme konusunda oldukları görülmüştür. Öğretmenler; ailelerin okulla işbirliği içinde olmalarını, anaokulu eğitimi ve ilkokul hakkında bilgi sahibi olmalarını, çocuklarının ilkokuldaki olumlu davranışlarını geliştirmeleri için onlara yardım etmelerini, çocuklarını önemsemelerini ve onları ödüllendirmelerini önermişlerdir. Anaokulu öğretmenlerine ise çocuğun tüm gelişim alanlarını geliştirmeyi amaçlamalarını, yaşa uygun ve eğlenceli okula hazır oluş aktivitelerini planlamalarını, birinci sınıf ortamını ziyaret etmelerini ve birinci sınıf

öğretmenleriyle iletişim halinde olmalarını önermişlerdir. Genel olarak öğretmenler, çocukların ilkokula başlamadan önce okul öncesi eğitim kurumlarına gitmeleri gerektiğini ve okul öncesi eğitim zorunlu hale getirilmesini dile getirmişlerdir.

Tutal'ın (2013) okula başlama yaşının ilk okuma yazmada okuma-yazma başarısına etkisini incelediği çalışmasında, 67-72 aylık ile 73 aylık ve üzeri olan öğrencilerin ilk okuma başarıları ve okuduğunu anlama başarıları; 60-66 aylık öğrencilerden yüksek olduğu görülmüştür. 73 aylık ve üzeri olan öğrencilerin ilk yazma becerileri 60-66 aylık öğrencilerden daha yüksek olduğu, okul öncesi eğitim alanların ilk okuma yazma ve okuduğunu anlama puanları ise almayanlara göre daha yüksek olduğu ve cinsiyet açısından öğrencilerin aldığı puanlar arasında fark olmadığı anlaşılmıştır.

Tüm Eğitim Müfettişleri Derneği (2013) tarafından 4+4+4 eğitim sistemi hakkında hazırlanan yedi aylık raporda, birinci sınıfta çocukların beşinci saatten sonra yoruldukları için ders ve etkinliklere katılmakta zorlandığı, altına kaçırma ve tuvalet eğitimi sorunları yaşadıkları belirtilmektedir.

Ünver, Dikbayır ve Yurdakul'un (2013) birinci sınıf uygulamalarını incelediği çalışmasında, anne ve baba eğitim düzeyi ile ailelerin çocuklarını ilkokula başlatma yaşı arasında bir ilişki olduğu görülmüştür. Ebeveyn eğitim düzeyi arttıkça aileler çocuklarını daha geç yaşta okula başlatmışlardır. Ayrıca, öğretmenler; okula erken başlayan çocukların eğitiminde zorlandıklarını belirtmişlerdir. Çalışmada; okul öncesi eğitim süresinin azalmasının çocukların küçük kas kullanımı gerektiren etkinliklerde ve kendini ifade etmede zorluk yaşamasına ve okuma yazmayı geç öğrenmelerine neden oldukları saptanmıştır.

Calp'ın (2014) 60-71 aylık ve 72-84 aylık birinci sınıf öğrencilerinin kalem tutma, derse katılma, okuma yazma ve akademik başarılarını karşılaştırmayı amaçladığı çalışmasında, öğrencilerin derse katılımı açısından anlamlı bir fark bulunmazken, yaşça büyük olanların okuma becerilerinin daha yüksek olduğu görülmüştür. Ancak, akademik başarı puanları açısından yaşça daha büyüklerin puanları daha yüksek olsa da öğrencilerin yarısının başarı puanları birbirine benzediği belirtilmiştir. Çalışmaya katılan öğretmenler; çocukların okula başlamasında yaş dışında fizyolojik, sosyal ve psikolojik olgunlaşma ile hazır olmanın da etken olduğunun göz önünde bulundurulması gerektiğini belirtmiştir.

Dirlik (2014) tarafından 60-66 aylık çocukların okula sosyal uyum düzeylerini incelemek amacıyla yapılan çalışmada, Marmara Üniversitesi Sosyal Duygusal Uyum Ölçeği'nden alınabilecek en yüksek puan göz önünde bulundurulduğunda çocukların puanlarının genel olarak düşük olduğu görülmüştür. Çalışma; kız öğrencilerin okula daha uyumlu olduğunu da göstermektedir. Uyum sorunu karışık sınıflarda daha çok görülürken, 67 ay ve üzeri olan çocuklar akranlarla iletişim, kişisel doyumu etkileme, olumsuz sosyal durumlarda uygun tepki verme ve bağımsız davranma gibi konularda daha yüksek puanlar almıştır. Ayrıca, 60-66 aylık ile 67 aylık ve üzeri olan çocukların ayrı sınıflarda eğitim almaları, 60-66 aylık olan çocukların okul öncesi eğitimden yararlanmaları, müfredat ve ders kitaplarının çocukların yaş grubuna uygun olmaları ve öğretmenlerin hizmet içi eğitim almaları önerilmiştir.

Durna (2014) çalışmasında, öğretmen görüşlerine göre 60-66 ay ve 66 ay ve daha üzeri olan birinci sınıf öğrencilerinin okul yaşantı süreci ile ilk okuma yazma dersi kazanımlarını performans açısından karşılaştırmıştır. Çalışmanın sonucunda, 60-66 ay arası çocukların kazanımlara ulaşamadığı görülürken, 66 ay ve üzeri olan çocukların yüksek düzeyde kazanımlara ulaştığı görülmüştür. Ayrıca, çalışmada öğretmenler farklı ülkelerdeki ilkokula başlama yaşına bakılmasını, çocukların psikolojik ve fiziksel gelişimlerinin göz önünde bulundurulmasını, akademisyenler, eğitim uzmanları ve sınıf öğretmenlerinden görüşler alınmasını ve eğik ve bitişik yazıdan vazgeçilmesini önermişlerdir.

Ensar ve Keskin (2014) tarafından yapılan çalışmada, ilkokul birinci sınıfa devam eden 60-72 aylık çocukların okula sosyal duygusal uyumlarında anlamlı farklılık olup olmadığı incelenmiştir. Çalışmada Marmara Sosyal Duygusal Uyum Ölçeği uygulandıktan sonra elde edilen sonuçlarda cinsiyet açısından anlamlı farklılık bulunmamıştır. Ayrıca, 60-66 aylık çocukların sosyal duygusal uyum düzeylerinin 66-72 aylık çocuklara göre daha düşük olduğu görülmüştür. Okul öncesi eğitim alan çocukların uyum düzeyleri de almayanlara göre daha yüksek olarak bulunmuştur. Aile gelir durumu yüksek olan çocukların aile gelir durumu düşük olan çocuklara göre uyum düzeylerinin yüksek olduğu ve aile gelir durumu ile sosyal duygusal uyum düzeylerinin birlikte arttığı saptanmıştır.

Heidari (2014) anasınıfı eğitiminin Hamadan Ganyh'de birinci sınıf çocuklarının akademik, bilişsel ve bilişsel olmayan başarıları üzerindeki etkisini incelemiştir.

Çalışmanın sonucunda, anasınıfı eğitimi almış çocukların puanları, bilişsel stratejileri, sözel bilgileri, zihinsel becerileri, kas becerileri ve tutumları açısından anasınıfı eğitim almayanlara göre yüksek olduğu görülmüştür. Böylece, anasınıfı eğitiminin öğrencilerin bilişsel ve bilişsel olmayan stratejileri açısından çok önemli olduğu sonucuna varılmıştır.

Kartal'ın (2014) birinci sınıf öğretmenleri ve öğrencileri ile yaptığı çalışmada okula başlama yaşı açısından, 72 ay ve üzeri çocukların okuma yazmayı öğrenme sürecinde 60-71 aylık çocuklardan daha başarılı oldukları görülmüştür. Ayrıca, erken çocukluk eğitimi alan öğrenciler de almayanlara göre okuma yazma sürecinde daha başarılı oldukları saptanmıştır.

Kerimoğlu'nun (2014) 60-84 aylık çocukların sınıfta yaşadığı sorunlarını incelediği çalışmasında, sınıf öğretmenleri; beş yaşındaki çocukların belirli kuralları uygulayamadıklarını, ilkokul için gerekli gelişim düzeyi açısından hazır olmadıklarını ve beş yaşındaki çocuklar için hazırlanan oryantasyon sürecinin altı yaş grubu çocuklar için vakit kaybı olduğunu belirtmişlerdir. Beş yaşındaki çocuklarda dikkatsizlik, hareketlilik, yönergeleri izleyememe gibi sosyal ilişki sorunları ile akademik konularda problemler (benlik algısı, becerilerde yetersizlik, ilgisizlik), huzursuzluk, kaygı ve utangaçlık gibi duygusal sorunlar görülmüştür.

Özarslan'ın (2014) 60-84 aylık öğrencilerin okul olgunluk düzeyleri ve öğretmenlerinin sınıf içerisinde gözlemlediği okula uyum ve sınıf yönetimi problemlerini incelemeyi amaçladığı çalışmasında Bahçeşehir Okula Hazırlık Testi, Öğretmen Sınıf Yönetimi ve Çocukların Okula Uyum Ölçeği ile veri toplanmıştır. Verilerin analizi sonucunda 72-84 aylık öğrencilerin örüntü oluşturma, ses bilgisi, renk, şekil ve toplam puan açısından daha yüksek puanlar aldığı görülmüştür. 60-71 aylık çocukların ise akademik başarı puanları büyük oranda başlangıç düzeyinde ya da orta düzeyde olarak bulunmuştur. Çalışmada 60-71 aylık çocukların uyum sorunları; sürekli oyun oynamak isteme, öğretmenlerden sürekli yardım bekleme, kalem tutmada sorun, çabuk yorulma, izinsiz konuşma, anlatılanlara odaklanamama, sıra bekleyememe, dersle alakasız sorular sorma ve sınıfın içinde izinsiz gezinme olarak bulunmuştur.

Özcan (2014) tarafından yapılan çalışmada, birinci sınıf öğrencilerinin bilişsel olarak okula hazır oluş düzeylerinin okuma yazmayı öğrenmeleri üzerindeki etkisi

incelenmiştir. Çalışmanın sonucunda, okul öncesi eğitim ve okula başlama yaşının öğrencilerin okula hazır oluş üstünde etkili olduğu görülmüştür. Okula başlama yaşının arttıkça okula hazır oluş düzeyinin arttığı görülürken, 69-72 aylık ve 72-80 aylık öğrencilerin arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır. Ayrıca, 60-66 aylık öğrencilerin olgunluk düzeylerinin yaşça büyüklere göre daha düşük olduğu görülmüştür. Cinsiyet ve anne baba eğitim düzeyinin ise okul olgunluğu üzerinde anlamlı bir etkisi bulunmazken, anne baba eğitim düzeyinin artması ile okul olgunluğu düzeyinde de anlamlı olmasa da bir artış saptanmıştır. Genel olarak, okula hazır oluş arttıkça okuma yazma becerisinin de arttığı sonucuna varılmıştır.

Polat, Kurtuluş Küçükoglu, Sohtorikoğlu Niran, Ünsal ve Özkabak Yıldız'ın (2014) 54-66 aylık çocukların anasınıfı dönemi boyunca ilkokula hazır oluşuna ve ilkokula uyum düzeylerini incelemeyi amaçladıkları çalışmada; çocukların ilkokula hazırbulunuşluklarının okula uyum konusunda önemli bir faktör olduğu görülmüştür. Ayrıca, anasınıfında yüksek hazırbulunuşluk düzeyine sahip çocukların ilkokula daha hızlı ve olumlu bir şekilde sosyal uyum gösterdikleri de saptanmıştır.

Sert'in (2014) yaptığı çalışmada, 72 ay altında okula başlayan çocukların dikkat sürelerinin kısa olduğu ve yavaş öğrendikleri sonucuna varılmıştır. Çocukların okuryazarlık gelişiminin uzun zaman aldığı ve ilkokulda çocuklara sunulan metinlerin okula erken başlayan çocuklar için çok sıkıcı ve uzun olduğu vurgulanmıştır.

Uzun ve Alat'ın (2014) çalışmasında, 4+4+4 eğitim sisteminden sonra ilkokula başlayan öğrencilerin hazır bulunuşlukları ile ilgili ilkokul birinci sınıf öğretmenlerinin görüşleri alınmıştır. Öğretmenler, fiziksel gelişim alanında öğrencilerin; kalem tutma, sırada oturma, çantalarını taşıma, makasla kâğıt kesme, kemerini-düğmesini açıp kapatma ve merdiven inip çıkma gibi fiziksel gelişime ilişkin sıkıntılar, dikkatlerini bir noktada toplama, akılda tutma, renk, sayı, büyük-küçük gibi belirli kavramları bilmeme gibi bilişsel gelişim alanına ilişkin sorunlar yaşadıklarını belirtmişlerdir. Ayrıca, öğretmenler tarafından öğrencilerin, sosyal duygusal gelişim alanında anneden ayrılıp okula gelememe, sorumluluk alamama ve sorumluluğunu yerine getirememe, (daha küçüklerin) diğerleriyle nasıl iletişim kurulması gerektiğini bilmeme, dürtüsel hareket etme gibi sosyal duygusal gelişim alanına ilişkin sıkıntılar yaşadıkları, tuvalet ihtiyaçlarını giderememe, altına kaçırma gibi öz bakım becerilerinde sıkıntılar yaşadıkları belirtilmiştir. Öğretmenlere göre,

okul öncesi eğitim almamış öğrencilerde yukarıda bahsedilen sorunlar daha çok görülmektedir. Ayrıca öğretmenler; okula başlayan çocuklar arasında birkaç aylık farkın bile önemli sonuçlar doğurduğunu, dolayısıyla okula başlama yaşının düşürülmesi yerine artırılması, öğrenci yaş aralığının geniş bir aralığa yayılmaması ve okula başlama kararının ailelere verilmemesi gerektiğini belirtmişlerdir.

Yoleri ve Tanış (2014) tarafından yapılan ve ilkokul birinci sınıf öğrencilerinin okula uyum düzeylerini etkileyen değişkenlerin belirlenmesini amaçlayan çalışmada, yedi yaşında okula başlayan çocukların beş yaşında okula başlayanlara göre McConnell Sosyal Yeterlik ve Okul Uyum Ölçeği'nden aldığı puanların daha yüksek olduğu görülmüştür. Okul öncesi eğitim alan öğrencilerin, okula uyum puanlarının daha yüksek olduğu ve cinsiyet açısından öğrencilerin puanlarında anlamlı bir fark olmadığı saptanmıştır.

Bayat (2015) tarafından 60-66 aylık iken okula başlayan çocukların ilk okuma yazma öğretiminde karşılaştıkları güçlükler ile ilgili öğretmen görüşlerini belirlemek amacıyla yapılan çalışmada, öğretmenler çocukların çoğunun okul olgunluk düzeyi açısından yeterli olmadığını belirtmiştir. İlk okuma yazma programı hakkında ise öğretmenler; içeriğin yaş grubuna uygun olmadığını, bitişik eğik yazı yazmada, okumayı öğrenmede ve sesleri birleştirmede çocukların zorlandıklarını söylemiştir. Ayrıca, ilk okuma yazma hazırlık programı bakımından hazırlık aşaması süresinin yeterli olduğunu, 60-66 aylıklar için uygun olduğunu ve 72 aylıklar için uygun olmadığını belirtmişlerdir. 60-66 aylık ve 72 aylık çocukların aynı sınıfta eğitim görmeleri ile ilgili olarak ise iki yaş grubunun aynı sınıfta olmaması gerektiğini, kazanımlara ulaşma açısından üst yaş lehine sonuçlara ulaşıldığını ve küçüklerin etkinliklerde geri kaldıklarını ve sıkıldıklarını söylemişlerdir.

Belet Boyacı ve Yaşar (2015) tarafından 4+4+4 biçimindeki yapılanmanın okuma yazma öğretimine etkileri ile ilgili sınıf öğretmeni adaylarının görüşlerini incelemek amacıyla yapılan çalışmada özellikle yazma becerisi ile ilgili sorunlar olduğu dile getirilmiştir. Bu sorunların; düzenli defter tutamama, harfleri doğru yazamama, hızlı yazamama ve harfleri aynı büyüklükte yazamama ile ilgili olduğu bulunmuştur. Okuma ile ilgili olarak, hızlı okuyamama, akıcı ve düzgün okuyamama, heceleyerek okuma, okunanı izleyememe ve okumaya geçiş sürecinin uzun olması gibi sorunlar olduğu görülmüştür. Okuma yazma öğretiminde yaşanan problemlerin çözümüne yönelik okul öncesi eğitime vurgu yapılırken, okula başlama yaşı konusunda gelişim

özelliklerine dayalı tutumlar sergilenmesi ve alt yapı olanaklarının iyileştirilmesi gibi öneriler getirilmiştir.

Çakıcı (2015) tarafından yapılan ve öğretmen görüşlerine dayalı olarak 60-72 aylık birinci sınıf öğrencilerinin okula hazır bulunuşluk düzeylerinin belirlenmesini amaçlayan çalışmada, öğretmenler genel olarak öğrencilerin gelişimsel olarak yetersiz düzeyde olduğunu belirtmişlerdir. Öğretmenler; bilişsel, dil, öz bakım ve sosyal-duygusal gelişim açısından yetersiz düzeyde olan öğrencilerin motor gelişiminin ise çoğunlukla yeterli olduğunu belirtmişlerdir.

Erkan ve Topçu Bilir (2015) tarafından ilköğretim birinci sınıf öğrencilerinin Türkçe dil becerileri üzerinde okul öncesi eğitimin etkisinin incelendiği çalışmada; okul öncesi eğitimin ve anne baba öğrenim düzeyinin Türkçe dil becerisi üzerinde etkili olduğu bulunmuştur. Ancak, kardeş sayısı ve cinsiyetin Türkçe dil becerileri üzerinde etkili olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Jacinta ve Rotich (2015) tarafından Kenya'da erken çocukluk eğitiminin ilkokulda çocukların öğrenme düzeyi üzerindeki etkisini incelemek amacıyla yapılan çalışmada, erken çocukluk eğitime devam eden çocukların temel sayma, matematik ve konuşma becerileri açısından yeterli oldukları görülmüştür. Erken çocukluk eğitimi almayan çocukların ise temel sayma becerilerinde, dil becerilerinde, akranlarıyla iletişim kurma becerilerinde problem olduğu tespit edilmiştir. Aynı zamanda bu çocukların, birinci sınıfın başında da düşük başarı puanlarına sahip oldukları görülmüştür. Çalışmada, erken çocukluk sınıflarına katılan çocukların akıcı bir şekilde okuma becerilerine sahip oldukları ve sayıları tanıma da iyi durumda oldukları sonucuna varılmıştır. Bu çalışma ile çocuklara basit sayma ve konuşma becerileri kazandıran erken çocukluk eğitiminin onları ilkokula hazırlama konusunda önemli olduğu ortaya çıkmıştır.

Kahramanoğlu, Tiryaki ve Canpolat (2015) tarafından ilkokula yeni başlayan 60-66 aylık çocukların okula hazır oluşlarını fiziksel, zihinsel, duygusal ve dil gelişimleri açısından öğretmen görüşlerine dayalı olarak incelemiştir. Çalışmanın sonucunda, çocukların fiziksel özellikleri bakımından; parmak kaslarının gelişmediği, okul ile sınıfın fiziksel şartlarına uyum sağlayamadıkları ve tuvalet alışkanlıklarını kazanamadıkları görülmüştür. Zihinsel özellikler bakımından çocukların; durumları algılama sorunları, ifade edilen durumları anlama sorunları, dikkatlerini bir duruma,

derse vb. verme ve odaklanma problemleri, bilgileri zihinde tutma sürelerinin oldukça kısa olması ve yaş grubu büyük olan öğrencilere göre dersleri daha zor öğrenmeleri gibi problemlerden dolayı olumsuz görüşler ortaya atılmıştır. Dil gelişimleri açısından da çocukların; düşüncelerini ifade edememe, kendilerini anlatamama, çevresiyle iletişim kurmada zorlanma gibi iletişim problemleri, bazı seslerin ayırt edilmesinde, çıkarılmasında ve kelimelerin söylenmesinde telaffuz hatası, kelime hazinelerinin zayıf olması, yazma becerisi gelişiminde sorun yaşama, ve okuma becerilerinin gelişiminde problemler olması gibi dil becerileri ile ilgili problemleri olduğu görülmüştür. Duygusal özellikleri bakımından ise çocukların; çalışmalara katılmaya isteksiz oldukları, öğretmeni benimsemedikleri, kendisi ile ilgili sevgi, kızgınlık, öfke gibi duyguları ifade edemedikleri, annelerinden kopamadıkları, ders dışı etkinliklere daha çok ilgi gösterdikleri, yaşça daha büyük sınıf arkadaşlarından psikolojik baskı gördükleri ve derse karşı motive olmada problem yaşadıkları görülmüştür.

Ogelman, Seçer, Gündoğan ve Bademci (2015) tarafından, okul öncesine ve ilkokula devam eden 68-72 aylık çocukların okula uyumları ve öğretmenleriyle ilişkilerini karşılaştırmak amacıyla yapılan çalışmada, sınıf düzeyi açısından okula uyum konusunda anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Aynı yaş grubu içinde ilkokul birinci sınıfa devam eden çocukların öğretmene yakınlık, bağlılık ve genel öğretmen-çocuk ilişkisi açısından aldıkları puanların, okul öncesi eğitime devam eden çocukların puanlarına göre daha düşük olduğu görülürken, öğretmenle çatışma puanlarının daha yüksek olduğu sonucuna varılmıştır.

Sağ, Arslan ve Karataş (2015) tarafından birinci sınıfa devam eden 67-78 aylık ve 81-89 aylık çocukların yazı çalışmalarını karşılaştırmak amacıyla yaptıkları çalışmada, iki yaş grubunun kompozisyon yazma becerileri arasında farklılık olmadığı görülmüştür. Büyük yaş grubundaki çocukların cümle, kelime, basit ve karmaşık cümle ile metin özellikleri açısından puan ortalamaları daha yüksek olduğu belirtilmiştir. Yazmaya yardımcı ifadeler açısından ise anlamlı farklılık bulunmamıştır.

Tutal ve Oral'ın (2015) çalışmasında; 60-66 aylık çocukların ilk okuma yazma becerileri, öğrenme ve okuduğunu anlama açısından 67-72 aylık ve 73 aylık ve daha büyük çocuklara göre daha düşük puanlı olduğu görülmüştür. Ayrıca, çalışmada okul

öncesi eğitim almış çocukların ilk okuma yazma ve okuduğunu anlama başarılarının da daha yüksek olduğu bulunmuştur.

Zelyurt ve Özel'in (2015) çalışmasında 72 ay altı çocukların tuvalet ihtiyaçlarını kendilerinin karşılayamadıkları, sıra bekleme gibi kuralları bilmedikleri, görsel hafızalarının gelişmediği, dikkatlerinin çabuk dağıldığı ve iletişim kuramadıkları görülmüştür. 60-72 aylık çocuklar ile 72 ay üstü çocuklar arasında da bir uyum sorunu olduğu sonucuna varılmıştır. Çalışmaya katılan öğretmenlerin çoğu 72 ay ve altı çocukların gelişimsel açıdan okula başlamalarının uygun olmadığını düşündüklerini belirtmiştir. Öğretmenler; 4+4+4 sistemi ile ilgili bilgilendirilmediklerini ve birinci sınıf ders kitaplarının çocukların hazır bulunuşluklarına göre hazırlanmadığını ifade etmişlerdir.

Demir ve Ersöz (2016) tarafından 4+4+4 eğitim sistemi kapsamında sınıf öğretmenlerinin ilk okuma ve yazma eğitiminde yaşadıkları güçlüklerin belirlenmesi amacıyla yapılan çalışmada, öğrenci, veli, program, okul ve öğretmen kaynaklı sorunlar incelenmiştir. Çalışmada, öğrenciler açısından, 60-71 aylık çocuklarda çabuk sıkılma, disiplin zorluğu, algı ve uyum sorunu, okuma hızının düşük olması, fiziksel gelişim yetersizliği, öz bakım beceri yetersizliği gibi sorunlar görülürken, genel olarak farklı yaş gruplarının (beş-sekiz yaş) aynı sınıfta olmasından kaynaklı sorunlar da görülmüştür. Veliler açısından yeni sisteme uyum sorunları, öğrenciyi çalıştırmada ilgisizlik, gerekli materyalleri temin etmeme ve öğrencinin devamsızlığı gibi sorunlar tespit edilmiştir. Okul açısından da fiziki şartların yetersizliği ve idari/öğrenci dağıtımında adaletsizlik sorunları görülmektedir. Öğretmen açısından ise yeni sisteme uyum sağlanamadığından dolayı eski sisteme devam etme, zümre anlayışı olmaması, sınıflar arası düzey farklılığı ve okuma yazmaya geçmede acele etme gibi sorunlar ortaya çıkmıştır.

Herbst ve Strawinski'nin (2016) çalışmasında bir yıllık süreç sonunda altı yaşında okula başlayan ile yedi yaşında okula başlayan çocuklar arasında yazma ile ilgili sorunların büyük ölçüde ortadan kalktığı görülse de eğitim-öğretim yılının başındaki problemler göz ardı edilemeyecek kadar önemli olduğu belirtilmiştir. Ayrıca, okul öncesi deneyiminin de çocukların okuma becerileri üzerinde olumlu etkisi olduğu saptanmıştır.

Rodriguez (2016) tarafından kronolojik yaş farklılıklarının birinci sınıftaki öğrencilerin akademik performansları üzerindeki etkisinin incelenmesi amacıyla yapılan çalışmada, 29 birinci sınıf öğrencisinin gözlemlenmesi ve değerlendirilmesi, öğretmenlerle görüşmeler yapılması ve öğrencilerin sınıf raporlarının öğretmenlerden alınması ile veri toplanmıştır. Çalışmanın sonuçlarına bakıldığında, 73-85 aylık çocukların matematikte problem yaşadıkları görülürken, 86-92 aylık çocukların okumada bazı problemler yaşadıkları görülmüştür. Dolayısıyla küçük yaş grubunun öğretmen desteğine daha çok ihtiyaç duyduğu belirtilmiştir.

3. YÖNTEM

Bu bölümde mevcut çalışmanın araştırma modeline, evren ve örneklemine, veri toplama araçlarına, veri toplama yöntemine ve verilerin analizine yer verilmiştir.

3.1. Araştırma Modeli

Bu araştırmanın amacı; anaokulu ve ilkokul birinci sınıfa devam eden 60-71 aylık çocukların zihinsel ve dil gelişimleri açısından ilkokula hazır oluş düzeylerinin karşılaştırılmasıdır. Bu bakımdan araştırma; ilişkisel tarama modelindedir. Tarama modeli; “bir konuya ya da olaya ilişkin katılımcıların görüşlerinin, ilgi, beceri, yetenek, tutum vb. özelliklerinin belirlendiği araştırmalardır.” (Büyüköztürk, Çakmak, Akgün, Karadeniz ve Demirel, 2008, 177-178). İlişkisel tarama modeli ise iki ya da daha çok sayıda değişkenin karşılaştırıldığı ya da aralarındaki ilişkilerin belirlendiği tarama modelidir (Karasar, 2007, 81). Bu çalışmada da; anaokulu ve ilkokul birinci sınıfa devam eden 60-71 aylık çocukların zihinsel ve dil gelişimleri belirlendikten sonra eğitim kademesi, yaş aralığı, cinsiyet, okul öncesi eğitim alma, kardeş sayısı, anne eğitim durumu ve baba eğitim durumu değişkenleri için tek tek incelenmiştir ve karşılaştırmalar yapılmıştır.

3.2. Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini İstanbul ilinde anaokuluna ve ilkokul birinci sınıfa devam eden 60-71 aylık çocuklar oluşturmaktadır.

Araştırmanın örneklemini ise İstanbul ili Küçükçekmece, Beşiktaş, Sarıyer ve Bağcılar ilçelerinde bulunan anaokuluna ve ilkokul birinci sınıfa devam eden 60-71 aylık 343 çocuk oluşturmaktadır.

Örneklem belirleme yöntemi olarak; seçkisiz olmayan örnekleme yöntemlerinden tabakalı amaçsal örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Tabakalı amaçsal örnekleme yöntemi ile belirli alt gruplar arasında karşılaştırma yapılabilmektedir. Bu yöntemde,

tabakalar içinde kolay ulaşılan deneklerle çalışma yapılmaktadır. Dolayısıyla, tabakaların evrendeki oranı dikkate alınmaksızın çalışma imkânı vardır (Büyüköztürk, Çakmak, Akgün, Karadeniz ve Demirel, 2016, 90-91). Bu çalışmada da, çocukların devam ettiği eğitim kademesi ve yaş aralığı göz önünde bulundurularak oluşturulan dört alt grup arasında karşılaştırmalar yapılmıştır. Bu alt gruplar:

- anaokuluna devam eden 60-65 aylık çocuklar,
- anaokuluna devam eden 66-71 aylık çocuklar,
- ilkokul birinci sınıfa devam eden 60-65 aylık çocuklar ve
- ilkokul birinci sınıfa devam eden 66-71 aylık çocuklardır.

Çocukların alt gruplara göre dağılımları Tablo 3.1’de verilmiştir.

Tablo 3.1: Çocukların Alt Gruplara Göre Dağılımları

Eğitim Kademesi	Yaş Aralığı	N	%
Anaokulu	60-65 Aylık	123	36
	66-71 Aylık	54	16
İlkokul Birinci Sınıf	60-65 Aylık	77	22
	66-71 Aylık	89	26
Toplam		343	100,0

Bu alt gruplar arasında okul öncesi eğitim alma durumu, cinsiyet, kardeş sayısı, anne ve baba eğitim durumu değişkenlerine göre karşılaştırmalar yapılmıştır.

Alt grupların okul öncesi eğitim alma durumu değişkenine göre demografik dağılımları Tablo 3.2’de verilmiştir.

Tablo 3.2: Alt Grupların Okul Öncesi Eğitim Alma Durumlarına Göre Dağılımları

Eğitim Kademesi	Yaş Aralığı	Okul Öncesi Eğitim Alma Durumu	
		Evet	Hayır
Anaokulu	60-65 Aylık	57	66
	66-71 Aylık	29	25
İlkokul Birinci Sınıf	60-65 Aylık	43	34
	66-71 Aylık	52	37
Toplam		181	162

Tablo 3.2’de okul öncesi eğitim alan çocukların sayısının 181, okul öncesi eğitim almayan çocukların sayısının ise 162 olduğu görülmektedir.

Alt grupların cinsiyet değişkenine göre demografik dağılımları Tablo 3.3’te verilmiştir.

Tablo 3.3: Alt Grupların Cinsiyet Durumlarına Göre Dağılımları

Eğitim Kademesi	Yaş Aralığı	Cinsiyet	
		Kız	Erkek
Anaokulu	60-65 Aylık	56	67
	66-71 Aylık	21	33
İlkokul Birinci Sınıf	60-65 Aylık	29	48
	66-71 Aylık	42	47
Toplam		148	195

Tablo 3.3’te kız çocukların sayısının 148, erkek çocukların sayısının 195 olduğu görülmektedir.

Alt grupların kardeş sayısı değişkenine göre demografik dağılımları Tablo 3.4’de verilmiştir.

Tablo 3.4: Alt Grupların Kardeş Sayılarına Göre Dağılımları

Eğitim Kademesi	Yaş Aralığı	Kardeş Sayısı		
		Tek çocuk	Bir kardeş	İki kardeş
Anaokulu	60-65 Aylık	49	53	21
	66-71 Aylık	23	20	11
İlkokul Birinci Sınıf	60-65 Aylık	28	30	19
	66-71 Aylık	31	38	20
Toplam		131	141	71

Tablo 3.4’de tek çocuk olanların sayısının 131, bir kardeşi olan çocukların sayısının 141 ve iki kardeşi olan çocukların sayısının 71 olduğu görülmektedir.

Alt grupların anne eğitim durumu değişkenine göre göre demografik dağılımları Tablo 3.5’te verilmiştir.

Tablo 3.5: Alt Grupların Anne Eğitim Durumlarına Göre Dağılımları

Eğitim Kademesi	Yaş Aralığı	Anne Eğitim Durumu		
		İlkokul/Ortaokul	Lise	Lisans
Anaokulu	60-65 Aylık	81	27	15
	66-71 Aylık	29	10	15
İlkokul Birinci Sınıf	60-65 Aylık	29	36	12
	66-71 Aylık	26	42	21
Toplam		165	115	63

Tablo 3.5’te 165 çocuğun annesinin ilkokul/ortaokul mezunu olduğu, 115 çocuğun annesinin lise mezunu olduğu ve 63 çocuğun annesinin lisans eğitimi aldığı görülmektedir.

Alt grupların baba eğitim durumu değişkenine göre göre demografik dağılımları Tablo 3.6’da verilmiştir.

Tablo 3.6: Alt Grupların Baba Eğitim Durumlarına Göre Dağılımları

Eğitim Kademesi	Yaş Aralığı	Baba Eğitim Durumu		
		İlkokul/Ortaokul	Lise	Lisans
Anaokulu	60-65 Aylık	35	46	42
	66-71 Aylık	16	23	15
İlkokul Birinci Sınıf	60-65 Aylık	10	29	38
	66-71 Aylık	20	36	33
Toplam		63	159	121

Tablo 3.6’da 63 çocuğun babasının ilkokul/ortaokul mezunu olduğu, 159 çocuğun babasının lise mezunu olduğu ve 121 çocuğun babasının lisans eğitimi aldığı görülmektedir.

3.3. Veri Toplama Araçları ve Verilerin Toplanması

Bu başlık altında veri toplama araçlarına ve veri toplama araçlarının uygulanma sürecine yer verilmiştir.

3.3.1. Veri Toplama Araçları

Araştırmanın verileri; Kişisel Bilgi Formu ve “Marmara İlköğretime Hazır Oluş Ölçeği”nin gelişim formunda yer alan “Zihinsel ve Dil Gelişimi Alt Ölçeği” (Polat Unutkan, 2003) ile toplanmıştır.

3.3.1.1. Kişisel Bilgi Formu

Araştırmada çocuklara ilişkin demografik veriler için çocukların ay, gün ve yıl şeklinde doğum tarihlerinin, devam ettikleri eğitim kademesinin (anaokulu veya ilkokul birinci sınıf), okul öncesi eğitim alma durumlarının, cinsiyetlerinin, kardeş sayılarının, anne ve baba eğitim durumlarının yer aldığı Kişisel Bilgi Formu kullanılmıştır (Ek-1).

3.3.1.2. Marmara İlköğretime Hazır Oluş Ölçeği

Çocukların zihinsel-dil gelişimlerine ilişkin verilerin toplanması için Polat Unutkan (2003) tarafından 60-78 aylık çocuklar için geliştirilen ve standardizasyonu yapılan “Marmara İlköğretime Hazır Oluş Ölçeği”nin gelişim formunda yer alan “Zihinsel ve Dil Gelişimi Alt Ölçeği” kullanılmıştır. “Marmara İlköğretime Hazır Oluş Ölçeği”

gelişim ve uygulama olmak üzere iki kısımdan oluşmaktadır. Gelişim formunda; 74 maddeden oluşan zihinsel ve dil, 40 maddeden oluşan sosyal duygusal, 23 maddeden oluşan fiziksel gelişim ve 16 maddeden oluşan öz bakım becerileri olmak üzere dört alt boyut bulunmaktadır. Güvenirlilik çalışmaları altında gelişim formunun test-tekrar test güvenirliliği .99 olarak bulunurken, iç tutarlılık katsayısı 98 olarak bulunmuştur. Gelişim formunun alt boyutlarının iç tutarlılık katsayılarına bakıldığında; zihinsel ve dil gelişiminin .97, sosyal duygusal gelişimin .94, fiziksel gelişimin .89 ve öz bakım becerileri gelişimi için .80 olduğu görülmektedir. Geçerlik çalışması altında faktör analizi yapılarak faktör yapısı çıkarılmıştır.

Gelişim formu öğretmen ya da ebeveynler tarafından doldurulabilmektedir. Öğretmen veya ebeveynler; gelişim formlarında yer alan her madde için çocukların yapma durumuna göre “Her zaman”, “Sık sık”, “Bazen” ve “Hiçbir zaman” seçeneklerinden birini işaretleyebilmektedir. Her madde için “Her zaman” cevabı üç puan, “Sık sık” cevabı iki puan, “Bazen” cevabı bir puan ve “Hiçbir zaman” cevabı sıfır puan olarak değerlendirilmektedir.

Ölçeğin uygulama kısmında 46 sorudan oluşan matematik, 14 sorudan oluşan fen, sekiz sorudan oluşan ses, üç sorudan oluşan çizgi ve iki sorudan oluşan labirent olmak üzere 5 alt boyut bulunmaktadır. Resimli sorulardan oluşan bu kısım çocuklara bireysel olarak uygulanmaktadır. Uygulama formunun test-tekrar test güvenirliliği $r=.93$, $p<0.01$, iç tutarlılık katsayısı ise .93 olarak bulunmuştur. Uygulama formunun alt boyutlarının iç tutarlılık katsayısına bakıldığında; matematik çalışmaları için .96, ses çalışmaları için .88, fen çalışmaları için .86, çizgi çalışmaları için .81 ve labirent çalışmaları için .95 olduğu görülmektedir. Geçerlik çalışması altında faktör analizi yapılarak faktör yapısı çıkarılmıştır.

Genel olarak ölçeğin yüzdelik dilim hesaplamalarına göre, %25’lik dilimde olan çocuklar ilkokula başlamak için hazır değilken, %75’lik dilimde olan çocuklar ilkokula hazır olarak başlamaktadırlar. %50’lik dilimde olan çocuklar ise destek aldığı takdirde ilkokula hazır başlamaktadırlar. Yüzdelik dilimler hesaplanırken çocukların kronolojik yaşı dikkate alınmaktadır. 60-65 aylık, 66-71 aylık ve 72-78 aylık çocukların puanlarından elde edilen yüzdelik dilimler her yaş aralığı için ayrı şekilde hesaplanmaktadır. Dolayısıyla, farklı yaş grubundaki çocuklar aynı puana sahip olmasına rağmen farklı yüzdelik dilimde yer alabilmektedir.

3.3.2. Verilerin Toplanması

Mevcut çalışmada veriler; Kişisel Bilgi Formu ve Marmara İlköğretime Hazır Oluş Ölçeği'nin gelişim formundaki Zihinsel ve Dil Gelişimi Alt Ölçeği ile çocukların okula uyum süreci göz önünde bulundurularak 19 Eylül 2016'da başlayan ve 20 Ocak 2017'de sona eren 2016-2017 Eğitim-Öğretim Yılı Güz Dönemi'nde Ekim ayında toplanmıştır. Ölçeğin, örnekleme yer alan okullarda uygulanabilmesi için İstanbul İl Milli Eğitim Müdürlüğü'ne izin talebinde bulunulmuştur (Ek-2). İzin yazısı (Ek-3) ile birlikte belirlenen anaokulu ve ilkokullara gidilerek okul müdürlerine bilgi verilmiştir. Öğretmenler, anaokullarında bizzat sınıflarda, ilkokullarda ise öğretmenler odasında çalışmanın amacı ve katkıları ile ölçeğin nasıl doldurulacağı hakkında araştırmacı tarafından kısaca bilgilendirilmiş ve gönüllü olan öğretmenlerden ölçekleri doldurmaları rica edilmiştir. Öğretmenlere ölçekleri doldurmaları için bir hafta süre verilmiştir. Bir hafta sonra ölçekler öğretmenlerden geri alınmıştır. Öğretmenler, her ölçeği yaklaşık 10-15 dakikalık süre içinde doldurduklarını ifade etmişlerdir.

3.4. Verilerin Analizi

Öğretmenlerin işaretlediği seçeneklere dayanarak her ölçek çocukların kronolojik yaşına göre puanları ve yüzdelik değerleri hesaplanarak değerlendirilmiştir.

Veriler; IBM SPSS Statistics 22.0 veri analizi programı ile analiz edilmiştir. Çalışmada çocukların devam ettikleri eğitim kademesi, yaş aralığı, cinsiyet, okul öncesi eğitim alma durumu, kardeş sayısı, anne eğitim durumu ve baba eğitim durumu değişkenlerine göre frekans dağılımları hesaplanmıştır.

Marmara İlköğretime Hazır Oluş Ölçeği'nin Zihinsel ve Dil Gelişimi Alt Ölçeği'nden elde edilen verilerle yapılacak uygun analiz yöntemini belirlemek için ölçeğin toplam puanlarının basıklık ve çarpıklık katsayıları incelenmiştir. Elde edilen sonuçlar Tablo 3.7'de verilmiştir.

Tablo 3.7: Ölçekten Elde Edilen Toplam Puanların Normallik Analizi Sonuçları

	N	$\bar{X}$	SS	Minimum Değer	Maksimum Değer	Basıklık		Çarpıklık	
						İstatistik	SH	İstatistik	SH
Ölçek	343	164.07	46.285	7	222	0,094	0,263	-0,696	0,132

Basıklık ve çarpıklık değerleri -1,96 ve +1,96 arasında kalıyorsa, dağılımın normalliğinden söz edilebilir (Can, 2016, 85). Tablo 3.7'ye göre, çocuklar Zihinsel ve Dil Gelişimi Ölçeği'nden 7 ile 222 puan arasında ($\bar{X}$ =164,07; SS=46,285) değerler almışlardır. Zihinsel ve Dil Gelişim Ölçeği verileri 0,094 basıklık değeri (SH=0,263) ve -0,696 çarpıklık değeri (SH=0,132) ile verilen sınırlar arasında bulunduğu için Zihinsel ve Dil Gelişim Ölçeği'nden elde edilen verilerin normal dağılım gösterdiği söylenebilir. Veriler normal dağılım gösterdiğinden dolayı analizlerde parametrik testler kullanılmıştır (Can, 2016, 81).

Bir değişkene göre oluşan grupların bir bağımlı değişkene ait puanlarının karşılaştırılmasına ve anlamlı farklılık olup olmadığını test etmek için ilişkisiz örneklemeler için t testi kullanılmaktadır (Büyüköztürk, 2014, 39). Dolayısıyla, devam edilen eğitim kademesi (anaokulu ve ilkokul birinci sınıf), yaş aralığı (60-65 aylık ve 66-71 aylık), cinsiyet (kız ve erkek) ve okul öncesi eğitim alma durumuna (alan ve almayan) göre çocukların zihinsel-dil gelişim puanları arasında anlamlı farklılık olup olmadığını test etmek için ilişkisiz örneklemeler için t test analizi kullanılmıştır.

İlişkisiz ikiden fazla grubun puan ortalamaları arasındaki farkın anlamlı olup olmadığını test etmek için tek yönlü varyans analizi kullanılmaktadır (Büyüköztürk, 2014, 48). Dolayısıyla, kardeş sayısı (kardeşi olmayan, bir kardeşi olan ve iki kardeşi olan), anne eğitim durumu (ilkokul/ortaokul mezunu, lise mezunu ve lisans mezunu) ve baba eğitim durumuna (ilkokul/ortaokul mezunu, lise mezunu ve lisans mezunu) göre çocukların zihinsel-dil gelişimi puanları arasında anlamlı farklılık olup olmadığını test etmek için tek yönlü varyans analizi kullanılmıştır. Tek yönlü varyans analizi sonuçlarına göre ortaya çıkan anlamlı farklılığın hangi gruplar arasında ortaya çıktığını görebilmek için Scheffe Testi kullanılmıştır.

İki faktörün bir bağımlı değişken üzerindeki etkisini ayrı ayrı test etmek yerine, iki faktörün bağımlı değişken üzerindeki ortak etkisini test etmek amacıyla iki faktörlü varyans analizi kullanılmaktadır (Büyüköztürk, 2014, 55). Dolayısıyla, eğitim kademesi ve yaş aralığının, çocukların zihinsel-dil gelişim puanları üzerindeki ortak etkisini test etmek için iki faktörlü varyans analizi kullanılmıştır. İki faktörlü varyans analizi sonucu ortaya çıkan anlamlı farklılığın hangi ikili alt grupların ortalama puanları arasındaki farka bağlı ortaya çıktığını belirlemek için profil grafiği gösterilmiş ve betimsel açıklamalar yapılmıştır (Büyüköztürk, 2014, 63).

4. BULGULAR

Bu bölümde araştırma ile ilgili olarak toplanan veriler değerlendirilerek analiz edilmiş ve bulgular tablo halinde verilmiştir.

4.1. Eğitim Kademesine İlişkin Bulgular

Bu başlık altında eğitim kademesine göre çocukların zihinsel-dil gelişim puanları ve okula hazır oluş düzeylerine ilişkin bulgulara yer verilmiştir.

Devam edilen eğitim kademesine göre çocukların zihinsel-dil gelişim puanlarına ilişkin t test analiz sonuçları Tablo 4.1’de verilmiştir.

Tablo 4.1: Eğitim Kademesine Göre Çocukların Zihinsel-Dil Gelişimi Puanlarına İlişkin t Testi Sonuçları

Eğitim Kademesi	N	$\bar{X}$	ss	sd	t	p
Anaokulu	177	170,42	41,041	318,12	2,649	,009
İlkokul Birinci Sınıf	166	157,29	50,538			

Tablo 4.1’de görüldüğü gibi, anaokuluna ve ilkokul birinci sınıfa devam eden çocukların zihinsel-dil gelişimi puanları arasında anaokuluna devam eden çocuklar lehine anlamlı farklılık bulunmuştur ($t=2,649$, $p<.01$).

Devam edilen eğitim kademesine göre çocukların zihinsel-dil gelişim puanlarına ilişkin yüzdelik dilimlerine göre okula hazır oluş düzeyi dağılımları Tablo 4.2’de verilmiştir.

Tablo 4.2: Eğitim Kademesine Göre Çocukların Zihinsel-Dil Gelişimi Puanlarına İlişkin Yüzdelik Dilimlerine Göre Okula Hazır Oluş Düzeyi Dağılımları

Yüzdelik Dilim	Anaokulu	İlkokul Birinci Sınıf
25	30	40
50	22	27
75	48	33

Tablo 4.2’de görüldüğü gibi, çocukların %30’unun %25’lik dilimde, %22’sinin %50’lik dilimde ve %48’inin %75’lik dilimde olduğu bulunmuştur. İlkokul birinci sınıfa devam eden çocukların %40’ının %25’lik dilimde, %27’sinin %50’lik dilimde ve %33’ünün %75’lik dilimde olduğu saptanmıştır. Yüzdelik dilim hesaplamalarına göre, %25’lik dilimde olan çocuklar ilkokula hazır başlamamakta, %50’lik dilimde olan çocuklar gerekli desteği aldıklarında ilkokula hazır başlamakta ve %75’lik dilimde olan çocuklar ise ilkokula hazır başlamaktadır.

4.2. Yaş Aralığına İlişkin Bulgular

Bu başlık altında yaş aralığına göre çocukların zihinsel-dil gelişim puanlarına ve okula hazır oluş düzeylerine ilişkin bulgular yer almaktadır.

Yaş aralığına göre çocukların zihinsel-dil gelişimi puanlarına ilişkin t test analiz sonuçları Tablo 4.3’de verilmiştir.

Tablo 4.3: Yaş Aralığına Göre Çocukların Zihinsel-Dil Gelişimi Puanlarına İlişkin t Testi Sonuçları

Yaş Aralığı	N	$\bar{X}$	ss	sd	t	p
60-65 Aylık	200	150,83	45,211	341	-6,648	,00
66-71 Aylık	143	182,58	41,267			

Tablo 4.3’de görüldüğü gibi, 60-65 aylık ve 66-71 aylık çocukların zihinsel-dil gelişimi puanları arasında 66-71 aylık çocuklar lehine anlamlı farklılık bulunmuştur ($t=-6,648$, $p<.01$).

Yaş aralığına göre çocukların zihinsel-dil gelişim puanlarına ilişkin yüzdelik dilimlerine göre okula hazır oluş düzeyi dağılımları Tablo 4.4'te verilmiştir.

Tablo 4.4: Yaş Aralığına Göre Çocukların Zihinsel-Dil Gelişimi için Yüzdelik Dilimlerine Göre Okula Hazır Oluş Düzeyi Dağılımları

Yüzdelik Dilim	60-65 Aylık	66-71 Aylık
25	43	23.5
50	25	30
75	32	52.5

Tablo 4.4'te görüldüğü gibi, çocukların %43'ünün %25'lik dilimde, %25'inin %50'lik dilimde ve %32'sinin %75'lik dilimde olduğu bulunmuştur. 66-71 aylık çocukların %23.5'inin %25'lik dilimde, %30'unun %50'lik dilimde ve %52.5'inin %75'lik dilimde olduğu saptanmıştır. Yüzdelik dilim hesaplamalarına göre, %25'lik dilimde olan çocuklar ilkokula hazır başlamamakta, %50'lik dilimde olan çocuklar gerekli desteği aldıklarında ilkokula hazır başlamakta ve %75'lik dilimde olan çocuklar ise ilkokula hazır başlamaktadır.

4.3. Eğitim Kademesi ve Yaş Aralığının Ortak Etkisine İlişkin Bulgular

Bu başlık altında, eğitim kademesi ve yaş aralığının çocukların zihinsel-dil gelişim puanları üzerindeki ortak etkisine ilişkin bulgular yer almıştır.

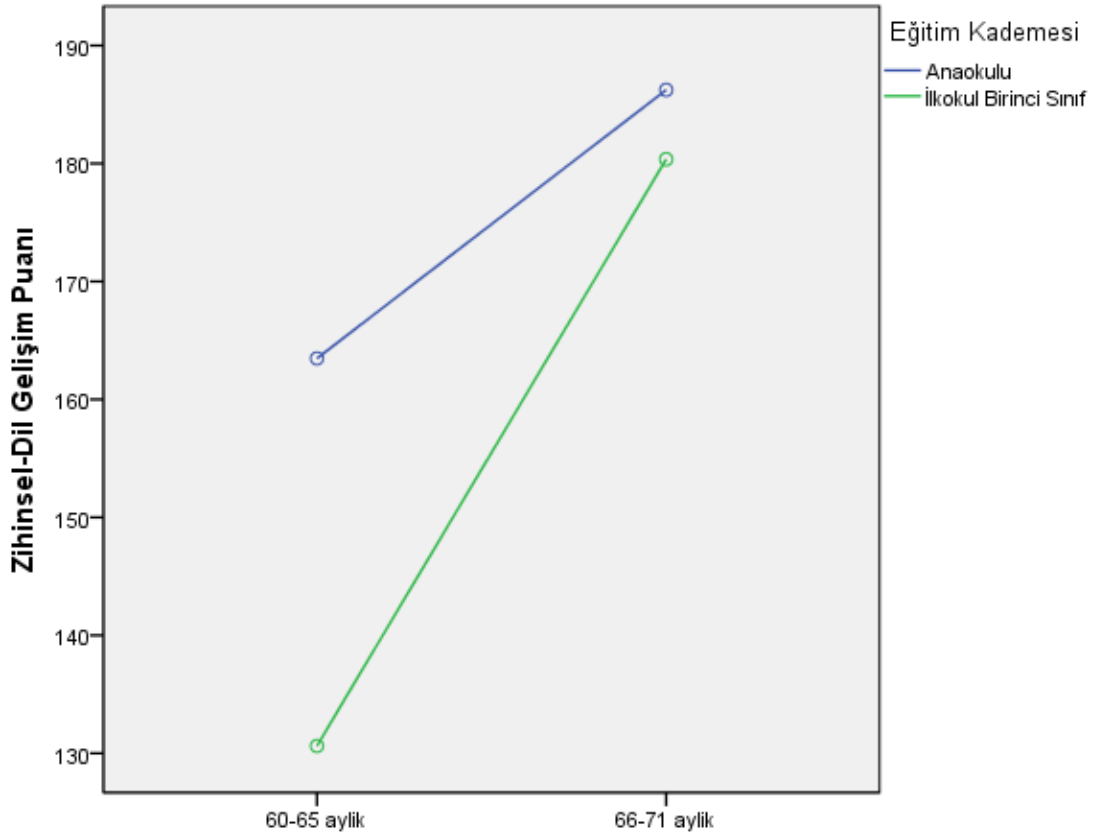
Analiz sonuçlarına göre hata varyansları homojen dağılan (Levene Hata Varyansları Eşitlik Testi $p>.05$) ve normal dağılım göstermektedir ($p=.240$). Yaş aralığı ve eğitim kademesinin ortak etkisi zihinsel-dil gelişimi puanlarına ortak etkisine ilişkin iki faktörlü varyans analizi sonuçları Tablo 4.5'te verilmiştir.

Tablo 4.5: Eğitim Kademesi ve Yaş Aralığı Faktörlerinin Zihinsel-Dil Gelişimi Puanlarına Etkileri Arasında Etkileşim (İki Faktörlü Varyans Analizi Sonuçları, Gruplar Arası Etkiler)

Etkili Faktörler	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p
Yaş Aralığı X Eğitim Kademesi	Yaş Aralığı	103316,057	1	103316,057	58,735	,000
	Eğitim Kademesi	29497,676	1	29497,676	16,769	,000
	Yaş Aralığı*Eğitim Kademesi	14303,794	1	14303,794	8,132	,005
	Hata	596311,142	339	1759,030		
	Toplam	9965525,000	343			

Tablo 4.5'te görüldüğü gibi, eğitim kademesi ve yaş aralığı faktörlerinin zihinsel-dil gelişimi puanlarına ortak etkisine bakıldığında ($F(1,339)=8,132$, $p<.01$) anlamlı bir farklılık belirlenmiştir. Yaş aralığı faktörünün zihinsel-dil gelişimi puanları üzerinde tek başına anlamlı etkiye sahip olduğu da görülmüştür ($F(1,339)=58,735$, $p<.01$). Bunun yanı sıra ve beklendiği üzere, eğitim kademesi faktörünün de zihinsel-dil gelişimi puanları üzerinde tek başına anlamlı etkiye sahip olduğu saptanmıştır ($F(1,339)=16,769$, $p<.01$).

İki faktörlü varyans analizine ait profil grafiği Şekil 4.1'de verilmiştir.

Şekil 4.1: Yaş Aralığı ve Eğitim Kademesi Faktörlerinin Zihinsel-Dil Gelişimi Puanlarına Etkileşimli Etkilerine İlişkin Profil Grafiği (İki Faktörlü Varyans Analizi Sonuçları)

Şekil 4.1’de yaş aralığı ve eğitim kademesi faktörlerinin zihinsel-dil gelişim puanları üzerinde ortak etkisi olduğu görülmektedir. Grafiğe göre, hem anaokuluna devam eden çocuklar arasında hem de ilkokul birinci sınıfa devam eden çocuklar arasında 66-71 aylık çocukların zihinsel-dil gelişim puanları 60-65 aylık çocukların puanlarından daha yüksektir. İlkokul birinci sınıfa devam eden çocuklar arasında bu fark yüksekken, anaokuluna devam eden çocuklar arasında fark daha azdır. 60-65 aylık çocuklar arasında anaokuluna devam eden çocukların zihinsel-dil gelişim puanları ilkokul birinci sınıfa devam eden çocukların puanlarından daha yüksektir. 66-71 aylık çocuklar arasında da 60-65 aylık çocuklar arasında görülen fark kadar olmasa da anaokuluna devam eden çocukların zihinsel-dil gelişim puanları ise daha yüksektir. Ayrıca, yaş arttıkça zihinsel-dil gelişim puanlarının da arttığı görülmektedir.

4.4. Eğitim Kademesine Göre 60-65 Aylık ve 66-71 Aylık Çocuklara İlişkin Bulgular

Bu başlık altında eğitim kademesine göre 60-65 aylık ve 66-71 aylık çocukların zihinsel-dil gelişim puanlarına ilişkin t test analizi sonuçları Tablo 4.6’da verilmiştir.

Tablo 4.6: Eğitim Kademesine Göre 60-65 Aylık ve 66-71 Aylık Çocukların Zihinsel-Dil Gelişimi Puanlarına İlişkin t Testi Sonuçları

Eğitim Kademesi	Yaş Aralığı	N	$\bar{X}$	ss	sd	t	p
Anaokulu	60-65 Aylık	123	163,48	40,875	175	-3,505	,001
	66-71 Aylık	54	186,24	32,301			
İlkokul Birinci Sınıf	60-65 Aylık	77	130,62	41,982	164	-7,242	,00
	66-71 Aylık	89	180,36	45,896			

Tablo 4.6’da görüldüğü gibi, anaokuluna devam eden 60-65 aylık ve 66-71 aylık çocukların zihinsel-dil gelişimi puanları arasında 66-71 aylık çocuklar lehine anlamlı farklılık bulunmuştur ($t=-3,505$, $p<.01$). Ayrıca, ilkokul birinci sınıfa devam eden 60-65 aylık ve 66-71 aylık çocukların zihinsel-dil gelişimi puanları arasında 66-71 aylık çocuklar lehine anlamlı farklılık saptanmıştır ($t=-7,242$, $p<.01$).

Tablo 4.7’de eğitim kademesi ve yaş aralığına göre çocukların zihinsel-dil gelişim puanlarına ilişkin yüzdelik dilimlerine göre okula hazır oluş düzeyi dağılımları verilmiştir.

Tablo 4.7: Eğitim Kademesi ve Yaş Aralığına Göre Çocukların Zihinsel-Dil Gelişimi Puanlarına İlişkin Yüzdelik Dilimlerine Göre Okula Hazır Oluş Düzeyi Dağılımları

Yüzdelik Dilim	Anaokulu		İlkokul Birinci Sınıf	
	60-65 Aylık	66-71 Aylık	60-65 Aylık	66-71 Aylık
25	32.5	24	59.5	23.5
50	22	22	30	25
75	45.5	54	10.5	51.5

Tablo 4.7’de görüldüğü gibi, anaokuluna devam eden 60-65 aylık çocukların %32.5’inin %25’lik dilimde, %22’sinin %50’lik dilimde ve %45.5’inin %75’lik dilimde olduğu bulunmuştur. Anaokuluna devam eden 66-71 aylık çocukların ise %24’ünün %25’lik dilimde, %22’sinin %50’lik dilimde ve %54’ünün %75’lik dilimde olduğu görülmüştür. İlkokul birinci sınıfa devam eden 60-65 aylık çocukların %59.5’inin %25’lik dilimde, %30’unun %50’lik dilimde ve %10.5’inin %75’lik dilimde olduğu bulunurken, ilkokul birinci sınıfa devam eden 60-65 aylık çocukların %23.5’inin %25’lik dilimde, %25’inin %50’lik dilimde ve %51.5’inin %75’lik dilimde olduğu görülmüştür. Yüzdelik dilim hesaplamalarına göre, %25’lik dilimde olan çocuklar ilkokula hazır başlamamakta, %50’lik dilimde olan çocuklar gerekli desteği aldıklarında ilkokula hazır başlamakta ve %75’lik dilimde olan çocuklar ise ilkokula hazır başlamaktadır.

4.5. Yaş Aralığına Göre Anaokuluna ve İlkokul Birinci Sınıfa Devam Eden Çocuklara İlişkin Bulgular

Bu başlık altında yaş aralığına göre anaokuluna ve ilkokul birinci sınıfa devam eden çocukların zihinsel-dil gelişim puanlarına ilişkin bulgular yer almıştır.

Yaş aralığına göre anaokuluna ve ilkokul birinci sınıfa devam eden çocukların zihinsel-dil gelişim puanlarına ilişkin t test analizi sonuçları Tablo 4.8’de verilmiştir.

Tablo 4.8: Yaş Aralığına Göre Anaokuluna ve İlkokul Birinci Sınıfa Devam Eden Çocukların Zihinsel-Dil Gelişimi Puanlarına İlişkin t Testi Sonuçları

Yaş Aralığı	Eğitim Kademesi	N	$\bar{X}$	ss	sd	t	p
60-65 Aylık	Anaokulu	123	163,48	40,875	198	5,335	,00
	İlkokul Birinci Sınıf	77	130,62	41,982			
66-71 Aylık	Anaokulu	54	186,24	32,301	137,821	,897	,371
	İlkokul Birinci Sınıf	89	180,36	45,896			

Tablo 4.8’de görüldüğü gibi, anaokuluna devam eden 60-65 aylık çocuklar ile ilkokul birinci sınıfa devam eden 60-65 aylık çocukların zihinsel-dil gelişim puanları arasında anaokuluna devam eden çocuklar lehine anlamlı farklılık ortaya çıkmıştır ($t=5,335$, $p<.01$). Ancak, anaokuluna devam eden 66-71 aylık çocuklar ile ilkokul birinci sınıfa devam eden 66-71 aylık çocukların zihinsel-dil gelişimi puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunmamıştır ($t=.897$, $p>.05$).

4.6. Okul Öncesi Eğitim Alma Durumu Değişkenine İlişkin Bulgular

Bu başlık altında okul öncesi eğitim alma durumu değişkenine göre örneklemin tamamında, anaokuluna devam eden 60-65 aylık çocukların, ilkokul birinci sınıfa devam eden 60-65 aylık çocukların, anaokuluna devam eden 66-71 aylık çocukların ve ilkokul birinci sınıfa devam eden 66-71 aylık çocukların zihinsel-dil gelişim puanlarına ilişkin bulgular yer almıştır.

Okul öncesi eğitim alma durumuna göre çocukların zihinsel-dil gelişimi puanlarına ilişkin t test analiz sonuçları Tablo 4.9’da verilmiştir.

Tablo 4.9: Okul Öncesi Eğitim Alma Durumuna göre Çocukların Zihinsel-Dil Gelişimi Puanlarına İlişkin t Testi Sonuçları

Gruplar	Okul Öncesi Eğitim Alma Durumu	N	$\bar{X}$	ss	sd	t	p
Anaokuluna Devam Eden 60-65 Aylık Çocuklar	Evet	57	178,46	28,858	108,425	3,953	,000
	Hayır	66	150,55	48,237			
İlkokul Birinci Sınıfa Devam Eden 60-65 Aylık Çocuklar	Evet	43	139,12	46,878	75	2,037	,045
	Hayır	34	119,88	32,392			
Anaokuluna Devam Eden 66-71 Aylık Çocuklar	Evet	29	181,83	35,677	52	-1,083	,284
	Hayır	25	191,36	27,717			

Tablo 4.9 - devamı

Gruplar	Okul Öncesi Eğitim Alma Durumu	N	$\bar{X}$	ss	sd	t	p
İlkokul Birinci Sınıfı Devam Eden 66-71 Aylık Çocuklar	Evet	52	203,12	23,518	47,106	6,120	,000
	Hayır	37	148,38	50,659			
Tümü	Evet	181	176,73	40,875	318.106	5,590	,00
	Hayır	162	149,91	47,966			

Tablo 4.9’da görüldüğü gibi, okul öncesi eğitim alma durumu değişkenine göre anaokuluna devam eden 60-65 aylık çocukların zihinsel-dil gelişimi puanları arasında okul öncesi eğitim alan çocuklar lehine anlamlı farklılık bulunmuştur ($t=3,953$, $p<.01$). Ayrıca, ilkokul birinci sınıfa devam eden 60-65 aylık çocukların zihinsel-dil gelişimi puanları arasında da okul öncesi eğitim alan çocuklar lehine anlamlı farklılık ortaya çıkmıştır ($t=2,037$, $p<.05$). Ancak, anaokuluna devam eden 66-71 aylık çocukların zihinsel-dil gelişimi puanları açısından anlamlı farklılık görülmemiştir ($t=-1,083$, $p>.05$). İlkokul birinci sınıfa devam eden 66-71 aylık çocukların zihinsel-dil gelişimi puanları arasında ise okul öncesi eğitim alan çocuklar lehine anlamlı farklılık ortaya çıkmıştır ($t=6,120$, $p<.01$). Genel olarak, eğitim kademesi ve yaş aralığı gözetmeksizin tüm çocukların zihinsel-dil gelişimi puanları arasında okul öncesi eğitim alan çocuklar lehine anlamlı farklılık bulunmuştur ($t=5,590$, $p<.01$).

4.7. Cinsiyet Değişkenine İlişkin Bulgular

Bu başlık altında cinsiyet değişkenine göre örneklemin tamamında, anaokuluna devam eden 60-65 aylık çocukların, ilkokul birinci sınıfa devam eden 60-65 aylık çocukların, anaokuluna devam eden 66-71 aylık çocukların ve ilkokul birinci sınıfa devam eden 66-71 aylık çocukların zihinsel-dil gelişim puanlarına ilişkin bulgular yer almıştır.

Cinsiyete göre çocukların zihinsel-dil gelişimi puanlarına ilişkin t test analizi sonuçları Tablo 4.10'da verilmiştir.

Tablo 4.10: Cinsiyete göre Çocukların Zihinsel-Dil Gelişimi Puanlarına İlişkin t Testi Sonuçları

Gruplar	Cinsiyet	N	$\bar{X}$	ss	sd	t	p
Anaokuluna Devam Eden 60-65 Aylık Çocuklar	Kız	56	170,21	39,555	121	1,612	,110
	Erkek	67	157,85	44,549			
İlkokul Birinci Sınıfa Devam Eden 60-65 Aylık Çocuklar	Kız	29	136,21	44,572	75	,906	,368
	Erkek	48	127,25	40,441			
Anaokuluna Devam Eden 66-71 Aylık Çocuklar	Kız	21	188,86	28,824	52	,471	,639
	Erkek	33	184,58	34,662			
İlkokul Birinci Sınıfa Devam Eden 66-71 Aylık Çocuklar	Kız	42	197,88	32,852	79,906	3,717	,000
	Erkek	47	164,70	50,368			
Tümü	Kız	148	174,05	43,123	341	3,537	,00
	Erkek	195	156,49	47,263			

Tablo 4.10'da görüldüğü gibi, cinsiyet değişkenine göre anaokuluna devam eden 60-65 aylık çocukların zihinsel-dil gelişimi puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunmamıştır ($t=1,612$, $p>.05$). Aynı zamanda, ilkokul birinci sınıfa devam eden 60-65 aylık çocukların zihinsel-dil gelişimi puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık saptanmamıştır ($t=,906$, $p>.05$). Ayrıca, anaokuluna devam eden 66-71 aylık çocukların zihinsel-dil gelişimi puanları arasında da istatistiksel olarak anlamlı farklılık ortaya çıkmamıştır ($t=,471$, $p>.05$). Ancak, ilkokul birinci sınıfa devam eden 66-71 aylık çocukların zihinsel-dil gelişimi puanları arasında kız çocukları lehine anlamlı farklılık bulunmuştur ($t=3,717$, $p<.01$). Genel olarak, eğitim kademesi ve yaş aralığı gözetmeksizin tüm çocukların zihinsel-dil gelişimi puanları arasında kız çocukları lehine anlamlı farklılık saptanmıştır ($t=3,537$, $p<.01$).

4.8. Kardeş Sayısı Değişkenine İlişkin Bulgular

Bu başlık altında kardeş sayısı değişkenine göre örneklemin tamamında, anaokuluna devam eden 60-65 aylık çocukların, ilkokul birinci sınıfa devam eden 60-65 aylık çocukların, anaokuluna devam eden 66-71 aylık çocukların ve ilkokul birinci sınıfa devam eden 66-71 aylık çocukların zihinsel-dil gelişim puanlarına ilişkin bulgular yer almıştır.

Kardeş sayısına göre çocukların zihinsel-dil gelişim puanlarına ilişkin tek yönlü varyans analizi sonuçları Tablo 4.11’de verilmiştir.

Tablo 4.11: Kardeş Sayısına Göre Çocukların Zihinsel-Dil Gelişimi Puanlarına İlişkin Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları

Gruplar	Kardeş Sayısı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p
Anaokuluna Devam Eden 60-65 Aylık Çocuklar	Gruplar arası	19255,268	2	9627,634	5,707	,004
	Gruplar içi	202447,431	120	1687,062		
	Toplam	221702,69	122			
İlkokul Birinci Sınıfa Devam Eden 66-71 Aylık Çocuklar	Gruplar arası	17344,916	2	8672,458	5,504	,006
	Gruplar içi	116601,162	74	1575,691		
	Toplam	133946,078	76			
Anaokuluna Devam Eden 66-71 Aylık Çocuklar	Gruplar arası	5368,530	2	2684,265	2,742	,074
	Gruplar içi	49929,341	51	979,007		
	Toplam	55297,870	53			
İlkokul Birinci Sınıfa Devam Eden 66-71 Aylık Çocuklar	Gruplar arası	3338,672	2	1669,336	,789	,458
	Gruplar içi	182025,822	86	2116,579		
	Toplam	185364,494	88			
Tümü	Gruplar arası	23875,612	2	11937,806	5,727	,004
	Gruplar içi	708775,846	340	2084,635		
	Toplam	732651,458	342			

Tablo 4.11’de görüldüğü gibi, kardeş sayısı değişkenine göre anaokuluna devam eden 60-65 aylık çocukların zihinsel-dil gelişim puanları arasında anlamlı farklılık bulunmuştur ($F(2,122)=5,707$, $p<.01$). Ayrıca, ilkokul birinci sınıfa devam eden 60-

65 aylık çocukların zihinsel-dil gelişim puanları arasında da anlamlı farklılık saptanmıştır ($F(2,76)=5,504$, $p<.01$). Ancak, anaokuluna devam eden 66-71 aylık çocukların zihinsel-dil gelişim puanları arasında ($F(2,53)=2,742$, $p>.05$) ve ilkokul birinci sınıfa devam eden 66-71 aylık çocukların zihinsel-dil gelişim puanları arasında ($F(2,88)=,789$, $p>.05$) anlamlı farklılık görülmemiştir. Genel olarak, eğitim kademesi ve yaş aralığı gözetmeksizin tüm çocukların zihinsel-dil gelişimi puanları arasında anlamlı farklılık ortaya çıkmıştır ($F(2,342)=5,727$, $p<.01$).

Tablo 4.12: Kardeş Sayısına göre Zihinsel-Dil Gelişim Puanlarına İlişkin Scheffe Testi Sonuçları

(I)Kardeş Sayısı	(J)Kardeş Sayısı	Ortalamalar Arası Fark (I-J)	p
Tek çocuk	Bir kardeş	10,461	,170
	İki kardeş	22,513	,004
Bir kardeş	Tek çocuk	-10,461	,170
	İki kardeş	12,052	,195
İki kardeş	Tek çocuk	-22,513	,004
	Bir kardeş	-12,052	,195

Tablo 4.12’de görüldüğü gibi, kardeş sayısı değişkenine göre çocukların zihinsel-dil gelişim puanlarının ikili karşılaştırmaları için Scheffe testi sonuçlarına göre tek çocuk olanların zihinsel-dil gelişim puanlarının iki kardeşi olan çocukların puanlarından anlamlı düzeyde daha yüksek olduğu saptanmıştır ($p<.01$). Diğer kardeş sayılarının ikili karşılaştırmaları arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık bulunmamıştır ($p>.05$).

Tablo 4.13: Anaokuluna Devam Eden 60-65 Aylık Çocukların Kardeş Sayısına Göre Zihinsel-Dil Gelişim Puanlarına İlişkin Scheffe Testi Sonuçları

(I)Kardeş Sayısı	(J)Kardeş Sayısı	Ortalamalar Arası Fark (I-J)	p
Tek çocuk	Bir kardeş	7,363	,665
	İki kardeş	35,864	,005
Bir kardeş	Tek çocuk	-7,363	,665
	İki kardeş	28,500	,030
İki kardeş	Tek çocuk	-35,684	,005
	Bir kardeş	-28,500	,030

Tablo 4.13'te görüldüğü gibi, kardeş sayısı değişkenine göre anaokuluna devam eden 60-65 aylık çocukların zihinsel-dil gelişim puanlarının ikili karşılaştırmaları için yapılan Scheffe testi sonuçlarına göre tek çocukların ve bir kardeşi olan çocukların zihinsel-dil gelişim puanlarının iki kardeşi olan çocukların puanlarından anlamlı düzeyde daha yüksek olduğu saptanmıştır ($p < .01$). Diğer kardeş sayılarının ikili karşılaştırmaları arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık bulunmamıştır ($p > .05$).

Tablo 4.14: İlkokul Birinci Sınıfa Devam Eden 60-65 Aylık Çocukların Kardeş Sayısına göre Zihinsel-Dil Gelişim Puanlarına İlişkin Scheffe Testi Sonuçları

(I)Kardeş Sayısı	(J)Kardeş Sayısı	Ortalamalar Arası Fark (I-J)	p
Tek çocuk	Bir kardeş	33,329	,008
	İki kardeş	26,613	,085
Bir kardeş	Tek çocuk	-33,329	,008
	İki kardeş	-6,716	,847
İki kardeş	Tek çocuk	-26,613	,085
	Bir kardeş	6,716	,847

Tablo 4.14'te görüldüğü gibi, kardeş sayısı değişkenine göre ilkokul birinci sınıfa devam eden 60-65 aylık çocukların zihinsel-dil gelişim puanlarının ikili karşılaştırmaları için yapılan Scheffe testi sonuçlarına göre tek çocuk olanların zihinsel-dil gelişim puanlarının bir kardeşi olan çocukların puanlarından anlamlı

düzeyde daha yüksek olduğu saptanmıştır ($p<.01$). Diğer kardeş sayılarının ikili karşılaştırmaları arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık bulunmamıştır ($p>.05$).

4.9. Anne Eğitim Durumu Değişkenine İlişkin Bulgular

Bu başlık altında anne eğitim durumu değişkenine göre örneklemin tamamında, anaokuluna devam eden 60-65 aylık çocukların, ilkökul birinci sınıfa devam eden 60-65 aylık çocukların, anaokuluna devam eden 66-71 aylık çocukların ve ilkökul birinci sınıfa devam eden 66-71 aylık çocukların zihinsel-dil gelişim puanlarına ilişkin bulgular yer almıştır.

Anne eğitim durumuna göre çocukların zihinsel-dil gelişim puanlarına ilişkin tek yönlü varyans analizi sonuçları Tablo 4.15'te verilmiştir.

Tablo 4.15: Anne Eğitim Durumuna göre Çocukların Zihinsel-Dil Gelişimi Puanlarına İlişkin Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları

Gruplar	Anne Eğitim Durumu	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p
Anaokuluna Devam Eden 60-65 Aylık Çocuklar	Gruplar arası	802,877	2	401,438	,218	,804
	Gruplar içi	220899,822	120	1840,832		
	Toplam	221702,699	122			
İlkokul Birinci Sınıfa Devam Eden 66-71 Aylık Çocuklar	Gruplar arası	32383,807	2	16191,903	11,798	,00
	Gruplar içi	101562,271	74	1372,463		
	Toplam	133946,078	76			
Anaokuluna Devam Eden 66-71 Aylık Çocuklar	Gruplar arası	33788,744	2	16894,372	40,058	,00
	Gruplar içi	21509,126	51	421,748		
	Toplam	55297,870	53			
İlkokul Birinci Sınıfa Devam Eden 66-71 Aylık Çocuklar	Gruplar arası	38871,780	2	19435,890	11,410	,00
	Gruplar içi	146492,714	86	1703,404		
	Toplam	185364,494	88			
Tümü	Gruplar arası	68714,726	2	34357,363	17,594	,00
	Gruplar içi	663936,732	340	1952,755		
	Toplam	732651.458	342			

Tablo 4.15'te görüldüğü gibi, anne eğitim durumu değişkenine göre anaokuluna devam eden 60-65 aylık çocukların zihinsel-dil gelişimi puanları arasında anlamlı farklılık bulunmamıştır ($F(2,122)=,218$ $p>.05$). Ancak, ilkokul birinci sınıfa devam eden 60-65 aylık çocukların zihinsel-dil gelişim puanları arasında anlamlı farklılık ortaya çıkmıştır ($F(2,76)=11,798$ $p<.01$). Aynı zamanda, anaokuluna devam eden 66-71 aylık çocukların zihinsel-dil gelişim puanları arasında ($F(2,53)=30,058$ $p<.01$) ve ilkokul birinci sınıfa devam eden 66-71 aylık çocukların zihinsel-dil gelişimi puanları arasında da ($F(2,88)=11,410$ $p<.01$) da anlamlı farklılık bulunmuştur. Genel olarak, eğitim kademesi ve yaş aralığı gözetmeksizin tüm çocukların zihinsel-dil gelişimi puanlarına ilişkin varyans analizi sonuçlarına göre anlamlı farklılık saptanmıştır ($F(2,342)=17,59$, $p<.01$).

Tablo 4.16: Anne Eğitim Durumuna göre Çocukların Zihinsel-Dil Gelişim Puanlarına İlişkin Scheffe Testi Sonuçları

(I)Anne Eğitim Durumu	(J) Anne Eğitim Durumu	Ortalamalar Arası Fark (I-J)	p
İlkokul/Ortaokul	Lise	-30,988	,000
	Lisans	-4,312	,805
Lise	İlkokul/Ortaokul	30,988	,000
	Lisans	-26,676	,001
Lisans	İlkokul/Ortaokul	4,312	,805
	Lise	26,676	,001

Tablo 4.16'da görüldüğü gibi, anne eğitim durumuna göre çocukların zihinsel-dil gelişim puanlarının ikili karşılaştırmaları için yapılan Scheffe testi sonuçlarına göre lise mezunu annelerin çocuklarının zihinsel-dil gelişim puanlarının ilkokul/ortaokul mezunu annelerin çocuklarının puanlarından anlamlı düzeyde daha yüksek olduğu saptanmıştır ($p<.01$). Lisans mezunu annelerin çocuklarının zihinsel-dil gelişim puanlarının ise lise mezunu annelerin çocuklarının puanlarından anlamlı düzeyde daha yüksek olduğu ortaya çıkmıştır ($p<.01$). Diğer anne eğitim durumlarının ikili karşılaştırmaları arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık bulunmamıştır ($p>.05$).

Tablo 4.17: İlkokul Birinci Sınıfa Devam Eden 60-65 Aylık Çocukların Anne Eğitim Durumuna göre Zihinsel-Dil Gelişim Puanlarına İlişkin Scheffe Testi Sonuçları

(I)Anne Eğitim Durumu	(J) Anne Eğitim Durumu	Ortalamalar Arası Fark (I-J)	p
İlkokul/Ortaokul	Lise	-36,729	,001
	Lisans	-52,868	,000
Lise	İlkokul/Ortaokul	36,729	,001
	Lisans	-16,139	,430
Lisans	İlkokul/Ortaokul	52,868	,000
	Lise	16,139	,430

Tablo 4.17’de görüldüğü gibi, anne eğitim durumuna göre ilkokul birinci sınıfa devam eden 60-65 aylık çocukların zihinsel-dil gelişim puanlarının ikili karşılaştırmaları için yapılan Scheffe testi sonuçlarına göre lise mezunu ve lisans mezunu annelerin çocuklarının zihinsel-dil gelişim puanlarının ilkokul/ortaokul mezunu annelerin çocuklarının puanlarından anlamlı düzeyde daha yüksek olduğu saptanmıştır ($p<.01$). Diğer anne eğitim durumlarının ikili karşılaştırmaları arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık bulunmamıştır ($p>.05$).

Tablo 4.18: Anaokuluna Devam Eden 66-71 Aylık Çocukların Anne Eğitim Durumuna göre Zihinsel-Dil Gelişim Puanlarına İlişkin Scheffe Testi Sonuçları

(I)Anne Eğitim Durumu	(J) Anne Eğitim Durumu	Ortalamalar Arası Fark (I-J)	p
İlkokul/Ortaokul	Lise	-67,324	,000
	Lisans	-14,457	,096
Lise	İlkokul/Ortaokul	67,324	,000
	Lisans	-52,867	,000
Lisans	İlkokul/Ortaokul	14,457	,096
	Lise	52,867	,000

Tablo 4.18’de görüldüğü gibi, anne eğitim durumuna göre anaokuluna devam eden 66-71 aylık çocukların zihinsel-dil gelişim puanlarının ikili karşılaştırmaları için yapılan Scheffe testi sonuçlarına göre lise mezunu annelerin çocuklarının zihinsel-dil gelişim puanlarının ilkokul/ortaokul mezunu annelerin çocuklarının puanlarından anlamlı düzeyde daha yüksek olduğu saptanmıştır ($p<.01$). Lisans mezunu annelerin çocuklarının zihinsel-dil gelişim puanlarının ise hem ilkokul/ortaokul hem de lise mezunu annelerin çocuklarının zihinsel-dil gelişimi puanlarından anlamlı düzeyde daha yüksek olduğu ortaya çıkmıştır ($p<.01$). Diğer anne eğitim durumlarının ikili karşılaştırmaları arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık bulunmamıştır ($p>.05$).

Tablo 4.19: İlkokul Birinci Sınıfa Devam Eden 66-71 Aylık Çocukların Anne Eğitim Durumuna göre Zihinsel-Dil Gelişim Puanlarına İlişkin Scheffe Testi Sonuçları

(I) Anne Eğitim Durumu	(J) Anne Eğitim Durumu	Ortalamalar Arası Fark (I-J)	P
İlkokul/Ortaokul	Lise	-39,143	,001
	Lisans	-5,643	,897
Lise	İlkokul/Ortaokul	39,143	,001
	Lisans	-44,786	,001
Lisans	İlkokul/Ortaokul	5,643	,897
	Lise	44,786	,001

Tablo 4.19’da görüldüğü gibi, anne eğitim durumuna göre ilkokul birinci sınıfa devam eden 66-71 aylık çocukların zihinsel-dil gelişim puanlarının ikili karşılaştırmaları için yapılan Scheffe testi sonuçlarına göre lisans mezunu annelerin çocuklarının zihinsel-dil gelişim puanlarının lise mezunu annelerin çocuklarının puanlarından, lise mezunu annelerin çocuklarının puanlarının da ilkokul/ortaokul mezunu annelerin çocuklarının puanlarından anlamlı düzeyde daha yüksek olduğu saptanmıştır ($p<.01$). Diğer anne eğitim durumlarının ikili karşılaştırmaları arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık bulunmamıştır ($p>.05$).

4.10. Baba Eğitim Durumu Değişkenine İlişkin Bulgular

Bu başlık altında baba eğitim durumu değişkenine göre örneklemin tamamında, anaokuluna devam eden 60-65 aylık çocukların, ilkokul birinci sınıfa devam eden 60-65 aylık çocukların, anaokuluna devam eden 66-71 aylık çocukların ve ilkokul birinci sınıfa devam eden 66-71 aylık çocukların zihinsel-dil gelişim puanlarına ilişkin bulgular yer almıştır.

Baba eğitim durumuna göre çocukların zihinsel-dil gelişim puanlarına ilişkin tek yönlü varyans analizi sonuçları Tablo 4.20’de verilmiştir.

Tablo 4.20: Baba Eğitim Durumuna Göre Çocukların Zihinsel-Dil Gelişimi Puanlarına İlişkin Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları

Gruplar	Baba Eğitim Durumu	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p
Anaokuluna Devam Eden 60-65 Aylık Çocuklar	Gruplar arası	5784,390	2	2892,195	1,607	,205
	Gruplar içi	215918,309	120	1799,319		
	Toplam	221702,699	122			
İlkokul Birinci Sınıfa Devam Eden 66-71 Aylık Çocuklar	Gruplar arası	34013,628	2	17006,814	12,594	,00
	Gruplar içi	99932,450	74	1350,439		
	Toplam	133946,078	76			
Anaokuluna Devam Eden 66-71 Aylık Çocuklar	Gruplar arası	22469,066	2	11234,533	17,453	,00
	Gruplar içi	32828,804	51	643,792		
	Toplam	55297,870	53			
İlkokul Birinci Sınıfa Devam Eden 66-71 Aylık Çocuklar	Gruplar arası	36835,100	2	18417,550	10,664	,00
	Gruplar içi	148529,394	86	1727,086		
	Toplam	185364,494	88			
Tümü	Gruplar arası	40986,705	2	20493,352	10,074	,00
	Gruplar içi	691664,753	340	2034,308		
	Toplam	732651,458	342			

Tablo 4.20’de görüldüğü gibi, baba eğitim durumu değişkenine göre anaokuluna devam eden 60-65 aylık çocukların zihinsel-dil gelişimi puanları arasında anlamlı

farklılık bulunmamıştır ($F(2,122)=1,607$ $p>.05$). Bunun aksine, ilkokul birinci sınıfa devam eden 60-65 aylık çocukların zihinsel-dil gelişim puanları arasında anlamlı farklılık bulunmuştur ($F(2,76)=12,594$ $p<.01$). Anaokuluna devam eden 66-71 aylık çocukların zihinsel-dil gelişim puanları arasında ($F(2,53)=17,453$ $p<.01$) ve ilkokul birinci sınıfa devam eden 66-71 aylık çocukların zihinsel-dil gelişimi puanları arasında ($F(2,88)=10,664$ $p<.01$) da anlamlı farklılık ortaya çıkmıştır. Genel olarak, eğitim kademesi ve yaş aralığı gözetmeksizin tüm çocukların zihinsel-dil gelişimi puanları arasında anlamlı farklılık saptanmıştır ($F(2,342)=10,074$, $p<.01$).

Tablo 4.21: Baba Eğitim Durumuna göre Çocukların Zihinsel-Dil Gelişim Puanlarına İlişkin Scheffe Testi Sonuçları

(I)Baba Eğitim Durumu	(J) Baba Eğitim Durumu	Ortalamalar Arası Fark (I-J)	p
İlkokul/Ortaokul	Lise	-28,117	,000
	Lisans	-28,376	,000
Lise	İlkokul/Ortaokul	28,117	,000
	Lisans	-,258	,999
Lisans	İlkokul/Ortaokul	28,376	,000
	Lise	,258	,999

Tablo 4.21’de görüldüğü gibi, baba eğitim durumuna göre çocukların zihinsel-dil gelişim puanlarının ikili karşılaştırmaları için yapılan Scheffe testi sonuçlarına göre lise mezunu ve lisans mezunu babaların çocuklarının zihinsel-dil gelişimi puanları ilkokul/ortaokul mezunu babaların çocuklarının puanlarından anlamlı düzeyde daha yüksek olduğu saptanmıştır ($p<.01$). Diğer baba eğitim durumlarının ikili karşılaştırmaları arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık bulunmamıştır ($p>.05$).

Tablo 4.22: İlkokul Birinci Sınıfa Devam Eden 60-65 Aylık Çocukların Baba Eğitim Durumuna göre Zihinsel-Dil Gelişim Puanlarına İlişkin Scheffe Testi Sonuçları

(I)Baba Eğitim Durumu	(J) Baba Eğitim Durumu	Ortalamalar Arası Fark (I-J)	p
İlkokul/Ortaokul	Lise	-43,386	,008
	Lisans	-64,511	,000
Lise	İlkokul/Ortaokul	43,386	,008
	Lisans	-21,124	,073
Lisans	İlkokul/Ortaokul	64,511	,000
	Lise	21,124	,073

Tablo 4.22’de görüldüğü gibi, baba eğitim durumuna göre ilkokul birinci sınıfa devam eden 60-65 aylık çocukların zihinsel-dil gelişim puanlarının ikili karşılaştırmaları için yapılan Scheffe testi sonuçlarına göre lise mezunu babaların çocuklarının zihinsel-dil gelişim puanlarının ilkokul/ortaokul mezunu babaların çocuklarının puanlarından anlamlı düzeyde daha yüksek olduğu saptanmıştır ($p<.01$). Lisans mezunu babaların puanlarının ise hem ilkokul/ortaokul mezunu hem de lise mezunu babaların çocuklarının puanlarından anlamlı düzeyde daha yüksek olduğu saptanmıştır ($p<.01$). Diğer baba eğitim durumlarının ikili karşılaştırmaları arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık bulunmamıştır ($p>.05$).

Tablo 4.23: Anaokuluna Devam Eden 66-71 Aylık Çocukların Baba Eğitim Durumuna göre Zihinsel-Dil Gelişim Puanlarına İlişkin Scheffe Testi Sonuçları

(I)Baba Eğitim Durumu	(J) Baba Eğitim Durumu	Ortalamalar Arası Fark (I-J)	p
İlkokul/Ortaokul	Lise	-41,329	,000
	Lisans	-53,063	,000
Lise	İlkokul/Ortaokul	41,329	,000
	Lisans	-11,733	,513
Lisans	İlkokul/Ortaokul	53,063	,000
	Lise	11,733	,513

Tablo 4.23'te görüldüğü gibi, baba eğitim durumuna göre anaokuluna devam eden 66-71 aylık çocukların zihinsel-dil gelişim puanlarının ikili karşılaştırmaları için yapılan Scheffe testi sonuçlarına göre lise ve lisans mezunu babaların çocuklarının zihinsel-dil gelişim puanlarının ilkokul/ortaokul mezunu babaların çocuklarının puanlarından anlamlı düzeyde daha yüksek olduğu saptanmıştır ($p<.01$). Diğer baba eğitim durumlarının ikili karşılaştırmaları arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık bulunmamıştır ($p>.05$).

Tablo 4.24: İlkokul Birinci Sınıfa Devam Eden 66-71 Aylık Çocukların Baba Eğitim Durumuna göre Zihinsel-Dil Gelişim Puanlarına İlişkin Scheffe Testi Sonuçları

(I)Baba Eğitim Durumu	(J) Baba Eğitim Durumu	Ortalamalar Arası Fark (I-J)	p
İlkokul/Ortaokul	Lise	-57,889	,160
	Lisans	-17,576	,845
Lise	İlkokul/Ortaokul	57,889	,160
	Lisans	-40,313	,000
Lisans	İlkokul/Ortaokul	17,576	,845
	Lise	40,313	,000

Tablo 4.24'te görüldüğü gibi, baba eğitim durumuna göre ilkokul birinci sınıfa devam eden 66-71 aylık çocukların zihinsel-dil gelişim puanlarının ikili karşılaştırmaları için Scheffe testi sonuçlarına göre lisans mezunu babaların çocuklarının zihinsel-dil gelişim puanlarının lise mezunu babaların çocuklarının puanlarından anlamlı düzeyde daha yüksek olduğu saptanmıştır ($p<.01$). Diğer baba eğitim durumlarının ikili karşılaştırmaları arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık bulunmamıştır ($p>.05$).

5. SONUÇ

Bu bölümde; araştırmanın bulguları doğrultusunda ulaşılan sonuçlar, sonuçlara yönelik tartışmalar, uygulamaya ve araştırmaya yönelik öneriler yer almıştır.

5.1. Sonuç ve Tartışma

Bu çalışmada, anaokuluna ve ilkokul birinci sınıfa devam eden 60-71 aylık çocukların zihinsel-dil gelişimi açısından okula hazır oluş düzeyleri çeşitli değişkenlere göre karşılaştırılmıştır. Araştırmanın örneklemini, İstanbul ili Küçükçekmece, Beşiktaş, Sarıyer ve Bağcılar ilçelerindeki anaokuluna ve ilkokul birinci sınıfa devam eden 343 çocuk oluşturmuştur. Çalışmada “Kişisel Bilgi Formu” ile çocukların devam ettikleri eğitim kademelerine (anaokulu ve ilkokul birinci sınıf), yaş aralıklarına (60-65 aylık ve 66-71 aylık), okul öncesi eğitim alma durumlarına, kardeş sayılarına, anne ve baba eğitim durumlarına ilişkin bilgiler elde edilirken, 60-78 aylık çocukların zihinsel-dil gelişim puanları için Polat Unutkan (2003) tarafından geliştirilen ve standardizasyonu yapılan Marmara İlköğretime Hazır Oluş Ölçeği’nin gelişim formundaki Zihinsel ve Dil Gelişim Alt Ölçeği kullanılmıştır. Çalışmanın sonuçları aşağıda alt amaçlara göre sırasıyla verilmiştir:

1. Anaokuluna ve ilkokul birinci sınıfa devam eden çocukların zihinsel ve dil gelişim puanları arasında anaokuluna devam eden çocuklar lehine $p<.01$ düzeyinde anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Dolayısıyla anaokuluna devam eden çocukların çoğunluğunun (%48) %75’lik dilimde olduğu ve zihinsel ve dil gelişimleri açısından ilkokula hazır oldukları görülürken, ilkokul birinci sınıfa devam eden çocukların çoğunluğunun (%40) %25’lik dilimde olduğu ve ilkokula hazır olmadıkları görülmüştür.

Anaokulu eğitimi çocukların gelişim alanlarına odaklanırken, ilkokul eğitimi daha çok okuma-yazma becerilerine odaklanmaktadır. Çocukların zihinsel-dil gelişim puanları eğitim-öğretim yılının başında elde edilmesine rağmen eğitim kademesine ilişkin elde edilen sonuçlardaki farklılıklar anaokulu ve ilkokul eğitiminin

içeriklerinin farklı olmasından kaynaklanıyor olabilir. İlkokula başlayan çocuklar formal eğitim ortamıyla karşılaşmakta ve okula uyum sağlayamamaktadır. Bu çalışmanın sonuçlarından farklı olarak Ogelman ve diğerlerinin (2015) okul öncesi eğitime ve ilkokul birinci sınıfa devam eden 68-72 aylık çocukların okula uyum ve öğretmenleriyle olan ilişkilerini inceledikleri çalışmada, okula uyum açısından okul öncesi eğitim veya ilkokula devam etme durumuna göre anlamlı bir farklılık bulunmazken, mevcut çalışmaya benzer şekilde öğretmen ilişkileri açısından okul öncesi eğitime devam eden çocukların ilkokula giden çocuklara göre daha yüksek puanlar aldığı saptanmıştır.

2. 60-65 aylık ve 66-71 aylık çocukların zihinsel-dil gelişimi puanları arasında 66-71 aylık çocuklar lehine $p<.01$ düzeyinde anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Bu sonuç anaokuluna devam eden çocuklar arasında ve ilkokul birinci sınıfa devam eden çocuklar arasında da 66-71 aylık çocuklar lehine bulunmuştur. Dolayısıyla, 60-65 aylık çocukların çoğunluğunun (%43) %25'lik dilimde olduğu ve ilkokula hazır olmadıkları bulunurken, 66-71 aylık çocukların çoğunluğunun (%52.5) %75'lik dilimde olduğu ve ilkokula hazır olarak başladıkları bulunmuştur. Diğer bir deyişle, yaş arttıkça çocukların zihinsel-dil gelişimleri açısından okula hazır oluşlarının da arttığı görülmüştür.

4+4+4 eğitim sistemi ile birlikte değişen ilkokul birinci sınıfa başlama yaşına ilişkin eğitim kurumlarının yaptığı açıklamalarda (Boğaziçi Üniversitesi, [13.03.2017]; ODTÜ Eğitim Fakültesi İlköğretim Bölümü, [20.05.2012]; Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi, [20.05.2012]) ve konuya ilişkin araştırmaların sonuçlarında da mevcut çalışmanın sonuçlarına paralel sonuçlar görülmüştür. Özellikle 60-65 ay aralığındaki çocuklar olmak üzere küçük yaş grubu çocukların gelişim alanları ve becerileri açısından düşük puanlar aldıkları ve ilkokula hazır başlamadıkları ortaya çıkmıştır. Yaş aralığı ile ilgili yapılan çalışmalar arasında yer alan Çelik ve diğerlerinin (2013) 4+4+4 eğitim sisteminin etkilerini incelediği çalışmada, okul idarecileri, öğretmenler ve veliler 60-66 aylık çocukların okuma-yazma motivasyonlarının ve genel olarak çocukların fiziksel, sosyal-duygusal ve öz bakım becerilerinin düşük olduğunu belirtmiştir. Kahramanoğlu, Tiryaki ve Canpolat'ın (2015) ilkokula yeni başlayan çocukların okula hazır oluş durumlarını inceledikleri çalışmada; öğretmenlerden alınan görüşlere göre 60-66 aylık çocukların fiziksel,

zihinsel, dil ve duygusal gelişim açısından birçok problem yaşadığı görülürken, Öztürk ve Uysal'ın (2013) birinci sınıf öğrencilerinin okuma-yazma süreçlerini takvim yaşı açısından karşılaştırdığı çalışmada, öğretmenler; 60-66 aylık çocukların bilişsel, dil ve motor beceriler açısından yaşça büyük çocuklara göre geride olduklarını belirtmişlerdir.

Durna (2014) tarafından, birinci sınıf öğrencilerinin okul yaşantı süreçleri ile ilk okuma yazma dersi kazanımlarının performans açısından karşılaştırıldığı çalışmada da öğretmenler; 60-66 aylık çocukların ilk okuma yazma dersi kazanımlarına ulaşamadıklarını belirtmiştir. Bayat'ın (2015) ilk okuma yazma sürecinde çocukların karşılaştığı güçlüklerle ilgili yaptığı çalışmada öğretmenler, 60-66 aylık çocukların çoğunluğunun okula hazır oluş açısından yetersiz olduğunu söylemiştir. Özcan'ın (2014) birinci sınıf öğrencilerinin bilişsel olarak okula hazır oluş düzeylerinin okuma yazmayı öğrenmeleri üzerindeki etkisini incelediği çalışmada 60-66 aylık öğrencilerin olgunluk düzeyi 69-72 ve 72-80 aylık çocuklara göre düşük çıkmıştır. Tatal ve Oral'ın (2015) çocukların ilk okuma yazma becerileri ile öğrenme ve okuduğunu anlama becerileri açısından birinci sınıf çocukları ile yaptıkları çalışmada 60-66 aylık çocukların puanlarının 67-72 aylık ile 73 ay ve üzeri çocuklardan daha düşük olduğu bulunmuştur. Gündüz ve Çalışkan'ın (2013) 60-84 aylık çocukların okula hazır bulunuşluğunu incelediği çalışmada; 60-66 ay yaş grubundaki çocukların okul olgunluk düzeylerinin ortalamanın altında olduğu ve bu çocukların ilk okuma yazma becerilerinin 66-72 ve 72-84 aylık çocuklara göre daha düşük olduğu bulunmuştur. Tatal'ın (2013) okula başlama yaşının, ilk okuma-yazma başarılarına etkisini incelediği çalışmada da 60-66 aylık çocukların ilk okuma ve okuduğunu anlama başarılarının kendilerinden yaşça büyük çocuklara göre düşük olduğu saptanmıştır.

Andersson ve diğerlerinin (2011) çalışmasında, konuşulan kelimelerin ortalama sayısının yaş ile birlikte arttığı görülürken, Koçak ve diğerlerinin (2014) çalışmasında da beş-altı yaş grubu çocukların dil gelişim düzeyleri arasında yaş faktörü açısından anlamlı farklılık bulunmuştur. Gümüş (2013) tarafından yapılan, birinci sınıfa başlama yaşının, okula hazır oluş açısından değerlendirildiği çalışmada; 60-66 aylık ve 66-72 aylık çocukların birinci sınıfa başlamak için hazır olmadığı ve bu çocukların yazma çalışmalarında problem yaşadıkları tespit edilmiştir.

Bu çalışmada 66-71 aylık çocukların ilkokula başlamak için hazır oldukları sonucuna varılırken, bu sonucun aksine Zelyurt ve Özel'in (2015) birinci sınıf öğrencileri ile yaptıkları çalışmada öğretmenlerin çoğu, 72 ay ve altı çocukların gelişimsel açıdan okula başlamalarının uygun olmadığını belirtmiştir. Buradan da ilkokula başlamak için tek kriterin yaş olmadığı, okula hazır oluşu etkileyen başka faktörler de olduğu sonucuna varılabilir.

3. Yaş aralığı ve eğitim kademesi faktörlerinin zihinsel-dil gelişimi puanları üzerindeki ortak etkisine bakıldığında $p<.01$ düzeyinde anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Hem anaokuluna devam eden çocuklar arasında hem de ilkokul birinci sınıfa devam eden çocuklar arasında 66-71 aylık çocukların zihinsel-dil gelişim puanları 60-65 aylık çocukların puanlarından daha yüksektir. Aynı zamanda, hem 60-65 aylık çocuklar arasında hem de 66-71 aylık çocuklar arasında anaokuluna devam eden çocukların zihinsel-dil gelişim puanları ilkokul birinci sınıfa devam eden çocukların puanlarından daha yüksektir. Ayrıca, yaş arttıkça zihinsel-dil gelişim puanlarının da arttığı görülmüştür.

Devam edilen eğitim kademesi ve yaş aralığının çocukların zihinsel-dil gelişimi puanları üzerinde ortak etkisine bakıldığında; iki faktörün birlikte çocukların okula hazır oluş düzeyleri üzerinde etkisinin olduğu görülmüştür. Küçük yaş grubunda olan çocuklar arasında anaokuluna devam eden çocukların puanları, ilkokula devam eden çocukların puanlarından yüksektir. Veriler eğitim-öğretim dönemi başladıktan bir ay sonra toplanmasına rağmen aynı yaş grubu çocuklar arasında bu farkın oluşma nedeni, ilkokul çocuklarının girdiği formal eğitim-öğretim sınıfları olabilir. Fawcett (2012) de ilkokul müfredatının çocuklara okul öncesindeki gibi özgürlüğe ve destek alabilecekleri ortam açısından izin vermediğini belirtmiştir. Anaokuluna devam eden çocuklar, oyun odaklı olarak okuma-yazma kaygıları olmadan eğitimlerine devam ederken, ilkokula devam eden çocuklar oyun ile geçirmeleri gereken zaman diliminde yeterli olmayan fiziksel, özbakım, zihinsel, dil, sosyal-duygusal becerileri ile ilkokula başlamaktadır. Bu da çocukların sessizleşmelerine, yeterli düzeyde olsa bile becerilerini açığa vuramamalarına neden olabilmektedir.

4. Anaokuluna devam eden 60-65 aylık ve 66-71 aylık çocukların zihinsel-dil gelişimi puanları arasında 66-71 aylık çocuklar lehine $p<.01$ düzeyinde anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Anaokuluna devam eden çocukların ilkokula hazır oluş düzeylerine bakıldığında, hem 60-65 aylık çocukların

çoğunluğunun (%45.5) hem de 66-71 aylık çocukların çoğunluğunun (%54) %75'lik dilimde ve okula hazır olduğu görülmüştür. İlkokul birinci sınıfa devam eden 60-65 aylık ve 66-71 aylık çocukların zihinsel-dil gelişim puanları arasında 66-71 aylık çocuklar lehine $p<.01$ düzeyinde anlamlı bir farklılık bulunmuştur. İlkokul birinci sınıfa devam eden çocukların ilkokula hazır oluş düzeylerine bakıldığında, 60-65 aylık çocukların çoğunluğunun (%10.5) %25'lik dilimde ve okula hazır olmadığı görülürken, 66-71 aylık çocukların çoğunluğunun (%51.5) %75'lik dilimde ve okula hazır olduğu görülmüştür.

Anaokuluna devam eden çocuklar arasında yaş aralığına göre yapılan karşılaştırmalarda, zihinsel-dil gelişimi puan ortalamaları açısından anlamlı farklılık ortaya çıkarken, çocukların ilkokula hazır oluş düzeyleri açısından her iki yaş grubunun da ilkokula hazır olarak başladıkları görülmüştür. Puan ortalamaları arasında anlamlı farklılık olmasına rağmen, her iki yaş grubunun da ilkokula hazır başlamasının nedeni; ölçeğin yüzdeler dilim hesaplamalarının çocuğun kronolojik yaşına uygun olarak yapılmasından kaynaklanması olabilir. Diğer bir deyişle, aynı puanı alan 60-65 aylık bir çocuk ile 66-71 aylık bir çocuk, farklı kronolojik yaşa sahip olduğundan dolayı farklı yüzdeler dilimde yer alabilir. Dolayısıyla, farklı yüzdeler dilimlerde yer alan çocukların ilkokula hazır oluş düzeyleri değişmektedir.

İlkokula devam eden çocuklar arasında yaş aralığına göre yapılan karşılaştırmalarda, zihinsel-dil gelişimi puan ortalamaları açısından anlamlı farklılık ortaya çıkmıştır. Dolayısıyla, 60-65 aylık çocukların çoğunluğu ilkokula hazır olmadıkları görülürken, 66-71 aylık çocukların çoğunluğu ilkokula hazır olarak başladıkları saptanmıştır. Her iki eğitim kademesinin kendi içinde yapılan karşılaştırmalar göz önünde bulundurulduğunda, ilkokul birinci sınıfa devam eden 60-65 aylık çocukların zihinsel-dil gelişimleri açısından ilkokula hazır olarak başlamadıkları söylenebilir.

5. Anaokuluna ve ilkokul birinci sınıfa devam eden 60-65 aylık çocukların zihinsel-dil gelişimi puanları arasında anaokuluna devam eden çocuklar lehine $p<.01$ düzeyinde anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Dolayısıyla, anaokuluna devam eden 60-65 aylık çocukların çoğunluğunun (%45.5) %75'lik dilimde ve ilkokula hazır olduğu görülürken, ilkokul birinci sınıfa devam eden 60-65 aylık çocukların çoğunluğunun (%59.5) %25'lik dilimde olduğu ve ilkokula hazır olmadıkları saptanmıştır. Anaokuluna ve ilkokul

birinci sınıfa devam eden 66-71 aylık çocukların zihinsel-dil puanları arasında anlamlı bir farklılık bulunmamıştır ($p>.05$). Dolayısıyla, hem anaokuluna (%54) hem de ilkokul birinci sınıfa devam eden çocukların çoğunluğunun (%51.5) %75'lik dilimde ve ilkokula hazır olduğu ortaya çıkmıştır.

Genel olarak 60-65 aylık çocukların okula hazır olmadıkları daha önce belirtilmişti. 60-65 aylık çocuklar arasında devam edilen eğitim kademesine göre yapılan karşılaştırmalarda ise ilkokul birinci sınıfa devam eden çocukların okula hazır olmadıkları görülmüştür. Bunun nedeni, çocukların formal eğitim ortamına ayak uyduramamasından kaynaklanan uyum problemi olabilir. Anaokulundaki çocuklar ise eğitim hayatlarına başlamadan önce olduğu gibi yine oyun oynamaya devam edebilirler. Dolayısıyla, ilkokulda çocuklar gelişim alanlarına ait becerilerini davranışsal olarak yeterli düzeyde sergileyememiş olabilir. Öğretmenler de çocukların davranışlarını gözlemlediklerinde, onların gelişim düzeylerinin yetersiz olduğunu belirtmiş olabilirler.

60-65 aylık çocuklar ile 66-71 aylık çocukların zihinsel-dil gelişimleri açısından okula hazır oluş düzeyleri karşılaştırıldığında; 66-71 aylık çocukların okula hazır oldukları belirtilmişti. 66-71 aylık çocuklar arasında, okula hazır oluş açısından devam edilen eğitim kademesine göre bir farklılık bulunmamakta ve bu çocuklar ilkokul birinci sınıfa başlamak için zihinsel-dil gelişimi açısından yeterli düzeydedir. Buradan da anaokuluna devam eden büyük yaş grubu (66-71 aylık) çocukların da ilkokul birinci sınıfa başlamak için yeterli düzeyde olduğu sonucuna varılabilir.

6. Okul öncesi eğitim alma durumu değişkenine göre anaokuluna ve ilkokul birinci sınıfa devam eden çocuklar arasında eğitim kademesi ve yaş aralığı ayrımı gözetmeksizin zihinsel-dil gelişimi puanları açısından okul öncesi eğitim alanlar lehine $p<.01$ düzeyinde anlamlı farklılık bulunmuştur. Alt gruplara bakıldığında ise:

- Anaokuluna devam eden 60-65 aylık çocuklar arasında okul öncesi eğitim alanlar lehine $p<.01$ düzeyinde anlamlı farklılık görülmüştür.
- İlkokul birinci sınıfa devam eden 60-65 aylık çocuklar arasında okul öncesi eğitim alanlar lehine $p<.05$ düzeyinde anlamlı farklılık görülmüştür.

- Anaokuluna devam eden 66-71 aylık çocuklar arasında anlamlı farklılık görülmemiştir ($p>.05$).
- İlkokul birinci sınıfa devam eden 66-71 aylık çocuklar arasında okul öncesi eğitim alanlar lehine $p<.01$ düzeyinde anlamlı bir farklılık bulunmuştur.

60-65 aylık çocuklara bakıldığında, okul öncesi eğitim alma değişkeninin hem anaokuluna hem de ilkokul birinci sınıfa devam eden çocukların zihinsel-dil gelişimi puanları üzerinde etkili olduğu görülmüştür. Bu yaştaki çocuklar için ilkokula başlamadan önce alınan okul öncesi eğitimin, çocuklar üzerinde önemli etkilerinin olduğu birçok çalışmada kanıtlanmıştır (Esaspehlivan, 2006; Harman ve Çelikler, 2012; Herbst ve Strawinski, 2016). Okul öncesi eğitim alma değişkenine göre ortaya çıkan sonuçlara paralel olarak Uzun ve Alat'ın (2014) 4+4+4 eğitim sistemi ve sistemin ilkokula başlayan öğrencilerin, okula hazır bulunuşlukları hakkındaki görüşlerini incelediği çalışmada öğretmenler; okul öncesi eğitim almayan öğrencilerin, alan öğrencilere göre fiziksel, bilişsel, sosyal-duygusal gelişim alanları ve öz bakım becerilerinde daha çok problem yaşadıklarını belirtmiştir. Tural ve Oral'ın (2015) 60-66 aylık, 67-72 aylık ile 73 ay ve üzeri çocukların ilk okuma yazma becerileri, öğrenme ve okuduğunu anlama açısından birinci sınıf çocukları ile yaptıkları çalışmada, okul öncesi eğitim alan çocukların puanlarının almayanlara göre daha yüksek olduğu görülmüştür. Herbst ve Strawinski'nin (2016) çalışmasında da okul öncesi deneyimin çocukların okuma becerileri üzerinde etkili olduğu bulunmuştur.

66-71 aylık çocuklara bakıldığında ise okul öncesi eğitim alma değişkeni açısından anaokuluna devam eden çocukların zihinsel-dil gelişim puanları arasında anlamlı farklılık görülmezken, ilkokul birinci sınıfa devam eden çocukların zihinsel-dil gelişimi puanları arasında anlamlı farklılık olduğu görülmüştür. 60-65 aylık çocuklar ile karşılaştırıldığında, 66-71 aylık çocukların gelişimlerini tamamladığı ve ilkokula zihinsel-dil gelişimleri açısından hazır olduğu görülmüştü. Anaokulu çocukları ile karşılaştırıldığında, ilkokul birinci sınıfa devam eden 60-65 aylık çocukların ilkokula hazır olmadığı görülürken, ilkokula devam eden 66-71 aylık çocukların zihinsel-dil gelişim puanlarının yüksek olması ve ilkokula hazır olmaları okul öncesi eğitim alma değişkeni açısından ortaya çıkan anlamlı bir farklılıktan kaynaklanıyor olabilir.

7. Cinsiyet değişkenine göre anaokuluna ve ilkokul birinci sınıfa devam eden çocuklar arasında eğitim kademesi ve yaş aralığı ayrımı gözetmeksizin zihinsel-dil gelişimi puanları açısından kız öğrenciler lehine $p<.01$ düzeyinde anlamlı farklılık bulunmuştur. Alt gruplara bakıldığında ise:

- Anaokuluna devam eden 60-65 aylık çocuklar arasında anlamlı farklılık bulunmamıştır ($p>.05$).
- İlkokul birinci sınıfa devam eden 60-65 aylık çocuklar arasında anlamlı farklılık bulunmamıştır ($p>.05$).
- Anaokuluna devam eden 66-71 aylık çocuklar arasında anlamlı farklılık bulunmamıştır ($p>.05$).
- İlkokul birinci sınıfa devam eden 66-71 aylık çocuklar arasında kız öğrenciler lehine $p<.01$ düzeyinde anlamlı farklılık bulunmuştur.

Anaokuluna ve ilkokul birinci sınıfa devam eden 60-71 aylık çocukların tamamında cinsiyet değişkeni açısından anlamlı farklılık bulunurken, alt gruplar arasında sadece ilkokul birinci sınıfa devam eden 66-71 aylık çocukların zihinsel-dil gelişim puanları arasında anlamlı farklılık ortaya çıkması şaşırtıcı bir sonuçtur. Bu durum; ilkokula başlamak için hazır olmayan küçük yaş grubundan (60-65 aylık çocuklar) ve devam edilen eğitim kademesinden kaynaklanıyor olabilir. Genel olarak anlamlı farklılık bulunmayan alt gruplara bakıldığında da kızların zihinsel-dil gelişim puan ortalamalarının erkeklerin zihinsel-dil gelişim puan ortalamalarından yüksek olduğu görülmüştür. Dolayısıyla, dört alt grup arasında sadece üç alt grupta cinsiyet değişkeni açısından anlamlı farklılık bulunmamasına rağmen, çalışma grubunun tümü için anlamlı farklılık ortaya çıkması bu nedenden kaynaklanıyor olabilir.

Cinsiyet değişkenine göre ortaya çıkan sonuçların aksine, Koçak ve diğerlerinin (2014) 60-72 aylık ocukların Türkçe dil kullanımı düzeylerini ve etki eden faktörlerini incelediği çalışmada çocukların günlük kelime bilgisine yönelik teste verilen cevaplara bakıldığında cinsiyet açısından erkek çocukların lehine anlamlı farklılık saptanmıştır. zcan'ın (2014) okuma yazmayı öğrenmede bilişsel olarak okula hazır oluş düzeyinin etkisini incelediği çalışmada, zkara'nın (2014) altı yaş çocukları ile yaptığı çalışmada ve Tural'ın (2013) okula başlama yaşının ilk okuma-yazma başarına etkisini incelediği çalışmada, alt grupların çoğunluğuna ait sonuçlara paralel olarak 60-80 aylık birinci sınıf ğrencilerinin okula hazır oluş düzeyleri arasında cinsiyet değişkenine göre anlamlı farklılık bulunmamıştır.

8. Kardeş sayısı değişkenine göre, anaokuluna ve ilkokul birinci sınıfa devam eden çocuklar arasında eğitim kademesi ve yaş aralığı ayrımı gözetmeksizin zihinsel-dil gelişimi puanları açısından $p<.01$ düzeyinde anlamlı farklılık bulunmuştur. Tek çocukların puanlarının iki kardeşi olan çocukların puanlarından anlamlı düzeyde daha yüksek olduğu saptanmıştır. Alt gruplara bakıldığında ise:

- Anaokuluna devam eden 60-65 aylık çocuklar arasında $p<.01$ düzeyinde anlamlı farklılık bulunmuştur. Tek çocukların ve bir kardeşi olan çocukların zihinsel-dil gelişim puanları iki kardeşi olan çocuklardan anlamlı düzeyde yüksektir.
- İlkokul birinci sınıfa devam eden 60-65 aylık çocuklar arasında $p<.01$ düzeyinde anlamlı farklılık görülmüştür. Tek çocuk olanların puanlarının bir kardeşi olan çocukların puanlarından yüksek olduğu saptanmıştır.
- Anaokuluna devam eden 66-71 aylık çocuklar arasında anlamlı farklılık bulunmamıştır ($p>.05$).
- İlkokul birinci sınıfa devam eden 66-71 aylık çocuklar arasında anlamlı farklılık bulunmamıştır ($p>.05$).

60-65 aylık çocuklar arasında, hem anaokuluna hem de ilkokul birinci sınıfa devam eden çocuklar üzerinde, kardeş sayısının anlamlı etkisi bulunurken, 66-71 aylık çocuklar arasında, her iki grupta da anlamlı farklılık görülmemiştir. 60-65 aylık çocuklarda her iki grupta da kardeşi olmayan çocuklar kardeşi olan çocuklara göre daha yüksek puanlara sahiptir. Bu durumun, birden fazla çocuğu olan ailelerin çocuklarıyla ilgilenmek için yeterli zaman bulamamalarından kaynaklandığı düşünülebilir. 66-71 aylık çocuklar arasında her iki grupta da anlamlı farklılık görülmemesinden bu yaş grubu üzerinde kardeş sayısının etkili olmadığı düşünülebilir. Ayrıca, yaş arttıkça kardeş sayısının çocukların zihinsel-dil gelişimi üzerinde etkili olmadığı sonucuna da varılabilir.

9. Anne eğitim durumu değişkenine göre, anaokuluna ve ilkokul birinci sınıfa devam eden çocuklar arasında eğitim kademesi ve yaş aralığı ayrımı gözetmeksizin zihinsel-dil gelişimi puanları açısından anlamlı farklılık bulunmuştur. Lise mezunu annelerin çocuklarının zihinsel-dil gelişim puanlarının ilkokul/ortaokul mezunu annelerin çocuklarının puanlarından,

lisans mezunu annelerin çocuklarının zihinsel-dil gelişim puanlarının ise lise mezunu annelerin çocuklarının puanlarından anlamlı düzeyde daha yüksek olduğu saptanmıştır. Alt gruplara bakıldığında ise:

- Anaokuluna devam eden 60-65 aylık çocuklar arasında anlamlı farklılık bulunmamıştır ($p>.05$).
- İlkokul birinci sınıfa devam eden 60-65 aylık çocuklar arasında $p<.01$ düzeyinde anlamlı farklılık bulunmuştur. Lise mezunu ve lisans mezunu annelerin çocuklarının zihinsel-dil gelişim puanlarının ilkokul/ortaokul mezunu annelerin çocuklarının puanlarından anlamlı düzeyde daha yüksek olduğu görülmüştür.
- Anaokuluna devam eden 66-71 aylık çocuklar arasında $p<.01$ düzeyinde anlamlı farklılık bulunmuştur. Lise mezunu annelerin çocuklarının zihinsel-dil gelişim puanlarının ilkokul/ortaokul mezunu annelerin çocuklarının puanlarından anlamlı düzeyde daha yüksek olduğu saptanmıştır. Lisans mezunu annelerin çocuklarının zihinsel-dil gelişim puanlarının ise hem ilkokul/ortaokul hem de lise mezunu annelerin çocuklarının zihinsel-dil gelişimi puanlarından daha yüksek olduğu ortaya çıkmıştır.
- İlkokul birinci sınıfa devam eden 66-71 aylık çocuklar arasında $p<.01$ düzeyinde anlamlı farklılık bulunmuştur. Lisans mezunu annelerin çocuklarının zihinsel-dil gelişim puanlarının lise mezunu annelerin çocuklarının puanlarından, lise mezunu annelerin çocuklarının puanlarının da ilkokul/ortaokul mezunu annelerin çocuklarının puanlarından anlamlı düzeyde daha yüksek olduğu saptanmıştır.

Anne eğitim durumuna göre yapılan analizlerin sonuçlarına bakıldığında, anaokuluna devam eden 60-65 aylık çocuklar hariç tüm alt gruplarda anlamlı düzeyde farklılık görülmüş ve genel olarak anne eğitim düzeyi arttıkça çocukların zihinsel-dil gelişimi puanlarının da arttığı saptanmıştır. Anaokuluna devam eden 60-65 aylık çocuklar arasında anne eğitim durumuna göre anlamlı farklılık çıkmamasının nedeni, örneklemin kategoriler arasında homojen dağılmamasından kaynaklanıyor olabilir. Genel olarak eğitim düzeyi arttıkça çocukların zihinsel-dil gelişim puanları da artmasına rağmen, ilkokul birinci sınıfa devam eden 66-71 aylık çocuklara bakıldığında, lisans mezunu annelerin çocukları ile ilkokul/ortaokul mezunu

annelerin çocuklarının zihinsel-dil gelişim puan ortalamaları arasında anlamlı farklılık ortaya çıkmaması şaşırtıcı bir sonuçtur. Bu fark, ilkokul/ortaokul mezunu annelerin çalışmamasından kaynaklanıyor olabilir. Çünkü çalışmayan anneler, evde çocuklarıyla daha fazla ilgilenebilmektedir.

Anne eğitim durumuna göre ortaya çıkan sonuçlara paralel olarak, Koçak ve diğerleri (2014) tarafından 60-72 aylık çocukların, Türkçe dil kullanım düzeylerine ilişkin yapılan çalışmada çocukların günlük kelime bilgisine yönelik teste verilen cevaplara bakıldığında, eğitim düzeyi yüksek anne babaların çocukları lehine anlamlı farklılık saptanmıştır. Koçak ve diğerlerinin (2014) aksine, Özcan'ın (2014) 60-80 aylık çocukların okuma yazmayı öğrenmede bilişsel olarak okula hazır oluş düzeylerini incelediği çalışmada; öğrencilerin okula hazır oluş düzeyleri arasında anne baba eğitim düzeyi açısından anlamlı farklılık bulunmamıştır. Yıldırım Doğru ve diğerlerinin (2010) çalışmasında da anne baba eğitim düzeyinin çocukların kelime dağarcığı üzerinde istatistiksel olarak anlamlı etkisinin olmadığı saptanmıştır.

10. Baba eğitim durumu değişkenine göre, anaokuluna ve ilkokul birinci sınıfa devam eden çocuklar arasında eğitim kademesi ve yaş aralığı ayrımı gözetmeksizin zihinsel-dil gelişimi puanları açısından $p < .01$ düzeyinde anlamlı farklılık bulunmuştur. Lise ve lisans mezunu babaların çocuklarının zihinsel-dil gelişim puanlarının ilkokul/ortaokul mezunu babaların çocuklarının puanlarından anlamlı düzeyde daha yüksek olduğu saptanmıştır. Alt gruplara bakıldığında ise:

- Anaokuluna devam eden 60-65 aylık çocuklar arasında anlamlı farklılık bulunmamıştır ($p > .05$).
- İlkokul birinci sınıfa devam eden 60-65 aylık çocuklar arasında $p < .01$ düzeyinde anlamlı farklılık ortaya çıkmıştır. Lise mezunu babaların çocuklarının zihinsel-dil gelişim puanlarının ilkokul/ortaokul mezunu babaların çocuklarının puanlarından anlamlı düzeyde daha yüksek olduğu saptanmıştır. Lisans mezunu babaların puanlarının ise hem ilkokul/ortaokul mezunu hem de lise mezunu babaların çocuklarının puanlarından anlamlı düzeyde daha yüksek olduğu saptanmıştır.
- Anaokuluna devam eden 66-71 aylık çocuklar arasında $p < .01$ düzeyinde anlamlı farklılık bulunmuştur. Lise ve lisans mezunu babaların çocuklarının zihinsel-dil gelişim puanlarının

ilkokul/ortaokul mezunu babaların çocuklarının puanlarından anlamlı düzeyde daha yüksek olduğu saptanmıştır.

- İlkokul birinci sınıfa devam eden çocuklar arasında $p<.01$ düzeyinde anlamlı farklılık bulunmuştur. Lisans mezunu babaların çocuklarının zihinsel-dil gelişim puanlarının lise mezunu babaların çocuklarının puanlarından anlamlı düzeyde daha yüksek olduğu bulunmuştur.

Baba eğitim durumuna göre yapılan analizlerin sonuçlarına bakıldığında da anne eğitim durumuna göre yapılan analiz sonuçlarıyla paralel sonuçlar ortaya çıkmıştır. Anaokuluna devam eden 60-65 aylık çocuklar hariç tüm alt gruplarda ve genel olarak baba eğitim durumuna göre anlamlı farklılık bulunmuştur. Ayrıca, baba eğitim düzeyi arttıkça çocukların zihinsel-dil gelişimi puanlarının da arttığı söylenebilir. Anaokuluna devam eden 60-65 aylık çocuklar arasında baba eğitim durumuna göre anlamlı farklılık çıkmaması, küçük yaş grubu (60-65 aylık) olmasına rağmen anaokulu eğitimine başlamanın çocuklar üzerinde olumlu etkiler bırakmasından kaynaklanmış olabilir. Çünkü anaokulu eğitiminde çocuklar evlerinde olduğu gibi oyun oynamaya devam edebilmekte, ilkokulda karşılaşılan okuma-yazmaya odaklanılan eğitim ortamının aksine rahat olabilecekleri bir ortamda bulunmaktadırlar.

5.2. Öneriler

Bu başlık altında araştırma kapsamında elde edilen sonuçlara ilişkin öneriler, uygulamaya ve araştırmaya yönelik öneriler olarak yer almıştır.

5.2.1. Uygulamaya Yönelik Öneriler

1. İlkokul birinci sınıfa başlayan çocukların zihinsel-dil gelişimi puanlarına bakıldığında, okul öncesi eğitim alan çocukların puanlarının okul öncesi eğitim almayan çocukların puanlarından daha yüksek olduğu görülmüştür. Dolayısıyla, okul öncesi eğitim zorunlu hale getirilebilir.
2. 60-65 aylık çocukların zihinsel-dil gelişimleri açısından ilkokula hazır olmadıkları göz önünde bulundurulduğunda, 60-65 aylık çocukların ilkokul birinci sınıfa başlama kararı velilere bırakılmamalıdır.
3. İlkokul birinci sınıfa başlamak için yaş tek kriter olmamalıdır. İlkokul birinci sınıfa başlayacak çocukların okula hazır oluş düzeyleri belirlenebilir. Yeterli derecede okula hazır oluş düzeyine ulaşan çocuklar okula başlayabilir.

4. Anaokulu öğretmenleri, çocukların gelişim düzeylerini takip edebilir ve eğitim-öğretim yılı sonunda çocukların ilkokula hazır oluş düzeylerine ilişkin bir rapor yazabilir. Veliler buna bağlı olarak çocuklarını ilkokula başlatma kararı alabilir.
5. Okul öncesi eğitim almadan ilkokul birinci sınıfa başlayan çocuklar için okul öncesi eğitim alarak ilkokula başlayan çocuklardan ayrı bir sınıf oluşturulabilir. Eğitim-öğretim yılı boyunca bu çocuklara çocukların ihtiyaçlarına yönelik farklı bir program uygulanabilir.
6. Okul öncesi eğitim alan ve almayan çocuklar aynı sınıfta ilkokul birinci sınıfa başlıyorsa, okul öncesi eğitim almadan ilkokul birinci sınıfa başlayan çocuklara yönelik çocukların evlerinde aileleriyle birlikte ve tek başına uygulayabilecekleri zengin uyaranlar içeren etkinlikler verilebilir. Okula başlama yaşı, okula hazır oluş ve okul öncesi eğitim hakkında aileler; seminerler, el broşürleri gibi yollarla bilinçlendirilebilir.
7. Hem anaokuluna hem de ilkokul birinci sınıfa devam eden çocuklar için uygulanacak okul öncesi eğitim destek programlarının içerikleri, çocukların ihtiyaçlarına uygun olarak çocukların gelişim düzeylerini etkileyen anne ve baba eğitim durumu gibi çevresel koşullar göz önünde bulundurularak oluşturabilir.
8. İlkokul birinci sınıf öğretmenleri, okul öncesi eğitime ilişkin hizmet içi eğitimler alabilir. Böylece çocukların gelişim düzeylerini ve ihtiyaçlarını daha iyi takip edebilir.
9. Sınıf öğretmenliği lisans programlarında çocukların okula uyumu ve okul öncesi dönem çocuklarının gelişimi konusunda eğitimler verilebilir.
10. Sınıf öğretmenliği lisans programlarının staj uygulamalarında öğretmen adaylarına, okul öncesi eğitim kurumlarında küçük yaş grubu çocukları gözlemlene imkanı verilebilir. Böylece küçük yaş grubu çocukların gelişim düzeylerini ve becerilerini daha iyi anlama imkanı bulabilirler.

5.2.2. Araştırmaya Yönelik Öneriler

1. Daha homojen gruplar üzerinde benzer çalışmalar yapılabilir.
2. Farklı anaokulu ve ilkokullardan alınan örneklemeler üzerinde farklı ölçme araçları ile çalışmalar yapılabilir.

3. Diğer gelişim alanları (fiziksel ve motor gelişim, sosyal ve duygusal gelişim ve bilişsel gelişim) ve beceriler (öz bakım becerileri, matematik becerileri ve okula uyum becerileri vb.) açısından anaokuluna ve ilkokul birinci sınıfa devam eden aynı yaş grubu çocukların ilkokula hazır oluş düzeyleri arasında karşılaştırma yapmaya yönelik çalışmalar yürütülebilir.
4. Bu çalışmanın devamı niteliğinde çocukların zihinsel-dil gelişimleri açısından okula hazır oluş düzeyleri ile okuma-yazma becerileri arasındaki ilişkiye yönelik bir araştırma yapılabilir.
5. Çocukların ilkokula hazır oluş düzeylerine ilişkin öğretmenlerden alınan bilgiler, ailelerden alınan bilgiler ile doğrulanarak bilgilerin güvenilirliği sağlanabilir.
6. Bu çalışmada devam edilen eğitim kademesi, yaş aralığı, okul öncesi eğitim alma durumu, cinsiyet, kardeş sayısı, anne ve baba eğitim durumu değişkenleri ele alınarak çocukların ilkokula hazır oluş düzeyleri karşılaştırılmıştır. Gelecek çalışmalarda, okul öncesi eğitime devam etme süresi, annenin yaşı, babanın yaşı, doğum sırası, anne çalışma durumu, aile yapısı ve sosyoekonomik düzey değişkenleri de ele alınarak karşılaştırmalar yapılabilir.

6. KAYNAKÇA

- 1272 Sayılı Gebe ve Emzikli Kadınların Çalıştırılma Şartlarıyla Emzirme Odaları ve Kreşler Hakkında Nizamname. (1953). **Resmi Gazete**. 8504, Eylül.
- 14.6.1973 Tarih ve 1739 Sayılı Milli Eğitim Temel Kanununun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesi Hakkında Kanun. (1983). **Resmi Gazete**. 18081, Haziran.
- 1739 Sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu. (1973). **Resmi Gazete**. 14574, Haziran.
- 222 Sayılı İlköğretim ve Eğitim Kanunu. (1961). **Resmi Gazete**. 10705, Ocak.
- 222 Sayılı İlköğretim ve Eğitim Kanununa göre Hazırlanan Anaokulları ve Sınıfları Yönetmeliği. (1962). **Resmi Gazete**. 11157, Ekim.
- Acarlar, Funda. 2005. "Türkçe Ediniminde Gelişimsel Özelliklerin Dil Örneği Ölçümleri Açısından İncelenmesi". **Türk Psikoloji Dergisi**. c. 20. s. 56: 61-74.
- Andersson, Ida, Jenny Gauding, Anna Graca, Katarina Holm, Linda Öhlin, Ulrika Marklund, Anna Ericsson. 2011. "Productive Vocabulary Size Development in Children Aged 18-24 Months-Gender Differences". **Title, Speech, Music and Hearing: Quarterly Progress and Status Report**. c. 51: 109-112.
- Andrews, S. P. ve J. R. Slate. 2001. "Prekindergarten Programs: A Review of the Literature". **Current Issues in Education**. c. 4: 1-43.
- Anne Çocuk Eğitim Vakfı [AÇEV]. 2012. "222 Sayılı İlköğretim ve Eğitim Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi" ile İlgili Görüş ve Öneriler.
- Arı, Asım. 2014. "Teacher Views about the Starting Age of the First Grade Elementary School". **Educational Sciences: Theory & Practice**. c. 14. s. 3: 1043-1047.
- Bağçeli Kahraman, Pınar ve Handan Asude Başal. 2013. "Okula Hazırbulunuşluğu Değerlendirme Testinin Uyarılama Çalışması". **International Journal of Social Science**. c. 6. s. 1: 889-911.
- Başar, Murat. 2013. "60-66 Ay Aralığında İlkokula Başlayan Öğrencilerin Kişisel Öz Bakım ve İlkokuma-Yazma Becerilerinin Öğretmen Görüşlerine göre Değerlendirilmesi". **Turkish Studies-International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic**. c. 8. s. 8: 241-252.
- Başer, M. G. 1996. Anasınıfı Eğitimi Alan ve Almayan İlkokul Birinci Sınıf Öğrencilerinin Akademik Başarılarının Karşılaştırılması. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi. Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

- Bayat, Seher. 2015. "İlkokuma Yazma Öğretiminde 60-66 Aylık Çocuklar ile İlgili Yaşanan Güçlüklerle İlişkin Öğretmen Görüşleri". **International Journal of Turkish Education Sciences**.
- Belet Boyacı, Ş. Dilek Ecmel Yaşar. 2015. "Sınıf Öğretmeni Adaylarına göre 4+4+4 Biçimindeki Yapılanmanın Okuma Yazma Öğretimine Etkileri". **International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic**. c. 10. s. 11: 275-292.
- Berlinski, Samuel, Sebastian Galiani, Paul Gertler. 2009. "The Effects of Pre-Primary Education on Primary School Performance". **Journal of Public Economics**. c. 93: 219-234.
- Bialystok, Ellen, Gigi Luk, Kathleen F. Peets, Sujin Yang. 2010. "Receptive Vocabulary Differences in Monolingual and Bilingual Children". **Bilingualism: Language and Cognition**. c. 13. s. 4: 525-531.
- Bickel, Donna DiPrima, Naomi Zigmond, Joseph Strayhorn. 1991. "Chronological Age at Entrance to First Grade: Effects on Elementary School Success". **Early Childhood Research Quarterly**. c. 6. s. 2: 105-117.
- Bilecen, N. 1995. Birinci Sınıfın Etkilerine Ulaşmada Anasınıfına Devam Etme veya Etmemenin Etkisi. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Balıkesir Üniversitesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Boğaziçi Üniversitesi Eğitim Fakültesi. [13.03.2017]. 5.1.1961 tarih ve 222 sayılı İlköğretim ve Eğitim Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi Hakkında Boğaziçi Üniversitesi Eğitim Fakültesi'nin Güncellenen Görüşü. <http://www.fed.boun.edu.tr/default.asp?MainId=18>
- Britto, Pia Rebello. 2012. **School Readiness: A Conceptual Framework**. New York: United Nations Children's Fund.
- Britto, Pia Rebello ve Maria Cristina Limlingan. 2012. **School Readiness and Transitions**. New York: UNICEF.
- Büyüköztürk, Şener. 2014. **Sosyal Bilimler için Veri Analizi El Kitabı: İstatistik, Araştırma Deseni, SPSS Uygulamaları ve Yorum**. 19. bs. Ankara: Pegem Akademi.
- Büyüköztürk, Şener, E. Kılıç Çakmak, Ö. Erkan Akgün, Şirin Karadeniz, Funda Demirel. 2008. **Bilimsel Araştırma Yöntemleri**. 1. bs. Ankara: Pegem Akademi.
- Büyüköztürk, Şener, E. Kılıç Çakmak, Ö. Erkan Akgün, Şirin Karadeniz, Funda Demirel. 2016. **Bilimsel Araştırma Yöntemleri**. 20. bs. Ankara: Pegem Akademi.
- Calp, Mehrali. 2014. "Farklı Yaş Aralığındaki Birinci Sınıf Öğrencilerin Okuma, Yazma, Kalem Tutma, Derse Katılma ve Akademik Başarılarının Karşılaştırılması". **Ekev Akademi Dergisi**. c. 18. s. 60: 31-54.
- Can, Abdullah. 2016. **SPSS ile Bilimsel Araştırma Sürecinde Nicel Veri Analizi**. 4. bs. Ankara: Pegem Akademi.
- Cankılıç, Hande. 2009. Okul Öncesi Eğitimin İlköğretim 1. Sınıf Öğrencilerinin Okul Olgunluğuna Etkisinin İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. Selçuk Üniversitesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü.

- Cirhinlioğlu, F. G. 2001. **Çocuk Ruh Sağlığı ve Gelişimi**. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Çakıcı, Mahmut. 2015. 60-72 Aylık 1. Sınıf Öğrencilerinin Okula Hazır Bulunuşluk Düzeylerinin Belirlenmesi (Öğretmen Görüşlerine Göre). Yüksek Lisans Tezi. Okan Üniversitesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Çelik, Zafer, Nevfel Boz, Sedat Gümüş, Fatih Taştan. 2013. **4+4+4 Eğitim Reformunu İzleme Raporu**. Eğitim-Bir-Sen. Hermes Ofset Ltd. Şti.
- Demir, Okay, Yasemin Ersöz. 2016. "4+4+4 Eğitim Sistemi Kapsamında Sınıf Öğretmenlerinin İlk Okuma ve Yazma Eğitiminde Yaşadıkları Güçlüklerin Değerlendirilmesi". **Turkish Online Journal of Qualitative Inquiry (TOSQUI)**. c. 7. s. 1: 1-27.
- Demircan, Sultan, Eda Gürlen, Funda Uysal. 2014. "Okula Yeni Başlayan Öğrencilerin Doğum Ayları ile Öğrenci Başarısı Arasındaki İlişkinin İncelenmesi". **Eğitim Bilimleri ve Uygulama**. c. 13. s. 26.: 205-215.
- Devlet Planlama Teşkilatı. (1968). **İkinci Beş Yıllık Kalkınma Planı**. www.dpt.gov.tr
- Devlet Planlama Teşkilatı. (1973). **Üçüncü Beş Yıllık Kalkınma Planı**. www.dpt.gov.tr
- Devlet Planlama Teşkilatı. (1979). **Dördüncü Beş Yıllık Kalkınma Planı**. www.dpt.gov.tr
- Devlet Planlama Teşkilatı. (1985). **Beşinci Beş Yıllık Kalkınma Planı**. www.dpt.gov.tr
- Devlet Planlama Teşkilatı. (1990). **Altıncı Beş Yıllık Kalkınma Planı**. www.dpt.gov.tr
- Devlet Planlama Teşkilatı. (1996). **Yedinci Beş Yıllık Kalkınma Planı**. www.dpt.gov.tr
- Devlet Planlama Teşkilatı. (2001). **Sekizinci Beş Yıllık Kalkınma Planı**. www.dpt.gov.tr
- Dhuey, Elizabeth. 2016. "Age at School Entry: How old is old enough?: A Child's Age at School Entry Matters, and the Implications of Policy Changes can have Long-Lasting Effects". **IZA World of Labor**. 1-10.
- Dinç, Berrin. 2013. Okul Öncesi Eğitimden İlköğretime Geçiş ve Okul Olgunluğu. **İlköğretime Hazırlık ve İlköğretim Programları**. ed. Fatma Alisinanoğlu. Ankara: Pegem Akademi: 89-116.
- Dirlik, Cem. 2014. 4+4+4 Eğitim Sisteminde 60-66 Aylık Öğrencilerin Okula Hazır Bulunuşlukta Sosyal Uyum Düzeylerinin İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul Aydın Üniversitesi-Yıldız Teknik Üniversitesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Doğan, A. , Ö. Kılınç. 2013. 4+4+4 Eğitim Sisteminde Öğretmen Veli Görüşleri. 22. Ulusal Eğitim Bilimleri Kurultayı.
- Duncan, Greg J., Chantelle J. Dowsett, Amy Claessens, Katherine Magnuson, C. Aletha, Pamela Klebanov, Linda S. Pagani, Leon Feinstein, Mimi Engel, Jeanne Brooks-Gunn, Holly Sexton, Kathryn Duckworth, Crista Japel. 2007.

- “School Readiness and Later Achievement”. **Developmental Psychology**. c. 43. s. 6: 1428-1446.
- Durna, Yahya. 2014. 2012-2013 Eğitim-Öğretim Yılında 60-66 Ay Arasında ve 66 Ay Üzerinde Okula Kayıt Yaptıran 1. Sınıf Öğrencilerinin İlk Okuma Yazma Dersi Öğretim Programı Kazanımları ile Okul Yaşantıları Sürecinin Performans Yönünden Öğretmen Görüşlerine Dayalı Olarak Karşılaştırılması. Yüksek Lisans Tezi. Erzincan Üniversitesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Dündar Kırık, E. 2011. Okul Öncesi Eğitimin İlköğretimdeki Başarıya Etkisine İlişkin Öğretmen Görüşleri (Diyarbakır Örneği). Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Fırat Üniversitesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Ekiz, D., T. Altun, P. B. Siyambaş. 2013. 4+4+4 Zorunlu Eğitim Sistemindeki Uygulamalar ve Karşılaşılan Sorunların Öğretmen Görüşleri Açısından Değerlendirilmesi. XII. Ulusal Sınıf Öğretmenliği Sempozyumu Kitapçığı, 335-346.
- Ensar, Ferhat, Uygur Keskin. 2014. “İlkokul Birinci Sınıf Öğrencilerinin Okul Uyumları Üzerine Bir İnceleme”. **Eğitimde Kuram ve Uygulama**. c. 10. s. 2: 459-477.
- Erbay, Erinç. 2008. Okul Öncesi Eğitim Alan ve Almayan İlköğretim Birinci Sınıf Öğrencilerinin Sosyal Becerilere Sahip Olma Düzeyleri. Yüksek Lisans Tezi. Pamukkale Üniversitesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Erkan, Semra, Zeynep Topçu Bilir. 2015. “Okul Öncesi Eğitimin İlköğretim Birinci Sınıf Öğrencilerin Türkçe Dil Becerilerine Etkisi”. **Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi**. c. 35: 173-190.
- Esaspehlivan, M. 2006. Okul Öncesi Eğitim Kurumlarına Gitmiş ve Gitmemiş 78 ve 68 Aylık Çocukların Okula Hazır Bulunuşluklarının Karşılaştırılması. Yüksek Lisans Tezi. Marmara Üniversitesi. Eğitim Bilimler Enstitüsü.
- Eshetu, Amogne Asfaw. 2014. "The Impact of Attending Pres-School Education on Later Academic Achievement of Students: Empirical Evidences from Dessie, Ethopia". **Basic Research Journal of Education Research and Review**. c. 4. s. 3: 72-80.
- European Commission/EACEA/Eurydice. 2015. The Structure of the European Education Systems 2015/2016: Schematic Diagrams. Eurydice Facts and Figures. Luxemburg: Publications Office of the European Union. <https://webgate.ec.europa.eu/fpfis/mwikis/eurydice/images/0/05/192EN.pdf> [10.03.2017].
- Fawcett, Liv. 2012. **The School Starting Age: The Case for Greater Flexibility in Northern Ireland**. ATL Education Union.
- Fidan, M, N. Taşçı ve N. Yılmaz. (2013). **İlkokul Birinci Sınıf Öğretmenlerinin 60-66 Aylık Öğrencilerine İlişkin Görüşleri**. Yayınlanmamış Araştırma.
- Fraser, Susan, Carol Gestwicki. 2002. **Authentic Childhood: Exploring Reggio Emilia in the Classroom**. Canada: Thomson Learning.
- Gjelaj, Majlinda. 2013. "Effects of Preschool Education in Preparing Children for the First Grade in Terms of Linguistic and Mathematial Development". **Creative Education**. c. 4. s. 4: 263-266.

- Gümüş, S. 2013. "1. Sınıfa Başlama Yaşının Değerlendirilmesi". **Öğretmen Dünyası**. c. 34. s. 402: 7-8.
- Gündüz, Fatih, Muhittin Çalışkan. 2013. "60-66, 66-72, 72-84 Aylık Çocukların Okul Olgunluk ve Okuma Yazma Becerilerini Kazanma Düzeylerinin İncelenmesi". **International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic**. c. 8. s. 8: 379-398.
- Güneş, Firdevs. 2013. "Okuma Yazma Öğrenme Yaşı". **Eğitimde Kuram ve Uygulama**. c. 9. s. 4: 280-298.
- Gürkan, Tanju. 1987. **Temel Eğitimde 6 Yaş Uygulamasının Değerlendirilmesi: Ankara İlinde Bir İnceleme**. Ankara: Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Yayınları.
- Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi. [20.05.2012]. 05.01.1961 Tarih 222 Sayılı İlköğretim ve Eğitim Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifine İlişkin Görüşler. <http://www.egitim.hacettepe.edu.tr/belge/4+4+4EgtFakKurulKarar.pdf>
- Harman, Gonca, Dilek Çelikler. 2012. "Eğitimde Hazır Bulunuşluğun Önemi Üzerine Bir Derleme Çalışması". **Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi**. c. 1. s. 3: 147-156.
- Hart, Betty, Todd R. Risley. 1995. **Meaningful Differences in the Everyday Experience of Young American Children**. Baltimore: Paul H. Brookes Publishing.
- Heidari, Iraj. 2014. "The Effect of Preschool Education on the Academic Achievement of the First Grade Students in Hamadan Ganyh View of the Academic Year: 2002-2003". **International Research Journal of Applied and Basic Sciences**. c. 8. s. 10: 1637-1645.
- Herbst, Mikolaj, Pawel Strawinski. 2016. "Early Effects of an Early Start: Evidence from Lowering the School Starting Age in Poland". **Journal of Policy Modeling**. c. 38: 256-271.
- İnal, Gözde. 2013. Okula Başlama ve Uyum Süreci. **İlköğretime Hazırlık ve İlköğretim Programları**. ed. Fatma Alisinanoğlu. Ankara: Pegem Akademi: 67-88.
- Jacinta, R. M., K. S. Rotich. 2015. "Impact of Early Childhood Education on Pupils' Learning in Primary Schools in Kenya". **Global Journal of Educational Studies**. c. 1. s. 1: 52-61.
- Kahramanoğlu, Recep, Esra Nur Tiryaki, Murat Canpolat. 2014. "İlkokula Yeni Başlayan 60-66 Ay Grubu Öğrencilerin Okula Hazır Oluşları Üzerine İnceleme". **K. Ü. Kastamonu Eğitim Dergisi**. c. 23. s. 3: 1065-1080.
- Kale Karaaslan, Ülkü. 2012. Okul Öncesi Eğitimin ve Diğer Değişkenlerin İlköğretim 1. Sınıf Öğrencilerinin Duyguları Tanıma ve İfade Etme Becerilerine Etkisi. Yüksek Lisans Tezi. Selçuk Üniversitesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Kapçı, Emine Gül, Müge Artar, Elif Gülçin Çelik, Esma Daşçı, Volkan Avşar. (2013). **İlkokul Birinci Sınıfa Farklı Yaşlarda Başlayan Çocukların Ruhsal ve Sosyal Gelişimi ile Akademik Benlik Algılamaları Açısından Karşılaştırılması**. Ankara Üniversitesi Yayınlanmamış Proje.

- Karasar, Niyazi. 2007. **Bilimsel Araştırma Yöntemi**. 17. bs. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Kartal, Hülya. 2014. **Okuma-Yazmayı Öğrenme Sürecinde Erken Çocukluk Eğitimi ve Okula Başlangıç Yaşının Önemi**. Yayınlanmamış Araştırma.
- Kerimoğlu, F. (2014). Farklı Yaştaki Çocukların Oluşturduğu İlkokul 1. Sınıflarda Yaşanan Sorunların Belirlenmesi. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Ankara Üniversitesi. Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Kırca, M. Aylin. 2007. Okul Öncesi Eğitimin İlköğretim Birinci Sınıf Çocuklarının Okula Hazır Bulunuşluklarına Etkisinin İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. Hacettepe Üniversitesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Koçak, Nurcan, Büşra Ergin, Hatice Yalçın. 2014. “60-72 Aylık Çocukların Türkçe Dil Kullanım Düzeyleri ve Etki Eden Faktörlerin İncelenmesi”. **KMÜ Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi**. c. 16. s. 11: 100-106.
- Koçyiğit, Sezai. 2014. “Okul Öncesi Dönem Çocuklarının İlkokul Hakkındaki Görüşleri”. **Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri**. c. 14. s. 5: 1861-1874.
- Konarszewski, Krzysztof. 2014. “The Effects of School Entrance Age on Academic Performance”. **Edukacja**. c. 5. s. 130: 5-18.
- Krishnan, Vijaya. 2010. **Early Child Development: A Conceptual Model. Early Childhood Council Annual Conference**. Christchurch Convention Centre, Christchurch: New Zeland.
- Kutluca Canbulat, Ayşe Nur, Füsun Yıldızbaş. 2014. Okul Öncesi ve Sınıf Öğretmenlerinin 60-72 Aylık Çocukların Okula Hazır Bulunuşluklarına İlişkin Görüşleri.
- Küçük, Erdal. 2016. “A Comparison of the Academic Achievements of Students with Different Primary School Entrance Age”. **Education**. c. 137 s. 1: 46-58.
- Lokumcu Dozar, S. Berrak. 2011. Okul Öncesi Eğitim Alan ve Almayan İlköğretim 1. Sınıf Öğrencilerinin Okula Hazır Bulunuşluklarındaki Farklılıklar ve Çözüm Önerileri. Yüksek Lisans Tezi. Beykent Üniversitesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Maryland State Board of Education. 2009. **Maryland Model for School Readiness: Framework and Standards for Kindergarten**. Baltimore: Maryland State Department of Education.
- McBride, Cathy, Jenny Ziviani, Monica Cuskelly. 2004. “School Readiness and Factors that Influence Decision Making”. **Occupational Therapy International**. c. 11. s. 4: 193-208.
- McEwan, Patrick J., Joseph S. Shapiro. 2008. "The Benefits of Delayed Primary School Enrollment: Discontinuity Estimates Using Exact Birth Dates". **The Journal of Human Resources**. c. 43: 1-29.
- MEB. 2006. **36-72 Aylık Çocuklar için Okul Öncesi Eğitim Programı**. Ankara: Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları.
- MEB. 2007. **Çocuk Gelişimi ve Eğitimi: Bilişsel Gelişim**. Ankara: MEGEP (Mesleki Eğitim ve Öğretim Sisteminin Güçlendirilmesi Projesi).

- MEB. 2007. **Eğlence Hizmetleri: Sosyal Gelişim ve Duygusal Gelişim**. Ankara: MEĞEP (Mesleki Eğitim ve Öğretim Sisteminin Güçlendirilmesi Projesi).
- MEB. 2013. **Çocuk Gelişimi ve Eğitimi: Dil Gelişimi**.
- Milli Eğitim Bakanlığı. 1991. **Yedinci Milli Eğitim Şurası Okul Öncesi Eğitim Komisyon Raporu**. 2. bs.. İstanbul: MEB Yayınları.
- Milli Eğitim Bakanlığı. 1991. **Sekizinci Milli Eğitim Şurası Okul Öncesi Eğitim Komisyon Raporu**. 2. bs. İstanbul: MEB Yayınları.
- Milli Eğitim Bakanlığı. 1975. **Yedinci Milli Eğitim Şurası Okul Öncesi Eğitim Komisyon Raporu**. İstanbul: MEB Yayınları.
- Milli Eğitim Bakanlığı. 1993. **On Dördüncü Milli Eğitim Şurası Okul Öncesi Eğitim Komisyon Raporu**. İstanbul: MEB Yayınları.
- Milli Eğitim Bakanlığı İlköğretim Kurumları Yönetmeliği. 1992. **Resmi Gazete**. 21308, Ağustos.
- Milli Eğitim Bakanlığı İlköğretim Kurumları Yönetmeliğinin Bazı Maddelerinin Değiştirilmesine Dair Yönetmelik. 1997. **Resmi Gazete**. 23108, Eylül.
- Milli Eğitim Bakanlığı İlköğretim Kurumları Yönetmeliği. 2003. **Resmi Gazete**. 25212, Ağustos.
- Milli Eğitim Bakanlığı İlköğretim Kurumları Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik. 2012. **Resmi Gazete**. 28360, Temmuz.
- Milli Eğitim Bakanlığı İlköğretim Kurumları Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik. 2013. **Resmi Gazete**. 28735, Ağustos.
- Milli Eğitim Bakanlığı Okul Öncesi Eğitim Kurumları Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik. 2012. **Resmi Gazete**. 28360, Temmuz.
- Milli Eğitim Bakanlığı Okul Öncesi Eğitim ve İlköğretim Kurumları Yönetmeliği. 2014. **Resmi Gazete**. 29072, Temmuz.
- MEB. 2014. **Çocuk Gelişimi ve Eğitimi: Bilişsel Gelişim**. Ankara.
- Milli Eğitim Bakanlığı. 2016. **Milli Eğitim İstatistikleri Örgün Eğitim 2015/’16**. Resmi İstatistik Programı Yayını. http://sgb.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2016_03/30044345_meb_istatistikler_i_organ_egitim_2015_2016.pdf
- Morrison, George. 1998. **Early Childhood Education Today**. Merrill Publishing Company.
- Mumcu, İpek. 2014. The Effect of School Start Age and Readiness for School on Verbal Ability Acquisition. Yüksek Lisans Tezi. Koç University. Master of Arts in Economy.
- National Governor's Association. 2005. **Building the Foundation for Bright Futures: Final Report of the Task Force on School Readiness**. <http://www.nga.org>.
- Nicolopoulou, Ageliki. 2004. Oyun, Bilişsel Gelişim ve Toplumsal Dünya: Piaget, Vygotsky ve Sonrası. M. T. Bağlı (Çev.). **Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi**. c. 37: 137-169.
- ODTÜ. [20.05.2012]. 5.1. 1961 Tarih ve 222 Sayılı İlköğretim ve Eğitim Kanunu ile

Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi Hakkında
ODTÜ Eğitim Fakültesi İlköğretim Bölümü Görüşü.
http://fedu.metu.edu.tr/web/documents/other/222sayililkogretimveEgitimKanuunuHakkindaEgitimFakultesiIlkogretimBolumuGorusu_s1.pdf

- Ogelman, Hülya Gülay, Zarife Seçer, Aysın Gündoğan, Dursun Bademci. 2015. "68-72 Aylık Okul Öncesine ve İlkokula Devam Eden Çocukların Okula Uyum ve Öğretmenleriyle İlişkilerinin Karşılaştırılması". **Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi**. c. 34. s. 1: 1-17.
- Oktay, Ayla. 2000. **Yaşamın Sihirli Yılları: Okul Öncesi Dönem**. İstanbul: Epsilon Yayınları.
- Oktay, Ayla, Özgül Polat Unutkan. 2005. "İlköğretime Hazır Oluş ve Okul Öncesi Eğitimle İlköğretimin Karşılaştırılması". **Erken Çocuklukta Gelişim ve Eğitimde Yeni Yaklaşımlar**. c. 1: 145-155.
- Özarslan, Nesrin. 2014. Birinci Sınıfta Öğrenim Görmekte Olan (60-71 ve 72-84 Aylık) Öğrencilerin Okul Olgunluğu Düzeyleri ve Bu Öğrencileri Okutmakta Olan Öğretmenlerin Gözlemlediği Okula Uyum ve Sınıf Yönetimi Sorunları. Yüksek Lisans Tezi. Okan Üniversitesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Özenç, Mehmet, Sıtkı Çekirdekçi. 2013. "İlkokul 1. Sınıfa Kaydolan Okul Öncesi Dönem Çağındaki Öğrencilerin (60-69 Ay) Yaşadıkları Sorunlara İlişkin Öğretmen Görüşleri". **Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi**. c. 13. s. 2.
- Özcan, Esra. 2014. Birinci Sınıf Öğrencilerinin Bilişsel Okul Olgunluğu Düzeylerinin Okuma Yazmayı Öğrenme Sürecine Olan Etkisi. Yüksek Lisans Tezi. Eskişehir Osmangazi Üniversitesi. Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Özkara, Yasin. 2014. "Temel Eğitime Başlayan İki ve Tek Dilli Çocukların Türkçe Sözcük Dağarcığının Karşılaştırılması". **Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi**. c. 11. s. 25: 265-277.
- Öztürk, Ergün, Kübra Uysal. 2013. "İlkokul 1. Sınıf Öğrencilerinin Okuma-Yazma Süreçlerinin Takvim Yaşı Yönünden Karşılaştırılması". **International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic**. c. 8. s. 8: 1041-1054.
- Patterson, J. Barbara, Pamela Bradley. 2011. **Waldorf Yöntemiyle Çocuğumu Büyütüyorum: 0-7 yaş Çocuk Eğitimi**. çev. Selda Dönmez. İstanbul: Kaknüs Yayınları.
- Perry, Caroline. 2011. **Research and Information Service Briefing Paper: Arguments on the School Starting Age**. Notherland Ireland Assembly.
- Polat, Özgül, Elif Kurtuluş Küçükoğlu, Şennur Sohtorikoğlu Niran, Fatma Özge Ünsal, Tuba Özkabak Yıldız. 2014. "The Comparison of 54-66 Months Old Children's Readiness for Primary School during Preschool Period and Their Adaptation to Primary School". **International Journal on New Trends in Education and Their Implications**. c. 5. s. 1: 169-182.
- Polat Unutkan, Özgül. 2003. Marmara İlköğretime Hazır Oluş Ölçeği'nin Geliştirilmesi ve Standardizasyonu. Doktora Tezi. Marmara Üniversitesi. Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Polat Unutkan, Özgül. 2007. "Okul Öncesi Dönem Çocuklarının Matematik

- Becerileri Açısından İlköğretime Hazır Bulunuşluğunun İncelenmesi". **Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi**. c. 32: 243-254.
- Rhode Island KIDS COUNT. 2005. **Getting Ready: Findings from the National School Readiness Indicators Initiative a 17 State Partnership**. The David and Lucile Packard Foundation, The Kaufmann Foundation ve The Ford Foundation.
- Rodriguez, Astrid I. 2016. "Impact of Chronological Age Differences on the Academic Performance of Students in a First-Grade Classroom". **Journal of Interdisciplinary Undergraduate Research**. c. 8. s. 2
- Sağ, Ramazan, Derya Arslan, Zeynep Karataş. 2015. "Comparing the Written Work of Two Age Groups at the First Grade". **Procedia-Social and Behavioral Sciences**. C. 191: 473-481.
- Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığı'na Bağlı Kreş ve Gündüz Bakımevleri Yönetmeliği. (1966). *T.C. Resmi Gazete*, 12440, 1 Kasım 1966.
- Sakic, Marija, Josip Burusic, Toni Babarovic. 2013. "The Relation between School Entrance Age and School Achievement during Primary Schooling: Evidence from Croatian Primary Schools". **British Journal of Educational Psychology**. C. 83: 651-663.
- San Bayhan, Pınar, İsmihan Artan. 2004. **Çocuk Gelişimi ve Eğitimi**. İstanbul: Morpa Kültür Yayınları.
- Schmitt-Stegmann, Astrid. 1997. Child Development and Curriculum in Waldorf Education. <http://files.eric.ed.gov/fulltext/ED415990.pdf> [20.10.2015].
- Seçilmiş, Sema. 1996. Anaokuluna Giden ve Gitmeyen Erken Çocukluk Dönemindeki Dil Gelişimi ile ilgili Becerilerin İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. Hacettepe Üniversitesi. Sağlık Bilimleri Enstitüsü.
- Sert, Nehir. 2014. "School Entry Age: 66 Months of Age for Literacy Skills". **Social and Behavioral Sciences**. c. 141: 25-29.
- Sprietsma, Maresa. 2010. "Effects of Relative Age in the First Grade of Primary School on Long-Term Scholastic Results: International Comparative Evidence Using PISA 2003". **Education Economics**. c. 18. s. 1: 1-32.
- Sykes, Elizabeth D. A., John F. Bell, Carmen Vidal Rodeiro. 2009. **Birthdate Effects: A Review of the Literature from 1990-on**. Cambridge Assessment.
- Şahin, İkbāl Tuba, Ramazan Sak, Nuran Tuncer. 2013. "A Comparison of Preschool and First Grade Teachers' Views about School Readiness". **Educational Sciences: Theory&Practice**. c. 13. s. 3: 1708-1713.
- Şen, Servet, Canan Yıldız Çiçekler, Redan Yılmaz. 2010. "Okul Öncesi Eğitim Kurumlarına Devam Eden ve Etmeyen 5-6 Yaş Çocuklarının Üstdil Becerilerinin İncelenmesi". **OMÜ Eğitim Fakültesi Dergisi**. c. 29. s. 2: 37-54.
- Snow, Kyle L. 2006. "Measuring School Readiness: Conceptual and Practical Considerations. **Early Education and Development**. c. 17: 7-41.
- TBMM. 2012. 5/1/1961 Tarihli ve 222 Sayılı İlköğretim ve Eğitim Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi.

- Temur, Turan. 2006. İlköğretim 4. Ve 5. Sınıf Öğrencilerinin Yazı Dilindeki Kelime Hazinesinin Bazı Değişkenler açısından İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi. Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Texas Early Learning Council. 2011. **Defining School Readiness: National Trends in School Readiness Definitions.**
- The Office for Standards in Education, Children's Services and Skills [OFSTED]. 2014. **Are You Ready: Good Practice in School Readiness.**
- Total, Özgür. 2013. İlk Okuma Yazma Öğrenmede Okula Başlama Yaşının Okuma-Yazma Başarısına Etkisi. Yüksek Lisans Tezi. Dicle Üniversitesi. Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Total, Özgür, Behçet Oral. 2015. "İlk Okuma Yazma Öğrenmede Okula Başlama Yaşının Okuma-Yazma Başarısına Etkisi". **Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi.** c. 24: 96-121.
- Türk Eğitim Müfettişleri Derneği [TEMDER]. 2013. 4+4+4'ün 7 Aylık Uygulanmasında Karşılaşılan Problemler ve Çözüm Yolları. <http://www.temder.org.tr/haberler/192-7-ay-deerlendirme-raporu.html>
- Türk Tabipleri Birliği. 2012. **Çocukların Gelişim Süreçleri ve Okula Başlama.** 1. bs. Ankara: Türk Tabipleri Birliği Yayınları.
- Uluğbay, Hikmet. 2013. **4+4+4 Eğitim Sisteminin Etkileri.**
- Uzun, Elif Mercan, Kazım Alat. 2014. "İlkokul Birinci Sınıf Öğretmenlerinin 4+4+4 Eğitim Sistemi ve Bu Sistem Sonrasında İlkokula Başlayan Öğrencilerin Hazırbulunuşlukları Hakkındaki Görüşleri". **Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi.** c. 14. s. 2: 15-44.
- Ülkü, Ülkü Büşra. 2007. Anasınıfı ve İlköğretim 1. Sınıfa Devam Eden Çocukların Velileri ve Öğretmenlerinin Çocuklarının Okul Olgunluğu Hakkındaki Görüşlerinin İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. Çukurova Üniversitesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Ünver, Gülsen B., Ahmet Dikbayır, Bünyamin Yurdakul. 2013. **Kesintili Zorunlu Eğitim Birinci Sınıf Uygulamalarının İncelenmesi.** Yayınlanmamış Araştırma Raporu.
- Vlachos, Filippou, Artemis Papadimitriou. 2015. "Effects of Age and Gender on Children's Reading Performance: The Possible Neural Underpinnings". **Cogent Psychology.** c. 2.
- Voyles, Margaret Jennifer. 2011. Students Academic Success as Related to Student Age and Gender. Doktora Tezi. The University of Tennessee, Tennessee.
- Vural, D. Ekinci. 2012. Okul Öncesi Eğitimin İlköğretimin I. Kademesine Etkisinin Aile Katılımı ve Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Dokuz Eylül Üniversitesi. Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Yangın, Banu. 2007. "Okul Öncesi Eğitim Kurumlarındaki Altı Yaş Çocuklarının Yazmaya Öğrenmeye Hazır Bulunuşluk Durumları". **Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi.** c. 32: 294-395.
- Yeşil Dağlı, Ümmühan. 2012. "Çocukları Okul Öncesi Eğitim Kurumlarına Devam Eden Velilerin İlkokula Hazırbulunuşluk ile İlgili Görüşleri". **EKEV Akademi Dergisi.** c. 16. s. 52: 231-243.

- Yeşil Dağı, Ümmühan. 2012. “Çocukların İlkokul Birinci Sınıfa Başlama Yaşına Göre Üçüncü Sınıf Başarılarının İncelenmesi”. **Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi**. c. 33: 291-300.
- Yıldırım, Güzver. 2012. Yeni İlköğretim ve Eğitim Kanunu Uygulamalarının Değerlendirilmesi. Değişen Sistem İçinde Dijital Çağda Okul Öncesi Eğitim ve Öğretmenleri-Sorunlar ve Öneriler. III. Okul Öncesi Eğitimi Sempozyumu.
- Yıldırım Doğru, S. Sunay, Erhan Alabay, Gökhan Kayılı. 2010. “Normal Gelişim Gösteren ve Öğrenme Güçlüğü Olan Çocukların Sözcük Dağarcığı ile Dili Anlama Düzeylerinin Belirlenmesi”. **Elementary Education Online**. c. 9. s. 3: 828-840.
- Yıldırım Doğru, S. Sunay, Hafız Bek, Rukiye Konuk Er, Pınar Demiray. 2010. “Engelli ve Normal Gelişim Gösteren Okul Öncesi Çocukların Sözcük Dağarcığı Düzeylerinin Belirlenmesi”. **Türk Bilim Araştırma Vakfı Bilim Dergisi**. c. 3. s. 4: 334-341.
- Yıldız Çiçekler, Canan. 2010. “6-7 Yaş Çocukların Oluşturdıkları Öykülerde Kullandıkları Hece, Kelime ve Cümle Sayılarının Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi”. **Ahi Evran Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi**. c. 11. s. 3: 23-36.
- Yoleri, Sibel, Hatice Merve Tanış. 2014. “İlkokul Birinci Sınıf Öğrencilerinin Okula Uyum Düzeylerini Etkileyen Değişkenlerin Belirlenmesi”. **Karabük Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi**. c. 4. s. 2: 130-141.
- Zelyurt, Hikmet, Erdoğan Özel. 2015. “İlkokul Birinci Sınıfı Okutan Sınıf Öğretmenlerinin Eğitimde 4+4+4 Düzenlemesine İlişkin Görüşleri”. **Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi**. c. 16. s. 3: 1-18.

EKLER

Ek-1: Kişisel Bilgi Formu

Sayın Öğretmen;

Bu form; “Anaokulu ve İlkokul Birinci Sınıf Devam Eden 60-71 Aylık Çocukların Zihinsel-Dil Gelişimleri Açısından İlkokula Hazır Oluş Düzeylerinin Karşılaştırılması” konulu bir araştırma için bilgi toplamak amacı ile hazırlanmıştır. Form; çocukların demografik bilgilerine ilişkin “Kişisel Bilgiler” ve çocukların ilkokula hazır oluş düzeylerini karşılaştırmak için zihinsel-dil gelişimlerine ilişkin “Zihinsel-Dil Gelişimi Ölçeği” olmak üzere iki bölümden oluşmaktadır.

Araştırma sonucunda sağlıklı bilgilerin elde edilmesi için verilen ifadelerin dikkatle okunarak her bir ifade için belirtilen düzeylerin çocukların/öğrencilerin zihinsel-dil gelişim düzeyini en iyi ifade edecek şekilde (X) işaretlenmesi gerekmektedir. Çalışmanın temel amacı bakımından çocuğun doğum tarihinin ayrıntılı bir şekilde yazılması önem arz etmektedir. Araştırma sonucunda elde edilecek bilgiler gizlilik esasına uygun olarak bilimsel amaçla kullanılacaktır. Katılımınız; çocukların ilkokula hazır oluş düzeylerinin incelemesi açısından literatüre önemli katkı sağlayacaktır.

Çalışmaya olan katkınız için teşekkür ederiz.

Dicle AKAY

Çocuğun doğum tarihi (Ay/Gün/Yıl):/...../.....

Çocuğun devam ettiği eğitim kademesi:

☐ Anaokulu ☐ İlkokul Birinci Sınıf

Çocuğun daha önce okul öncesi eğitim alma durumu:

☐ Evet ☐ Hayır

Çocuğun cinsiyeti:

☐ Kız ☐ Erkek

Çocuğun kardeş sayısı:

Çocuğun anne eğitim durumu:

☐ İlkokul/Ortaokul ☐ Lise ☐ Lisans

Çocuğun baba eğitim durumu:

☐ İlkokul/Ortaokul ☐ Lise ☐ Lisans

Ek-2: Anket ve Araştırma İzin Talebi

T.C.
İSTANBUL VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

Sayı : 59090411-20-E.11391595
Konu: Anket ve Araştırma İzin Talebi

14/10/2016

VALİLİK MAKAMINA

- İlgi: a) Yıldız Teknik Üniversitesinin 07.10.2016 tarih ve 1610070405 sayılı yazısı.
b) MEB. Yen. ve Eğ. Tek. Gn Md. 07.03.2012 tarih ve 3616 sayılı 2012/13 nolu gen.
c) Millî Eğitim Araştırma ve Anket Komisyonunun 13.10.2016 tarihli tutanağı.

Yıldız Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü yüksek lisans öğrencisi Dicle AKAY'ın "Anasokulu ve İlkokul Birinci Sınıfa Devam Eden 60-71 Aylık Çocukların Zihinsel-Dil Gelişimleri Açısından Okula Hazır Oluş Düzeylerinin Karşılaştırılması" konulu tezi kapsamında, ekli listede adı bulunan okullarda; zihinsel ve dil gelişimi alt ölçeğini uygulama istemi hakkındaki ilgi (a) yazı ve ekleri Müdürlüğümüzce incelenmiştir.

Araştırmacının; söz konusu talebi; bilimsel amaç dışında kullanılmaması, uygulama sırasında bir örneği müdürlüğümüzde muhafaza edilen mührürlü ve imzalı veri toplama araçlarının uygulanması, katılımcıların gönüllülük esasına göre seçilmesi, araştırma sonuç raporunun müdürlüğümüzden izin alınmadan kamuoyuyla paylaşılmaması koşuluyla, okul idarelerinin denetim, gözetim ve sorumluluğunda, eğitim -öğretimi aksatmayacak şekilde ilgi (b) Bakanlık emri esasları dâhilinde uygulanması, sonuçtan Müdürlüğümüze rapor halinde (CD formatında) bilgi verilmesi kaydıyla Müdürlüğümüzce uygun görülmektedir.

Makamlarınızca da uygun görülmesi halinde olurlarınıza arz ederim.

Ömer Faruk YELKENCİ
Millî Eğitim Müdürü

OLUR
14/10/2016

Ahmet Hamdi USTA
Vali a.
Vali Yardımcısı

- Ek:1- Genelge
2- Komisyon Tutanağı
3- Okul Listesi

İl Millî Eğitim Müdürlüğü Birleştirek M. İsmail Öktem Cad.
No:1 Eski Adliye Binası Sultanzade Fatih/İstanbul
E-Posta: sgb14@meb.gov.tr

A. BALTA YHKİ
Tel: (0 212) 455 04 00-239
Faks: (0 212) 455 06 52

Bu evrak güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır. <http://www.kimlik.meb.gov.tr> adresinden 33c2-d766-3cde-9538-d346 kodu ile teyit edilebilir.

Ek-3: Anket Araştırma İzni

T.C.
İSTANBUL VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

Sayı : 59090411-44-E.11456502
Konu: Anket Araştırma İzni

17.10.2016

YILDIZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
(Eğitim Bilimleri Enstitüsüne)

İlgi: a) 07.10.2016 tarih ve 1610070405 sayılı yazınız,
b) Valilik Makamının 14.10.2016 tarih ve 11391595 sayılı oluru.

Üniversiteniz Sosyal Bilimler Enstitüsü yüksek lisans öğrencisi Dicle AKAY'ın "Anaokulu ve İlkokul Birinci Sınıf Devam Eden 60-71 Aylık Çocukların Zihinsel-Dil Gelişimleri Açısından Okula Hazır Oluş Düzeylerinin Karşılaştırılması" konulu tezi hakkındaki ilgi (a) yazınız ilgi (b) valilik onayı ile uygun görülmüştür.

Bilgilerinizi ve araştırmacının söz konusu talebi; bilimsel amaç dışında kullanmaması, uygulama sırasında bir örneği müdürlüğümüzde muhafaza edilen mühürlü ve imzalı veri toplama araçlarının uygulanması, katılımcıların gönüllülük esasına göre seçilmesi, araştırma sonuç raporunun müdürlüğümüzden izin alınmadan kamuoyuyla paylaşılmasında koşuluyla, gerekli duyurunun araştırmacı tarafından yapılması, okul idarecilerinin denetim, gözetim ve sorumluluğunda, eğitim -öğretimi aksatmayacak şekilde ilgi (b) Valilik Onayı doğrultusunda uygulanması ve işlem bittikten sonra 2 (iki) hafta içinde sonuçtan müdürlüğümüz Strateji Geliştirme Bölümüne rapor halinde bilgi verilmesini arz ederim.

Harun TÜYSÖZ
Müdür a.
Müdür Yardımcısı

EK:1- Valilik Onayı
2- Ölçekler

ÖZ GEÇMİŞ

Ad Soyad	Dicle AKAY	
Doğum Tarihi	28.11.1991	
Doğum Yeri	Acıpayam	
Lise	2005-2009	Lütfi Ege Anadolu Öğretmen Lisesi
Lisans	2009-2015	Boğaziçi Üniversitesi Eğitim Fakültesi İlköğretim Bölümü Okul Öncesi Eğitimi Ana Bilim Dalı
Lisans	2013-Devam	Anadolu Üniversitesi İşletme Fakültesi İşletme Bölümü
Yüksek Lisans	2015-2017	Yıldız Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Okul Öncesi Eğitimi Ana Bilim Dalı
Çalıştığı	2015-2017	İstanbul Aydın Üniversitesi
Kurumlar	2017-Devam	Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi